

ס' 81 ב.א.מס

מדינת ישראל

גנזך המדינה

מכירת האמנות

משרד

1977 גנזך המדינה - מכירת האמנות

למכירת האמנות והציורים הפיאניתי.

2 באוקטובר תשכ"ז - כ"א בתמוז תשל"ח

9. 11. 1977 - 17. 8. 1977

מס' תיק מקורי

מחלקה

שם תיק: ועדת שרים להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית (ג' באלול תשל"ז - כ"ח ב

מזהה פיוז: 12779/3-ג

מזהה פריט: 001flhu
כתובת: 2-111-5-7-4

תאריך הדפסה: 24/06/2018

צ"ל 1 ט"ז - 2

ט"ז

מוכירות הממשלה

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת הועדה לענייני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
כ"ח בחשוון תשל"ח - 9.11.77

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, מ. דיין, י. הורביץ,
ז. המר, מ. עמית.

נציגי ההסתדרות הציונית : ר. וייץ, ק. קלארמן, מ. קרונה,
מ. ריבלין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, ע. ויצמן, ג. פת.
נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, ח. פינקלשטיין, א. שנקר.

ש. אבני - משרד הבינוי והשיכון
א. בר-און - משרד החקלאות
א. בידץ' - מינהל מקרקעי ישראל
ג. בן-אור - משרד הפנים
ע. גדור - משרד הבטחון
ג. ויתקון - הסוכנות היהודית
אלוף א. טמיר - צבא-הגנה-לישראל
ב. קלטר - לשכת שר החקלאות
ש. רביד - הסוכנות היהודית

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום : 20/הת : ברכות להצטרפותו של שר התחבורה ושר התקשורת ז"ל 2.
להתיישבות והצורך בצורך חבר נוסף לוועדה מטעם
ההסתדרות הציונית העולמית

21/הת : הדלפות בנושאים שעל סדר יומה של הועדה להתיישבות ז"ל 2.
22/הת : ציר חוצה שומרון (צומת מורשה - מעלה אפרים והבקעה) ז"ל 3.
23/הת : החלטה מס. 59 (הת/5) של הממשלה - עניינים שוטפים ז"ל 3.
24/הת : כביש ימית-אילת ז"ל 3.
25/הת : המרכז האזורי גוש-עציון ז"ל 3.
26/הת : א ו פ י ר ה ז"ל 21.
27/הת : ענייני פיתוח ז"ל 25.
28/הת : תקציב להתיישבות לשנה המסתיימת ביום 31.3.78 ז"ל 31.

/ ברכות

בפרוטוקול זה 33 דפים.

בטל: א"ל

הועדה לעניני התישבות
9.11.77

. 2 .

ס ו ד י

הח/20. ברכות להצטרפותו של שר התחבורה ושר התקשורת להתיישבות והצורך בצורך חבר נוסף לוועדה מטעם ההסתדרות הציונית העולמית.

היו"ר השר א. שרון: אני פותח את הישיבה של הועדה המשותפת לממשלה

ולהסתדרות הציונית להתיישבות. אני רוצה לקדם

בכרכה את שר התחבורה והתקשורת - עמית, להצטרפותו לוועדה. החומר של הועדה עומד לרשותך. אהרון, מזכיר הועדה, ישמח לעזור לך להתעדכן בחומר הקודם. אני מקווה שההנהלה הציונית, כהתאם לאמנה הקיימת, תוסף חכם, כדי שלא תימצא במיעוט מול הממשלה.

מר י. קלרמן: עם שובי מצאתי את הפרוטוקול של הישיבה הקודמת

ונאמר שכל החלטה שמורה במזכירות הממשלה. האם

אפשר לקבל את ההחלטות לקריאה?

היו"ר השר א. שרון: כאן בבנין - כן, פרט אם יש דברים סודיים שאינם לפרסום.

הח/21. הדלפות בנושאים שעל סדר יומה של הועדה להתיישבות

לפני שנתחיל בסדר היום אני רוצה להביע מורת רוח

הכי חריפה על ההדלפות. בזמנו לא הייתי מוציא סדרי יום והעתונות לא

פסקה מלתקוף על כך שלא מחלקים סדר יום של הדיון. בפעמים האחרונות

הוצאתי סדרי-יום. היום סדר היום יצא בשלמותו. לפי דעתי ההודעות

מזיקות לחלוטין, יש אפילו פירוש של נושאים. אם כתבנו רק לצורך הסוואה

עניני תנועה, היום היה פירוש ברדיו לענין. לא נוכל לעמוד בדבר הזה.

אני פונה עוד פעם, אי אפשר לתבוע ממני שאודיע על סדר היום, ובבוקר

בחדשות נשמע את הכל, מה חושב משרד ממשלתי זה או אחר. אני כמצב עדין:

מצד אחד אני רוצה להוציא סדר יום, ומצד שני אני יודע שכל דבר שאני מוציא, יוצא מיד בהרחבה, מעל למה שהתכוונתי לדון.

החלטה מס. 59 (הת/5) של הממשלה - עניינים שוטפים

הת/23

הת/22 ציר חוצה שומרון

מר ע. גדור: במפה מצויין איזור יהודה ושומרון וכל

הישובים הקיימים היום ככתמים כחולים.

במרכז שומרון, באיזור צומת מורשה על יד רמת השרון מתוכנן ציר שילך מזרחה, יגיע לכביש גב ההר דרומית לשכם וימשיך משם למעלה אפרים ולכקעה. הציר הזה תוכנן בשעתו ע"י צה"ל כעורק מרכזי שיקשר את מרכז האוכלוסיה הגדול במדינה אל מרכז הערבה; כביש צבאי שצריך להיות ברמה של כביש ארצי, יעקוף את רוב הישובים הנמצאים באיזור הזה ויאפשר תנועת כוחות ממערב למזרח בשעת הצורך. זה כביש שאורכו כ-40 ק"מ.

השלב הראשון שתוכנן עד פירוט ועד ליציאה

למכרזים, היה עד גב ההר, עד כביש שכם - רמאללה. התואי של הציר תוכנן דוקא באיזור הזה מכמה וכמה שיקולים:

א. אנחנו נמצאים בין מרכז הארץ ומרכז הבקעה;

ב. אנחנו נמצאים באיזור שהוא יחסית דל

באוכלוסיה. לזה יש שורה של סיבות.

האיזור הזה הוא איזור שבו האוכלוסיה דלילה מאד. יש בו מספר כפרים ערביים. בעקרון ניתן פה לסלול כביש ברמה טובה, הטופוגרפיה מאפשרת את זה, כמעט ללא פגיעה בכפרים הקיימים. מעבר לזה הציר עצמו עובר באיזורים שהם טרשיים ביותר. סביב הציר קיימות משבצות טרשים רחבות.

המחשבה של צה"ל היתה שציר כזה לא יכול להיות ציר עיוור, כי ציר שצריך בשעת חירום להיות עורק ראשי, רצוי שישם עליו יחידות צבאיות שונות. לכן הנקודה הזאת שהזכרתי, של קרקעות טרשיות שצמודות לציר הזה היתה מעלה גדולה בעיני צה"ל. בתכניות צה"ל ראו בציר דבר שהוא מעבר לציר, ראו בו פרוזדור שעליו ישבו יחידות צבאיות; בחלק העורפי יחידות לוגיסטיות, בחלק הקדמי בה"דים, ימ"מים, לראות בזה מוצב בשוני מובהק.

הציר תוכנן ע"י צה"ל והיה אמור להתבצע מתקציבי צה"ל מידית. זה היה בשלבי מכרז. היה קבלן שהיה אמור להתחיל בתחילת נובמבר בעבודה. כיוון שמערכת הבטחון עברה קיצוצי תקציב קשים מאד, סוכם כמערכת הבטחון שתקציבי צה"ל לא מסוגלים להתמודד עם הציר הזה והנושא מועלה מחדש כאן כמטרה להציג את הציר הזה לא כציר צבאי אלא שיש בו חשיבות מעבר לצרכי הצבא, במגמה שיימצא פתרון תקציבי משולב. מדובר על 40 ק"מ, עלותו נאמדת ב-100 מיליון ל"ש התכנון נעשה כמשולב עם מע"צ שהיה המנחה המקצועי של המתכננים. זה נעשה בקריטריונים אזרחיים מתוך ראייה שיש לו משמעויות מעבר לצרכים של הזרמה כוחות כלכד.

פר ג. ויתקון: הציר תוכנן במשרד החקלאות ומחלקת ההתיישבות.

ביחס לתכנון האיזורי של בקעת הירדן, והן

ביחס לכניסת ההתיישבות באיזור השומרון עצמו.

השר מ. עמית:

אני רוצה להבין את המקורות התקציביים.

מה היה בעבר? האם זה היה מתקציב משרד

הכסחון? מה המצב הנוכחי, ומה באופן קונקרטי ההצעה לציר הזה.

מדובר על 100 מיליון ל"י במחירים של היום. לא אמרת כמה זמן זה

יקח וכמה זה יעלה בסופו של דבר. אנחנו מכירים את הסיפור הזה,

זה מתחיל ב-100 וייגמר ב-200.

היו"ר השר א. שרון:

הציר הזה איננו פריצת דרך בתולית. יש שם

תואים. יש שתי שנות תקציב. האומדן בשעתו

היה האומדן לפני חצי שנה, זה היה 50 מיליון ל"י. זה"ל תיקצב

את זה בתחום הזה. האינפלציה עשתה מה שעשתה. כשיצאו המכרזים

הראשונים הסתבר שהסכומים גבוהים מאד ואז בוטלו המכרזים והוצאו

מכרזים חדשים, קטנים, בהנחה שאם כמה קבלנים יתחילו לעבוד על הכביש

בכמה נקודות, אפשר להגיע למחירים יותר נמוכים; והערכה זו נמצאה

נכונה. המחיר האחרון הוא ירידה באומדנים, אבל זה העריך את 30 הק"מ

בין 70 ל-80 מיליון ל"י, סדר גודל של 2,5 מיליון ל"י לק"מ.

10 הק"מ המזרחיים, שמעבר לכביש גב ההר, נמצאים היום בתכנון מפורט

הם עדיין לא השתתפו ב"חינוכה" הזאת. מנקודת ראות צבאית הם 10 הק"מ

החיוניים ביותר. דובר שנביא הצעה לשיתוף אזרחי צבאי וחלוקת הנסל.

זה"ל יבצע מספר צירים שחשובים לו, מזרחית לציר גב ההר, והקטע

המערבי יבוצע ע"י אזרחים. אבל זו לא הצעה פורמלית. דובר על כצוע

בשתי שנות תקציב. אלה האומדנים של מע"צ שניתן לבצע את זה תוך שנתיים.

פרופ' ר. וייץ:

הציר הזה חשוב להתפתחות הייצור בבקעת הירדן.
ברגע שהכמויות ליצוא בבקעת הירדן מכוונות ליצוא
חורף, ההובלה תקבל משמעות יותר גדולה מאשר היום, ואנחנו נעשה זאת
בקצב מהיר. אין ספק שזה פותח פתח חשוב להובלה האוירית והימית.
אני מציע שהעניין התקציבי ייבדק בין שר התחבורה, שר הכסחון ושר האוצר.

מר בן-אור:

משרד הפנים בדק את הציר, הוא מסכים. לא כדאי
לעשות את זה צבאי גרידא אלא כדאי לשלב כמה

נקודות על הציר.

שר מ. דיין:

איזה אחוז מהדרך הזאת מסתמך על דרכים קיימות
ולא יצטרכו להפקיע, או לא להפקיע שטחים
נרחבים, אפילו אם יש דרך עפר? איזה חלק מזה הוא בכלל במקום שאין
תואי וכתוצאה מכך יצטרכו להפקיע קרקעות ולחצות קרקעות של בעלים?

היו"ר השר א. שרון:

מיד לאחר מלחמת ששת הימים בוצעו ע"י הקק"ל
לפי בקשות משרד הכסחון, עיקופים של הכפרים
הערכיים. ככל מקום שהדרך עברה דרך כפר ערבי, ביצעו פריצה של
דרך רחבה. זה קיים במסחה ובעוד כפרים.

מר ע. גדור:

תכנון הציר נעשה במגמה שזה יהיה ציר ארצי.
המתכננים ניסו לא לגעת בציר הקיים היום,
הוא אמור להמשיך לשרת את הכפרים. אם נעלה עליו, מחר # יעלו עליו
עגלות, יתחיל מתח בין הפפרים ובין יעד הציר, שצריך להיות קצר בין
איזור אחד לשני. $\frac{3}{4}$ שעה לגוש דן.

השר מ. דיין:

אתם לא תרשו לערבים לנסוע עליו? הם יסעו עוד
50 מ' ויעלו על הכביש. לא תמנע מעגלות לנסוע

עליו.

מר ע. גדור:

הכביש הוא דבר פתוח. אכל בניגוד לכביש מקומי
שמשרת כפר ומתפתח בסמטאות צרות, המסרה היתה

לעקוף את הכפרים הערכיים, שהוא יעבוד בקריטריונים של כביש ארצי,
יסעו עליו 80 ק"מ לשעה ולא תהיינה מוגבלויות של עגלות.

התואי הופקע. בתחילת נובמבר היו קבלנים אמורים

לעבוד בשטח. התואי עבר את התהליכים העקרוניים. הכוונה היתה להתחיל

ממערב למזרח. החלקים המערכיים היו מוסדרים לחלוטין לצורך עבודות
זה היה לפני 3 - 4 חודשים.

השר מ. דיין:

מה זה "הוסדר"? עשו שם פעולה פיסית?

מר ע. גדור:

הקבלנים לא עלו על השטח. נאמר לערכים שהשטח
הופקע. נעשו התשלומים, חלקם קיבלו כסף.

השר מ. דיין:

אני מעדיף שהציר יהיה על תואים קיימים מאשר
שניכנס להפקעה. ההפקעה שנעשתה לפני 3 חודשים

זה ענין מוגמר. מבחינה פיסית לא עלו עליו. לשאלה יש כמה אספקטים.

אני לא מקבל את התורה שאם יהיה כביש טוב, שהכפרים לא יוכלו להתחבר

אליו. יש כביש רמת דוד, העגלות מהאיזור עלו עליו.

השאלה שאנחנו צריכים להחליט עליה היא: אם אנחנו נכנסים לגל רציני של הפקעת קרקעות. לפי דברייך, אם יש תואי, אנחנו עושים תואי אחר, ואז נצטרך להפקיע. אני מתנגד לזה. אני מציע לעשות מה שפחות הפקעות ולעקוף את הכפרים. אבל כיון העקיפה לבין התואי של אותו כפר (אין בכל ק"מ כפר) לא כל הדרכים עוברות מכפר לכפר. השאלה מה מענין אותנו: פחות הפקעות או כביש מקביל? אני רוצה להביע את הדעה שנעשה מה שפחות הפקעות תוך עקיפת הכפרים. אני שמח שזה רחוק משכם ורמאללה. אם לפני שלושה חודשים עשו תואי, אין זאת עובדה מוגמרת, אם פרצו לפני כמה שנים ונוסעים על הדרך הזאת, זאן כן עובדה מוגמרת.

מר ע. גדור: על הכביש עובדים כשנה וברור שלא מחפשים את העבודה הקשה ביותר. לפני חצי שנה לא הפקיעו. התכנון נעשה תוך שילוב קריטריונים מקצועיים. אם כפרים נמצאים על ידו עושים חיבורים לכפרים, אבל לא לכל כפר אלא לשלושה או ארבעה כפרים יחד. נקודת המוצא היתה מקצועית ולא פוליטית. מראש היה ברור שיהיו הפקעות. אם יש מטעים שם, זה דבר שונה, ניסו להתוות אותו כך שינצל את השטחים ששר החקלאות ציין אותם בשעתו. הקק"ל פרצה והכשירה. התואי עובר כאן (מצביע על המפה), יש חלקים שהוא עוקף ויש חלקים שלא. את התואי אפשר להעביר לכל הכיוונים. לכל מי שמעונין שמינימום מקומיים יהיו בדרך, כולל הפקעת קרקעות, נדמה לי שההתפרצות היא לדלת פתוחה.

השר מ. דיין:

זו לא התפרצות ולא לדלת פתוחה, זה נעשה משיקולים

מקצועיים. לי יש שיקול מקצועי שנקרא: להפקיע

מה שפחות. אם השיקול ההנדסי אומר שעדיף קו ישר וזה כרוך בהפקעה,

השיקול המקצועי שאני מציע אומר להפקיע מה שפחות. אני לא חסיד של

שיקול הנדסי, אני שוקל את השיקול האחר - לאיזו מידה של הפקעות

אנחנו נכנסים. כשעושים כביש צריך לשפוך אדמה ולחלק לכעל קרקע את

האדמה. מהא שביקשתי, ואני מבקש לקבל, זה תרשים שבו אני אראה מה

מהתואי המוצע עובר על דרכים קיימות מקדמת דנא או לפני כמה שנים,

ואיזה חלקים צריך להפקיע.

היו"ר השר א. שרון: לפי דעתי הגישה צריכה להיות שאנחנו מאשרים

כביש חוצה שומרון תוך ניצול מירכי של דרכים

קיימות, תוך הימנעות מהפקעות ככל שניתן, תוך שימוש בפריצות קודמות

שנעשו בעבר ובשטחים מוחזקים ע"י צה"ל. המגמה שלי היא להימנע מהפקעות

ככל שניתן. הקו המנחה את עבודת הועדה מתחילתה, יהיה גם לגבי הציר הזה.

צריך להיות שימוש מקסימלי בצירים קיימים, בפריצות שנעשו בעבר, בשטחים

שמוחזקים ע"י צה"ל, ומינימום הפקעות, אפילו אם הדבר יחייב השקעות

כספיות רבות יותר בכביש. בעיני הדבר הזה מכסה את הנושא. אני מבקש

להעביר את התרשים של תואי הכביש לתכרי הועדה שירצו בכך.

מר י. קלרמן:

באתי על סיפוקי מהתשובות שנתקבלו עד עכשיו.

אני בפעם השניה שומע את שר החוץ שמפנה תשומת

לב לנושא שצריך להיות קו מנחה של הממשלה כולה. היה רצוי שלפני

שבאים לישיבה ידעו למה באים. אם הקו של הממשלה הוא שאין להפקיע

אדמות, לא צריך להפקיע אדמות, שר החוץ לא צריך להיות השומר על זה.

השר מ. דיין:

אמרתי שצריך להפקיע את המינימום, גם אם צריך
בשביל זה ללכת בדרך עוקפת או לעשות דרך מקבילה.
אני לא מדבר בשם הממשלה, גם השרים האחרים ידברו בשם הממשלה, אני
מדבר כחבר ועדה. לדעתי עדיף להפקיע פחות גם אם זה סותר שיקול הנדסי
מקצועי.

שמחתי על הסיכום של שר החקלאות שהמגמה צריכה
להיות הפקעות מינימליות ככל האפשר. אני לא אומר שאפשר לסלול כביש
ללא הפקעה, צריך להרחיב או לישר אפילו כבישים קיימים ולצורך זה
להפקיע, אבל השיקול צריך להיות לנגד עינינו.

היו"ר השר א. שרון:

אני מציע שנאשר את כביש חוצה שומרון תוך
ניצול מירבי של דרכים קיימות, תוך שימוש
בפריצות שנעשו בעבר. יש לעשות מה שפחות הפקעות אפילו יעלה הדבר
יותר. כל חבר ועדה שירצה - יוכל לקבל מפת התואי.

מר קרונה:

מעבר למה ששמענו מרענן, מה החשיבות ההתישבותית
של הכביש הזה?

מר ג. ויתקון:

יש שתי חשיבויות, אחת לגבי בקעת הירדן שהיא
איזור מעבר בין בית שאן וירושלים, פתיחה של
כביש כזה באופן מיוחד מתייחס למעלה אפרים, שזה המרכז האיזורי של
בקעת הירדן, קושר את מעלה אפרים בקשר ישיר לכיוון מישור החוף.

ונותן לבקעת הירדן מימד נוסף שהופך את ביקעת הירדן מאיזור שוליים של ירושלים או של בית-שאן לאיזור שהוא מרכזי בזכות עצמו, לאיזור עצמאי שנשען על ריכוז האוכלוסיה הגדול ביותר במדינה. זה לגבי בקעת הירדן. להערכתי אני מניח שמי שעוסק בהתישבות בבקעת הירדן יסכים אתי שנושא הכביש הזה ישנה את המצב. אולי לא זאת סיבה לעשות את הכביש, אבל זה בהחלט תרומה לפיתוח לבקעת הירדן.

ביחס לשומרון, גם פה ניתן תשובה כאותו נוסח. אנחנו לא הצגנו עד היום תכנית התישבותית לישובי קבע בשומרון. אני מניח שלא יהיה מנוס מכך ובאחת הישיבות נצטרך לדון בהתישבות בשומרון. נעבור משלב של טיפול במאחזים לישובים קבועים. אין שום ספק שיש קשר בין מיקום הכבישים לבין מיקום הישובים היהודיים. הגישה הזאת עונה על מירב האלטרנטיבות שנתונות לנו היום כפריסות השונות האפשריות, בין אם הן נשענות על איזור השומרון ובין אם הן נשענות על התישבות מאסיבית בתוך השומרון עצמו. כאשר נגיע לדיון בשומרון - ואני אומר זאת על בסיס של ~~א~~א בדיוק מוקדמת של אלטרנטיבות באיזור השומרון - נגלה שהכביש הזה עומד במספר הרב ביותר של אלטרנטיבות שקיים. לגבי כבישים אחרים זה לא כך, לכן הצענו לא להציג את הכבישים האחרים.

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה להוסיף להחלטה עוד חלק: שהועדה תנחה את שר האוצר, שר החקלאות ושר הכסחון שיוסמכו לסכם את התקציב הצבאי והאזרחי המשולב לכצוע הכביש, הסיכום יובא לאישור הועדה.

השר מ. דיין:

אני מכקש שמי שעוסק בהפקעות, שיעשה זאת ביד נדיבה. כדאי לפצות ולא להתמקח אתם יותר מדי.

היו"ר השר א. שרון:

זה מקובל. נושא ההפקעה איננו נושא בלעדי, זה אחד מהדברים שעליהם ועדת השרים להתנחלות מוסמכת לקבל הכרעות. בעבר זה נעשה ע"י קבוצת שרים אד-הוק, ראש הממשלה, שר הבטחון או כל שר אחר שהיה מצורף. היום זה מעוגן בהחלטה שהדבר נעשה ע"י מספר שרים. משאלתו של שר החוץ שיפוצו בעין יפה מוכרת לי ומקובלת עלי והיא תכובד.

יש לנו היום בעיה, כנבי סאלח עלו שני גרעינים; כהתאם להחלטה שם מיועד גרעין שלישי. יש נרשמים רבים להתישבות במקום יש אלף דונם אדמה ממשלתית שהבעלות עליה מוגדרת. יש היום רק בעיה אחת בעניין הישוב הזה, וזה החיבור שלו אל שפלת החוף. היום הדרך לשם היא דרך יפה אבל ארוכה ומפותלת שיוצאת מכיוון חברון. מוכרחים לקשור את הדרך הקיימת שמובילה דרך עבוד לגבעת כוח. יש שם תשתית, זה היה כביש מימי המנדט, זה כביש שלא היה מכוסה אספלט. כדי לקצר את התהליך הזה פנינו לקק"ל וביקשנו שהיא תיכנס במהירות לסלילת כביש זה.

מר מ. ריבלין:

זאת בעיה תקציבית, אין בעיה של כצוע.

היו"ר השר א. שרון:

גם את הכביש הזה צריך לקשור כז'אנשים כנבי סאלח יגיעו למקומות עבודתם בקלות והישוב יוכל להתפתח.

החלטה מס. הת/22 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום כ"ח בחשוון תשל"ח (9.11.77)

הת/22 ציר חוצה שומרון (צומת מורשה - מעלה אפרים והבקעה)

מ ח ל י ט י ם , בהמשך להחלטה מס. 88 (שהת/13) מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77) ובהתאם להחלטה מס. 111 (הת/16) מיום י"ח בחשוון תשל"ח (30.10.77) של הממשלה: -

- א. (1) לאשר סלילתו של כביש חוצה שומרון (צומת מורשה ליד רמת השרון, מזרחה למעלה-אפרים והבקעה), תוך ניצול מירבי של שטחים המוחזקים על-ידי צה"ל, ושל דרכים וצירי תנועה קיימים; תוך המנעות ככל שניתן מהפקעות;
- (2) במקרה של צורך בהפקעה שתתעורר במסגרת ביצוע סעיף (1) לעיל - ידאבו הגורמים הנוגעים בדבר לפיצוי נדיב של בעלי הקרקע ששטחיהם יופקעו כאמור;
- (3) להעביר את מפת-תוואי הציר לעיונם של אלה מבין חברי הועדה להתישבות אשר ירצו בכך.
- ב. (1) להסמיך את יו"ר הועדה להתישבות ואת שרי האוצר והבטחון לסכם תקציב צבאי ואזרחי משולב לביצוע ההחלטה הנ"ל;
- (2) להביא את הסיכום האמור לאישור הועדה להתישבות, המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

החלטה מס. הת/23 של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום כ"ח בחשוון תשל"ח (9.11.77)

הת/23 כביש-מחבר נבי-סלח - שפלת החוף

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס. 59 (הת/5) של הממשלה מיום ד' בחשוון תשל"ח (16.10.77), הועדה להתישבות שמשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, רושמת לפנייה את הודעתו של יו"ר הועדה כי במגמה להקל על אנשי נבי-סלח להגיע לעבודתם ועל-מנת לפתח את היישוב, נתבקשה הקרן הקיימת לישראל לעסוק בסלילת כביש מחבר נבי-סלח - שפלת החוף.

הח/24.

כביש ימית אילת - תכנון צפוני

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה לקבל את אישור הועדה לתכנון הציר.

מר ע. גדור:

לפני שנה נערכו כמערכת הבטחון דיונים על

הערכות צה"ל בחזית המערבית וחזית סיני.

בעקבות הדיונים הללו מוצע תכנון ע"י צה"ל שיקשור את פיתחת רפיח עם
אילת. תוצאת הסקר הזה מונחות בדו"ח שיצא בימים אלו. הבדיקה היא
בדיקה מקצועית, מה חשיבות הציר בעינינו ומה המשמעויות המתבקשות.

הציר הזה מקביל לקו הירוק לשעבר לאורך גבול

סיני, הוא מתקרב ומתרחק ממנו בסווחים של 6 - 7 - 20 ק"מ במקומות

הרחבים ביותר. זה התואי המערבי ביותר שניתן דרכו לחבר את איזור
החוף עם אילת ולא בדרך הערבה או מצפה רמון. אם נחבר בדרך קצרה

את צפון ים סוף עם איזור הים התיכון, זה התואי המערבי ביותר.

זה תואי שאורכו 200 ק"מ בערך מאיתם עד שדה תעופה עציון, כ-196 ק"מ, תואי נוח ביותר. אנחנו נמצאים כאן כירידה הדרגתית באופן מוחלט, תואי שעובר לאיזורים נוחים ביותר לסלילה בניגוד למה שקורה צמוד לקו הירוק, מקום שתואי כזה לא ניתן, הוא קושר ים לים.

מבחינת מערכת הכסחון הסיבה שהלכנו לענין הזה

היתה שהכניס הזה הוא כביש בסחוני מובהק, הוא משרת את התנועה של

הכוחות בכיוון קדמת סיני באורך מסוים לקווים הקדמיים. ההתווייה

שלו נעשתה על בסיס תכנית רחבה יותר של הערכות צה"ל בנושא של קדמת

סיני. נקודת המוצא היתה, שאנחנו נמצאים פה במקום שצריך להיות העורף

של כל קו אפשרי של גבול אי פעם. מבחינת צה"ל זה המקום שבו צריך

לשבת העורף הקדמי. לצורך זה מתבצעות תכניות שונות של ריכוז של

פרויקטים צבאיים כאיזור אום-כתף כסיימה. נמצאים היום בכצוע שני צירים.

ציר אחד זה משאכי שדה עד אום כתף, ציר שאמור להחליף את הציר הקיים

היום שהוא רע מאד. היום, כתקציבים משותפים של מע"צ ומערכת הכסחון

מתבצעת סלילה מחדש.

הציר השני שאמור להתכצע בפברואר הקרוב, זה

הציר שיקשור את מצפה רמון אל כסיימה. זה מתבצע מתקציבי משרד הכסחון.

מבחינת צה"ל היו יוצאים קצת יותר צפונה. יש

כאן שילוב צבאי ואזרחי. שני הצירים האלה נמצאים בתהליך עבודה.

מבחינת צה"ל כאיזור הזה יהיו פרויקטים גדולים ביותר. נזכיר את מערכת

שדות התעופה של איתם, עצמון ועציון.

בבדיקות שעשינו העלינו את המחשב, שסכיב פיתוח
צבאי באיזור הזה רצוי להגיע גם לפיתוח אזרחי שישען כרוכו על הפוטנציאל
הצבאי. יושקעו מיליארדים ויהיו בו הרבה אנשי צבא ואזרחים עובדי צה"ל,
דבר שיכול בעתיד להתקשר אל איזור פיתחת רפיח, איזור ימית, באיזה שהוא
רצף.

לשם כך נעשו גם עבודות תכנוניות שונות. קידוח
מים הושלם בימים אלה באיזור כסיימה. בשבוע הבא תתבצע שאיבת נסיון.
בעתיד אמור להתפתח - אם הקידוח יצא שופע - האיזור כאיזור חקלאי.
בשעתו, מתוך מחשבה שיכולה להיות אכזבה של שאיבת מים, אמרנו שאם
לא יהיו מים, יכולה להתפתח שכונה אזרחית אחרת. הנושא הוא בעל
משמעות אקטואלית מידית. התכנון של שדה עצמון מדבר על כמה משפחות
של אנשי חיל האוויר שהאפשרות לשכן אותם היא או בתוך שדה התעופה או
לראות בהם פוטנציאל נוסף לגרעין האזרחי שעשוי להתמקם בסמוך. בשעתו
היה תכנון, היו מגעים עם אגף התכנון של משרד הכינוי, ועד היום לא סוכם.
לא נביא את זה הנה כנושא אקטואלי.

בימים אלו הושלם התכנון של הציר עצמו.
אנחנו מעלים את הנושא הזה על השולחן. מה המטרה? לציר הזה יש משמעויות
צבאיות מובהקות. אם מחר, כתוצאה מהערכות כזאת או אחרת, תתבקש סלילת
לצרכי בטחון, צה"ל יסלול אותו. אגף התכנון לחץ כאילו יש עדיין זמן
כל עוד לא מתבצעים דברים בשטח. מוטב שהדברים ייבדקו בקריטריונים
מקצועיים שהם גם אזרחיים. אם ציר כזה יימצא, מוטב שהוא יהיה מעבר
לתפקודים הצבאיים שלו, יש לו משמעויות גם לגבי אילת, כי זה הציר הקצר
לאילת. אם יהיה נמל בימית, אולי זה גם אמצע הגשר היבשתי. ביקשנו את
מע"צ כשותף מקצועי, שכל התכנון ייעשה על בסיס קריטריונים מקצועיים.

היו"ר השר א. שרון: לגבי החלק הצפוני, פיתחנו שם באיזור פיתחת רפיח

סדרה של ישובים חקלאיים. אני מוטרד שצציר יעבור

בין ישובים שקשורים כולם בתאומים של בית אריזה משותף, עבודה משותפת

ומיקום משותף. אני מבקש לא לחזור על טעויות שעשינו כעבר, שישובים

לא יכלו להתפתח בגלל ציר שיהיה ציר מרכזי בעתיד.

מאחר ומערכת הבטחון תכננה את זה על בסיס הנושא

הצבאי, אני מבקש להכניס את הנושא ההתישבותי ולבדוק שהציר הזה לא ייהפך

למטרד שיפריע להתפתחות יש ובים שחיים שם בצפיפות רבה.

החלק הדרומי של הציר הזה מתנקז אל אילת,

אל צואר בקבוק שהיה, הוא כבר צואר בקבוק, נקודה קריטית גם מכחינה

בסחונת. אני אאז אינני חושב שהוא צריך לרדת לאילת. לפי דעתי הוא

צריך להתחבר למקום דרומית לאילת. זאת איננה סטייה גדולה. הדבר הזה

מתיישב עם אותו פרוזדור לאיזור שארם - א - שיין. אני מבקש שתבחנו

גם את האיזור הדרומי כדי לא להתנקז לאילת.

השר י. הורביץ: מה ההשקעה הכספית?

מר ע. גדור: כהתאם לאומדן שמופיע בחוברת, מדובר על מזליון ל"י.

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה לבקש שהועדה תאשר את התכנון. מדובר

כמיליון וחצי ל"י תכנון שיקח בחשבון את ההתפתחות

האזרחית וגם הצבאית כאיזור הזה.

השר מ. דיין:

אני מציע לדחות את ההצעה הזאת, להחליט על זה בשלילה ולדחות אותה למועד אחר. אם צה"ל עושה כביש, אין הגבלות לצה"ל לעשות כביש. אם מחזירים את האלמנט ואומרים שהועדה הזאת תהיה שותפה מבחינת ההיבט החקלאי, פירוש הדבר שאנחנו רואים את האיזור הזה כמיועד לחקלאות. אני מתנגד לזה לחלוטין. יש בעיות חמורות כשאלת ההתנחלויות, זה לנוסף כדגל אדום ללא צורך. כשביל מה צריך את זה עכשיו? דיברתי עם שר החקלאות. לדעתי צריך להרחיב את הישובים הקיימים בפיתחת רפיח ככל האפשר ולהימנע מלהקים ישובים נוספים. כביש שיש לו אלמנטים ^{3 בא"מ} ~~החקלאיים~~, יש בו שדות מעופה - כבקשה, תבוא עליהם ברכה, צה"ל חפשי לעשות זאת. אם צה"ל יקח בחשבון שיקולים אחרים, זה ענינו. אבל שאנחנו ניתן לזה גושפנקא חקלאית מעבר לגבול? בסך הכל יש עוד נקודה שתקום כתוך מחנה צבאי. לתת לזה היום את הגושפנקא החקלאית על זה שבאחד הימים יהיה נמל בימית והוא יקשור את זה עם נמל אילת, ואנחנו נעשה את זה עכשיו כאשר דנים על ועידת ג'נבה - אני נגד. אם מוכנים לא לדון כזה עכשיו, אני אהיה אסיר תודה. נחזור לשאלה מה יהיה הקשר בין נמל ימית לנמל אילת כבוא העת. עכשיו הזמן הכלתי מתאים ביותר להכניס מוטיבציה התישבותית לאורך הקו הזה, לדעתי. מה שצריך לעשות עכשיו זה להרחיב את הישובים בפיתחת רפיח. אם צה"ל עושה כביש - זה ענינו, אבל לא להציג את זה ככביש שמשרת נוסעים אזרחיים.

השר מ. עמית:

מעבר להערות של שר החוץ שאני מסכים להן, אפשר לעשות אותו דבר כלי רעש, תחת הכותרת

הצבאית ולראות אחר-כך מה יהיה.

אני רוצה להעיר הערה מהיבט אחר לצד האזרחי.

אם יהיה תואי כזה, ואם ההערכה נכונה שהוא ייהפך לציר העיקרי של

התנועה לאילת, זה ינוון את שורת הישובים שנמצאת היום לאורך הציר הנוכחי. דבר כזה קרה פעם במצפה רמון. אני רק מעיר את ההערה הזאת. אני מציע שגם הדבר הזה ייבדק. יתכן שבסופו של דבר יהיו שני צירים. גם מתכננים את ענין הרכבת.

אם מדברים על ההיבט האזרחי של הענין, בכדיקה פנימית אני מציע לשקול את האיוון הזה. יש פה מלחמת תנועה. שם יש צירים מאד מאותרים. אני מציע לשקול את הענין הזה, יש לו כוודאי השלכות.

השר י. הורביץ: אני לא מאמין שהכביש הזה יהיה אלטרנטיבה לכביש הנוכחי. אני מקבל את הערת שר החוץ שנאמר למשרד הבטחון בשקט לגשת לתכנון. ההנמקה של עמית לא נראית לי. בקשר לחשש שמא יקרה משהו לישוב כמו שקרה למצפה רמון. זה יקרב את אילת למרכז הארץ. יש לזה חשיבות פי כמה. מה שקרה למצפה רמון - קרה למצפה רמון. יש חשיבות לכביש, יש חשיבות לרכבת. הרכבת תעלה 3 מיליארד וזה יעלה חצי מיליארד. צדק שר החוץ בגישתו, אבל זה ענין כל כך חיוני שלא כדאי להגיד שאנחנו לא עוסקים בזה. אנחנו לא עוסקים בזה, אבל צריך לעשות את זה.

פרופ' ר. וייץ: צריך להבחין בין הסווח הקצר לבין היותר ארוך. מבחינה טקטית אני תומך בדברים של שר החוץ. אם נקבל החלטה, גם אם לא נאמר, זה מתפרסם שהנושא עלה על סדר היום. כל החלטה של השולחן הזה יש לה השלכות בכל העולם. יש לזה הדים עצומים מחוץ לכל פרופורציה למה שנעשה. לכן אני תומך בכך שייאמר שזה עלה על סדר היום והועדה הורידה את זה מסדר היום. לגופו של ענין נחכה קצת.

זה קו בעל חשיבות אסטרטגית כלכלית ממדרגה ראשונה. אנחנו נפתח מרכז כלכלי ועד מהרה יהיה בכוחו לייצא חצי מיליארד דולר. הפוטנציאל יותר גדול, אני מדבר על 10 שנים. אני מדבר על ירקות, פרחים ופירות. זה מכרה זהב שיכול להתפתח, אין לו תקרה הנראית לעין היום. אין לו מתחרה לא בתעשייה ולא בחקלאות היום. צריך שזה יתקשר לנמל עמוק מים ופעם יהיה קשר בין שני הנמלים. צריך לכדוק אם להיכנס לצואר הכקבוק או להזיז.

בסיכום אני מציע: הועדה אומרת שהורדנו את זה מסדר היום ולא עוסקים בזה. נחכה כמה שבועות ונרכיב צוות של תכנון אסטרטגי שיעשה את המלאכה כדכעי, אני מתכוון לצוות מקצועי. מבחינה מקצועית ותכנונית אני מאד מחשיב את זה ורוצה מאד להיות שותף לזה. אני תומך בהצעת שר החוץ.

היו"ר השר א. שרון: אתה שותף לכל דבר.

מר בן-אור: כדאי לחשוב על הפרטים של הכביש וכמה תחבורה תעבור על כביש זה. אני חושב שתעבור תחבורה בקנה מידה רציני ביותר. כדאי לתת את הדעת על איזה חתך של דרך אנחנו מדברים. אם זה 4 נתיבים או פחות, וגם על התואי.

היו"ר השר א. שרון: אני מציע לקבל החלטה כזאת:

מתוך הנחה שאי אפשר להגיד שלא דנו, ולא טוב לומר שהורדנו מסדר היום, אני מציע לומר שהועדה שמעה אינפורמציה כעניין בעיות התנועה אימית - אילת. הועדה לא קיבלה כל החלטות בנושא.

השר מ. דיין:

אני מציע לקבל החלטה שתאמר שהעלו את זה והחליטו בשלילה. שאלתי את אברשה אם זה "ל מתכוון לסלול את הכביש הזה, הוא אומר שלא. נשאל אם הצבא עומד לסלול את הכביש הזה או לא. אם לא עומדים לסלול, מדוע צריך להיכנס לבעיה לפני ועידת ג'נבה?

היו"ר השר א. שרון:

בכל מקרה הייתי רוצה לציין, המחשבה הזאת באה ממערכת הכסחון על הקמת הציר. אני מציע לומר שהועדה שמעה אינפורמציה בעניין כביש ימית - אילת, והחליטה שלא לבצע.

מר מ. ריבלין:

נאמר שאחרי בירור סוכם שעניין זה לא עומד היום לביצוע.

השר י. הורביץ:

הורידו מסדר היום, פירוש הדבר שדחו. אני הייתי אומר שדנו בדבר הזה ודחו את הדיון בשלב זה.

השר מ. דיין:

זה"ל לא עומד לסלול את הכביש. אנחנו עוסקים בעניין מרכזי שנקרא ועידת ג'נבה. על כל ישוב חקלאי חדש הם מתפוצצים. לכן אין מנוס וזו גם לא בושה לומר שהיתה הצעה לסלול כביש כזה וההצעה הורדה מסדר היום. אחר-כך פעלה את זה מי שהוא מזה"ל.

השר י. הורביץ:

אני מציע לומר שהעלו את זה ובשלב הזה דחו את זה. לא צריך לומר שזרקנו את זה לסל.

היו"ר השר א. שרון: יש שתי אפשרויות. להחליט לא לבצע זה פירוש לזרוק לסל; אפשרות שניה היא להוריד מסדר היום. אני מציע לומר שהועדה שמעה אינפורמציה בענין ציר ימית - אילת, והחליטה להוריד את הנושא מסדר היום. זה לא מונע אפשרות להעלות את זה מחדש.

מ ח ל י ט י מ ,
הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית
העולמית שמעה סקירה בענין כביש ימית-אילת ומורידה
את הנושא מסדר יומה.

המרכז האזורי גוש עציון

הח/25.

היו"ר השר א. שרון: כל הישוכים הכחולים שבמפה קיימים היום. גוש עציון, מגדל עוז, תקוע, יש מרכז איזורי בגוש עציון. היום ההתיישבות היא משני צדי הכביש. יש שטח של 300 דונם שהוא כעלות מובהקת של המדינה. אנחנו רוצים לקבל החלטה על הרחבת האיזור. אני רוצה לראות את זה כפרויקט של משרד הבינוי לבצוע. היום אי אפשר לצופף עוד משפחות. יש משפחות שרוצות לגור שם ויש מוסדות נוספים שצריך להקים שם. יש שם קרקע ואפשר להרחיב את המרכז האיזורי.

לא מדובר בהפקעה. הכוונה להשתמש בשטח הקיים בידינו ויש להרחיב את המרכז האיזורי.

השר מ. דיין: אני תומך בתכנית הזאת. אנחנו צריכים עכשיו לדאוג להרחבת הישובים הקיימים, בעיקר אם אפשר לעשות זאת ללא הפקעת קרקעות נוספת או בקרקעות המדינה או ע"י רכישת קרקעות. חשוב לנו אם אפשר לנצל מסגרת אחת עם נוסחת קארטר. הוא דיבר על עיבוי והרחבת ישובים קיימים. יתכן שבימים כתיקונם היו קוראים לזה שם אחר. אם זה בתחומי אותו איזור ככמה מאות מטרים, ויש אדמת מדינה, לא יהיה שם שלט חדש ושם חדש ואכן פינה חדשה, מהומה גדולה. המדובר בהרחבת זכרים קיימים.

גם לגופה של ההצעה ולא פחות מכך מכחינת הגישה וההגדרה, אני תומך בכך בלב שלם.

מר ש. אבני: יש לי משאלה לקבוע כלל שהערות אלה ייבחנו עם המשרד הנוגע בדבר. אני לא אומר שחייבים מראש לקבל את עמדת המשרד, אבל לא יתכן שלא יהיה שום מגע עם המשרד.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו היינו יחד אתך בשטח הזה בסיור.

מר ש. אבני: נושא זה לא הועלה. אני ממליץ בפני הועדה להחליט על אלון שבות אבל לא בדרך זו. קיימת אפשרות פיסית תכנונית בלי הפקעות נוספות, להרחיב את אלון שבות מ-200 יחידות שישנן היום. ההתנגדות להגדלת אלון שבות לא באה מהמוסד הזה אלא מהישובים הקיבוציים הסמוכים החוששים שמא המקום יתפתח יותר

מדי ויבלע אותם. אני משוכנע שבהסבר נכון עם התנועות, עם המשקים, אפשר להגיע להסכמה ולהגדיל בעוד כ-100 יחידות על תשתית קיימת בתכנון הקיים עם השקעה מינימלית ולענות על הצרכים. ישנה נכונות של משפחות וזוגות צעירים להתיישב במקום הזה. נדמה לי שלטווח הקצר זה יכול לענות.

השר מ. דיין: אם יש 300 דונם אדמת מדינה, יש לך התנגדות עקרונית ששם ייבנה ויהיה ישוב יהודי? אם כן,

מה סיבת ההתנגדות?

מר ש. אבני: ישנה מחשבה שתמיד הועלתה, על סדר גודל יותר גדול באיזור הזה. שמא מדובר על אותו שטח. לאמר שזאת הרחבת אלון שבות, זה לא פונקציונאלי. הרבה ישובים סובלים מחציית הכבישים. אזכיר את כפר תבור ואת יבנה. אחד האסונות של תעבורה, שזה עובר בתוך הישוב. למקם ישוב כזה משני צדי הכביש, זה לא פונקציונאלי.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו נמצאים בתקופה שמצד אחד האפשרויות להקמת ישובים מצומצם מאד. אינני רואה בעתיד מצב שיהיה

לנו יותר קל בנושא הזה. לעומת זה יש מרחב פעולה בכל מה שנוגע להרחבת ישובים קיימים, אי אפשר להתעלם מהחשוב הזה. אני בעד קבלת החלטה שאנחנו ניגשים לתכנון הרחבת המרכז האיזורי של גוש עציון מזרחית לכביש בשטח של אדמות מדינה כדי שנוכל לעשות זאת.

השר י. הורביץ: אני תומך בכל לבי בהצעה.

היו"ר השר א. שרון: אנחנו מדברים על הרחבת גוש ההתישבות של כפר עציון.
יש כאן בעיה של שמירת הציר הקיים. אין סיבה
שאחרים ישתלטו כמשך הזמן על הציר הזה.

פרופ' ר. וייץ:

אני מקבל את ההסבר.

היו"ר השר א. שרון: מקבלים החלטה על הרחבת האיזור של גוש עציון מזרחית
לכביש. אני מבקש ממשרד הבינוי לעשות את התכנית.

מר ש. אבני:

אני מבקש לכרר את זה עם שר הבינוי.

היו"ר השר א. שרון: שר הבינוי הוא חבר הועדה והוא צריך לשבת בוועדה הזאת.

מר רביד:

הרחבת המרכז האיזורי של גוש עציון כלי להזכיר
את אלון שבות.

היו"ר השר א. שרון: אבקש ממר אבני לגשת לתכנון הנושא הזה ולהפעיל אותו.

פרופ' ר. וייץ:

אנחנו מוכנים לעזור להם להתגבר על המכשולים
התכנוניים.

מר קרונה:

אתה מתכוון להביא לנו את הבעיה של אפרת?

היו"ר השר א. שרון: זה נידון ע"י הממשלה הקודמת. אינני מעלה את הנושא לדיון כרגע. אני עכשיו מעלה נושא אחר המדבר על הרחבת המרכז האיזורי של גוש עציון.

מ ח ל י ט י ס :

(א) בהתאם להחלטה מס. 84 (שהת/9) של הממשלה מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77) לתכנן את הרחבתו של המרכז האיזורי של גוש-עציון, מזרחית לכביש בית-לחם - חברון, על קרקע שנמצאת ברשות המדינה.

(ב) להטיל על משרד הבינוי והשיכון לבצע את התכנון ולממשו.

א ו פ י ר ה

הת/26.

היו"ר השר א. שרון: תכנית מתאר אופירה אושרה באוקטובר 1972 עם תכנון ל-4000 משפחות. באפריל 1975 החליט ראש הממשלה הקודם שמינימום אוכלוסיה לחיי קהילה יהיה אלף משפחות. משרד הבינוי החליט על הקמת * חמש מאות יחידות בשלב ראשון, והמשך הבניה על פי התעסוקה. המצב היום הוא כזה: יש 260 יחידות דיור ו-260 משפחות. עד פברואר 1978 יושלמו עוד 240 יחידות דיור אשר יאוכלסו ע"י משפחות שמחכות ששה חודשים לכניסה. היום כל 500 יחידות הדיור של אופירה תהיינה מוכנות ולא תיוותר שם דירה ריקה. יש משפחות רבות נוספות שמתדפקות על הדלת וצריכות להיכנס למגורים.

אני רוצה לקבל החלטה על הקמת עוד 500 יחידות דיור בתקציב 1978/9 כדי להיות מסוגלים לאכלס את המשפחות הרוצות לגור במקום. יחד עם זה, מקורות התעסוקה היום מצומצמים מאוד, והייתי רוצה לפנות אל שר התעשייה, המסחר והתיירות ~~אל~~ על העברת מפעלים לשם ופיתוח הנושא.

אני רוצה להפריד את נושא אופירה מנושא כללי של מחשבות שיש לגבי נכיעות ודי-זהב וסנסה. בנושא הזה צריך לקבל החלטה.

השר י. הורכיץ: יצטרפו לקבוע סטנדרטים של בסחונות. היום כאשר משקיע רוצה לבנות מלון או דבר אחר, דורשים ממנו בסחונות על ההלוואה, שהוא ישעבד את נכסיו בארץ ~~ל~~ במקום שיש לו, ולא מסתפקים בשעבוד הנכס. עצם הגישה שלנו יוצרת את הדעה שאופירה זה לא ישראל. זה לא מעודד את המשקיע. צריך לתת הלוואות שם בתנאים שנותנים כבאר-שבע או כרמת השרון או בכל מקום אחר, זה יזרז אותם ויראה שאנחנו מתכוונים להישאר שם באופן קבוע. עד עכשיו לא הצליחו בזה.

אני תומך בהקמת 500 הדירות ואני מסכים שצריך להעביר לשם תעשייה. כור מתכנן להעביר לשם פרויקט חשוב מאוד, ויש גם גורמים אחרים. הייתי רוצה שדבר כזה ייקבע, שלא יהיו שם תנאים חריגים לעומת מקומות אחרים בארץ.

מר ש. אבני: על 500 יחידות החליט ראש הממשלה דאז. קיימת בעיית תעסוקה וגם קיימת בעיית התקציב. לפי התקציבים הקיימים במשרד, אני לא רואה אפשרות להקים 500 יחידות אלה אלא אם יוקצב לזה תקציב מיוחד.

השר מ. דיין: השאלה אם ישנן משפחות המוכנות לגור שם והן תשלמנה שכר דירה. האם אפשר להחתים על חוזים? הכנייה שם יקרה מאוד ואסור שהמגורים יישארו ריקים, זה סיכון. אולי אפשר לעשות הרשמה של המשפחות ולראות.

אפשר לאשר את ההצעה מתוך ידיעה שיש משפחות ריאליות שרוצות לעבור לגור שם.

אולי הממשלה צריכה לערוך למסקיעים שם ב-70% או ב-80%. צריכה להיות החלטת ממשלה שהיא ערבה לשווי הנכס אפילו לא ב-100% אלא ב-70% או 80%, ואז לא יצטרכו למשכן את רכוש הפרטי במקום אחר. הרכוש לא יאבד את ערכו הכספי בצורה מוחלטת, גם אם תהיינה תמורות פוליטיות כאלה או אחרות.

אני בעד כדיקת ההצעה הזאת. אני בעד תוספת יחידות דיור אם יש מועמדים, וצריך לדאוג לתעסוקה במקום.

היו"ר השר א. שרון: אין שם דירה ריקה אחת. יש מתיישבים רשומים

ל-240 דירות נוספות שבנייתן תסתיים תוך שלושת החודשים הקרובים. בנוסף לכך הועמדו לרכישה מגורים לבנייה פרטית.

בביקורי באופירה סיכמתי שעד פברואר שנת 1978 בוריד את כל העורף הזה שיושב היום בתל-אביב ומנהלים את מרחב שלמה; אין סיכה שישבו בתל-אביב וינהלו את העניינים של מרחב שלמה. אנשים אלה יצטרכו לשלם.

איננו עומדים לבנות דירות ללא דרישה למגורים. יש דרישה רבה למגורים במקום.

לגבי ערכויות, בעיני הדבר מקובל. אני חושב שזה לא עניין לוועדה הזאת אלא לוועדת השרים לענייני כלכלה. אני מציע שהועדה תייפה את כוחי להעלות את הנושא בוועדת השרים לענייני כלכלה. יש היום שם קהילה טובה מאד ועליה לגדול כדי לאפשר חיים מסודרים במקום. השיטה היום על בסיס של שכירות.

פרופ' ר. וייץ: תומך בהצעת היו"ר.

השר מ. עמית: עניין התעסוקה הוא עניין קרדינאלי. אני מצטרף לבקשתך שמשרד התעשייה והמסחר יגיש לנו תכנית איך הם רואים את העניין.

השר י. הורביץ: אפשר, אבל תנאי שעניין השעבוד יוסדר.

השר מ. דיין: אולי אפשר לקבל רשימה במה עוסקים שם האנשים. יש שם אנשי צבא. אם יוסיפו משפחה, צריך לדעת במה יעסקו שם. מי שבונה שם וילה, יכול לכנות, הוא מתפרנס בתל-אביב, אבל מי שהולך לשכור דירה והוא ומשפחתו יגורו שם, במה יעסקו?

היו"ר השר א. שרון: אני מציע את הסיכום הבא:

כפוף לסקירה שתינתן על עניני תעסוקה, באחת הישיבות הקרובות, נציג בפני הועדה רשימת אנשים שמעוניינים לעבור לשם.

השר מ. דיין: אתה אומר שיש שם 260 משפחות שרוצות לעבור לגור שם. נקבל את רשימת האנשים ומה הם מקורות התעסוקה

עבורם.

היו"ר השר א. שרון: יש היום 500 משפחות. מתוכן יש ל-260 דירות, כולם עובדות במקום ומתפרנסים. יש 240 משפחות שמתפרנסות במקום ומחכות למגורים במקום. יש גם אנשים נוספים שמחכים לעבור לשם.

פרופ' ר. וייץ: אני מצטרף לבקשה של שר החוץ. כאשר עושים תכנית לישוב, עושים תכנית כוללת. הצד הפיסי הוא חלק מן הצד הכלכלי, לקראת מה הולכים, להתישבות כפרית או עירונית?

היו"ר השר א. שרון: שמענו את הנושא. נמשיך לדון בנושא תוך הצגת תכניות פתרון מלאות. נזמין את ראש המינהל לפיתוח מרש"ל, שיבוא ויציג את הדברים באופן כולל - מקורות תעסוקה והכל - ואז נתקבל החלטה.

מ ח ל י ט י ם :

א. יו"ר הועדה להתיישבות יעלה בפני ועדת השרים לענייני כלכלה את ענין התנאים והבטחונות הנדרשים ממשיקיעים אשר מוכנים להשקיע באופירה.

ב. ראש מינהל מרש"ל יסקור בפני הועדה תכניות פיתוח ותעסוקה של אופירה ויגיש לוועדה רשימת אנשים אשר מעוניינים לעבור למקום.

הח/27 אזור סנסה-קטרינה: ריכוז הפיתוח

היו"ר השר א. שרון: יש נושא של סנסה-קטרינה. היום בסנסה חיות כמה משפחות. היום הישוב כמרומי סיני פרוש על שלוש

נקודות: אחד סביב שדה התעופה והמתקנים הצבאיים הנבנים שם;

השני במחצית הדרך בין מקום זה לבין סנסה קטרינה עצמה, איזור החניונים; ומקום שלישי בקעת רבא, איזור סנסה עצמו. לא נראה לי

שזה יתפתח לישוב גדול בשלושה מקומות. אני רוצה לקבל החלטה שכל

מה שקיים בסנסה מתפתח במקום אחד שייקבע ע"י ועדת מיקום. אם

זה סביב שדה התעופה שזו מערכת הבטיחות, אם זה סביב בקעת רבא

שזו עמדה של מחלקת ההתישבות, או העמדה של שמורות הטבע, לעשות את זה

באמצע באיזה שהוא מקום.

אני מציע שנקבל החלטה שפתרון אפשר רק לקבל

במקום אחד. לגבי המקום עצמו - יצטרכו לקבוע איפה הוא.

מר ג. ויתקון: הוצאתי את הנושא של סיני מתוך הקונטקסט. צריך להבחין בין מגורי התושבים העובדים במרומי סיני לבין הפעילות הכלכלית בשטח, בתי מלון, חניונים, כל אפעילות מסוג שהם בהתאם לסוג העיסוק שלהם. לגבי האוכלוסיה היהודית, שזה 30 מועסקים שעבורם צריך להוסיף בתים שהם יהיו בריכוז אחד. יש כבר היום 11 מקומות דיור קיימות, זו הנקודה החשובה. לגבי ההתפרסות - שזה תעופה איפה שיהיה, מלון - איפה שיהיה.

השר י. הורביץ: אני לא חושש מדריכה על יכלות של כל ועדה אחרת. יש ועדת שרים לעניין ערי פיתוח. יש תאום בין פרויקטים מסוימים בלאו הכי. אני לא נגד הפורום הזה שעוסק בעניין אופירה בגלל ההרכב, שהוא סימפטי מאוד, אפשר גם עליהם להטיל עול. אנחנו צריכים לתאם את הדברים שלא כל משרד יבוצע עם התכניות שלו ועם הבצוע שלו. לא איכפת לי באיזה שולחן זה יידון.

הח/28. תקציב להתיישבות לשנה המסתיימת ביום 31.3.78.
היו"ר השר א. שרון: הממשלה אישרה תקציב לגבי כל ההתחליות שעכשיו עולות והגרעינים שנמצאים במקומות זמניים. הממשלה אישרה תקציב של 88,5 מיליון ל"י, מתוך זה 57,5 מיליון ל"י במזומן ו-30 מיליון ל"י כהתחייבויות. התקציב הזה היום מועלה בוועדת הכספים. התקציב יינתן לכל מי שעוסק בפעילות הזאת. נכסה את ההוצאות של משרד הכסחון כמה שהוא השקיע, משרד הכינוי יקבל את הנתח שלו במקומות שהוא מקים, והמחלקה להתיישבות תקבל את הנתח שלה.

אני רוצה לפנות לכל המשרדים וגם לסוכנות,
אנחנו נמצאים כששח עם משפחות רבות עם ילדים רבים, בצורת התישבות
שאינ מאחוריה תנועת התישבות מסודרת. כל ישוב הוא בעיה בפני עצמה.
החורף יתחיל ונחזור למצב שהיה. אני פונה אל רענן ואל שמעוני
לעשות מאמץ, לתת לאנשים האלה קורת גג ולהיכנס בדחיפות לנושא
מקורות התעסוקה שלהם. יש לאנשים מפעלים, רוצים להעביר את המפעלים.
צריך להקים מגע עם הגרעינים שהיום נמצאים במקומות אחרים, אבל הם
יעלו בסופו של דבר, וצריך כבר היום לטפל בנושאים האלה.

הישיבה נבעלה בשעה 10.45

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

עותק מס. 3 מתוך 3 עותקים

(541)

החלטת מס. חת/27 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות
הציונית העולמית מיום כ"ח בחשוון תשל"ח (9.11.77)

חת/27 אזור סנטה-קטרינה: ריכוז הפיתוח

מ ח ל י ט י מ :

א. פיתוח אזור סנטה-קטרינה ירוכז אך ורק באחד מן הנקודות
כדלקמן:-

- (1) סביב שדה התעופה וחמתקנים הצבאיים הנכונים שם;
- (2) באזור החניונים - במחצית הדרך שבין הנקודה חנ"ל
לבין סנטה-קטרינה עצמה;
- (3) בבקעת רבא (סנטה-קטרינה עצמה);

ב. ועדת המיקום תקבע את הנקודה, סביבה ירוכז הפיתוח של
האזור.

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

עותק מס. מתוך 3 עותקים

(542)

החלטה מס. הת/28 של הוועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום כ"ח בחשוון תשל"ח (9.11.77)

הת/28 תקציב להתיישבות לשנה המסתיימת ביום 31.3.78

מחליטים, בהמשך להחלטה מס. 54 של הממשלה מיום ד' בחשוון תשל"ח (16.10.77), לאשר את הסיכום בין שרי האוצר, הבטחון ותחקלאות בענין התקציב הדרוש לביצוע ההתנחלות שאושרה על-ידי הממשלה, לפי הפרוט כדלקמן:-

- א. (1) 87.5 מיליון לירות, תקציב נוסף עד סוף שנת התקציב הנוכחית המסתיימת ביום כ"ב באדר ב' תשל"ח (31.3.78); מתוך סכום זה, 57.5 מיליון ל"י במזומן ו- 30 מיליון לירות בהתחייבויות אשר יוצאו למטרות הבאות:-
 - (א) 27.5 מיליון לירות לכיסוי אישורים קודמים;
 - (ב) 36 מליות לירות כשביל ששת הישובים בהתאם להחלטה מס. 59 (הת/5) של הממשלה מיום ד' בחשוון תשל"ח (16.10.77);
 - (ג) 27.5 מיליון לירות כשביל ישובים אשר יוקמו בין - 1.1.78 - 31.3.78
 - (2) (א) מימוש סעיף (1) (ב) לעיל יהיה חציו במזומן וחציו בהתחייבויות.
 - (ב) מימוש של סעיף (1) (ג) לעיל יהיה - 12 מיליון לירות במזומן, לפי 2 ישובים כפול 3 מיליון לירות; ו- 4 ישובים כפול 1.5 מיליון לירות - כפי שיפורט להלן; ו- 12 מיליון לירות בהתחייבויות לפי אותו סדר;
- ב. בהמשך לעיל:-

- (1) להעביר את 27.5 מיליון לירות הנ"ל לחטיבת התיישבות של התסתדרות הציונית העולמית לשם טיפול ב:-

מוזכירות הממשלה

- 2 -

(543)

- (א) מעלה חורון ד';
- (ב) עופרה;
- (ג) דהריה;
- (ד) אלון-מורה;
- (ה) קדש ברנע;
- (ו) יתיר;

כל אלה, לפי החלטות הממשלה: מס. 835 (הח/20) מיום כ"ג באב תשל"ז (7.8.77); מס. 886 (הח/29) מיום ז' באלול תשל"ז (21.8.77); מס. 884 (הח/27) מיום ז' באלול תשל"ז (21.8.77); מס. 883 (הח/26) מיום ז' באלול תשל"ז (21.8.77) ו- מס. 885 (הח/28) מאז כ"ז חשוון תשל"ח (30.10.77).

(2) להעביר 36 מליון לירות, כפוף לאמור בסעיף א' (2) (א) לעיל, להקמת ישובים לפי הפירוט כדלקמן:-

- (א) 6 מליון לירות לחטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית לשם טיפול בשומרון;
- (ב) 6 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בסנור;
- (ג) 6 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בבית-אל;
- (ד) 6 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בנבי-סלח;
- (ה) 6 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בבית-חורון;
- (ו) 6 מליון לירות למשרד הבינוי והשיכון לשם טיפול בגבעון;

(3) להעביר 24 מליון לירות, כפוף לאמור בסעיף א' (2) (ב) לעיל, לטיפול בגרעינים, לפי הפירוט כדלקמן:-

- (א) 6 מליון לירות למשרד הבינוי והשיכון לשם טיפול בגרעין מעלה-יריחו;
- (ב) 3 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בגרעין חרס בפאריס;
- (ג) 3 מליון לירות לחטיבת ההתיישבות של ההסתדרות; הציונית העולמית לשם טיפול בגרעין קרני-שומרון;
- (ד) 3 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בגרעין שילה בעופרה;
- (ה) 6 מליון לירות כנ"ל, לשם טיפול בגרעין תקוע.

- כל אלה בעקבות החלטות הממשלה: מס. 59 (הח/5) מיום ד' בחשוון תשל"ח (16.10.77); מס. 108 (הח/13) מיום י"ח בחשוון תשל"ח (30.10.77); ומס. 109 (הח/14) מיום י"ח בחשוון תשל"ח (30.10.77).

← 3 מליון לירות כנ"ל לשם טיפול בגרעין יריחו

מוכירות הממשלה

זמן 1 ח' 2

סגנון

ש מ ר

פרוטוקול
שיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
י"ד בחשוון תשל"ח - 26.10.77

נכחו : חברי הועדה - השר : א. שרון - יו"ר.

נציגי ההסתדרות הציונית ר. וייץ, מ. ריבלין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ, ז. המר, ע. ויצמן, ג. פת.

נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, ח. פינקלשטיין, י. קלארמן, מ. קרונה, א. שנקר.

- א. נאור - מזכיר הממשלה
- ש. אבני - משרד הבינוי והשיכון
- ג. בן-אור - משרד הפנים
- א. בר-און - משרד החקלאות
- ע. גדור - משרד הבטחון
- י. דרקסלר - מינהל מקרקעי ישראל
- ג. ויתקון - חטיבת ההתישבות, הסוכנות היהודית
- י. עקבין - מינהל מקרקעי ישראל
- ב. קלטר - לשכת שר החקלאות
- ש. רביד - הסוכנות היהודית
- מ. שמיר - הקרן הקימת לישראל
- מ. תג'ר - לשכת שר החקלאות
- א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום :	11/הת	עניני התישבות - אחריות טיפול ותיאום	ז' 2
	12/הת	עניני התישבות - אחריות טיפול ודרכי ביצוע	ז' 17
	13/הת	עניני התישבות - תיאום בין גורמים מטפלים	ז' 31
	14/הת	עניני התישבות - אחריות טיפול	ז' 34
	15/הת	עניני התישבות - אחריות תכנון	
	16/הת	עניני תנועה - אחריות טיפול	ז' 42
	17/הת	קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתישבות	ז' 45
	18/הת	עניני התישבות	ז' 48
	19/הת	הכשרה בהתישבות	ז' 50

./עניני

בפרוטוקול שז"ד דפים.

רשמי לוח זמנים

הח/11. עניני התישבות - אחריות טיפול ותיאום.

השר א. שרון : רבותי, אנו נתחיל, אני פותח את הישיבה.

מר ר. וייץ : ברשותך אדוני היו"ר, אני רוצה למסור

הודעה מסויימת שהייתי רוצה שתורשם

בפרוטוקול.

בעת העדרי מן הארץ הודיעו ברבים על

הקמת ועדה להתנחלות. כתוצאה מכך הוגשו שתי שאילתות להנהלת

ההסתדרות הציונית : האחת - על-ידי חבר הועדה - שנקר; והשניה -

ע"י חבר ההנהלה שאיננו חבר הועדה - הרב הירש המייצג את הרפורמים.

אני הבעתי את דעתי בהנהלה והדברים נרשמו וגם נקבעו ונמסרה הודעה

לעיתונות. יש לי פה נוסח ההודעה ולמול זה מה פרסמה העיתונות.

(את זה אולי אני אשלח למישהו.) אין הודעה אחת שווה. כל עיתון

פרסם אח"כ את אשר עלה בדעתו. היות ואנו דנים בדבר חשוב מאוד

רציתי כי הדברים יהיו ידועים. אם תרשה לי, אני אקרא פה מתוך

הפרוטוקול של הישיבה ואז הדברים יהיו ברורים.

השר א. שרון : כדי שנוכל להבין, אני מקווה שגם תקריא

אח"כ את כל העיתונות, כדי שנביא את

סטייתם מההודעה הבסיסית.

מר ר. וייץ : לא, אם תרצה אני מוכן לתת לך. ישנם

פה - "הצופה", "על המשמר", "מעריב",

"ידיעות", "דבר" ואתה תראה כי אין הודעה אחת דומה למשניה.

השר א. שרון : השאלה היא - מי מופקד על העיתונות. אני

אינני שר לעניני עיתונות. אם טענתך

אלי בנושא זה היא באשר לפרסום לא נכון...

מר ו. וייץ :

אני רוצה שהועדה אשר מורכבת משני

גופים - הממשלה וההסתדרות הציונית,

שהגוף האחד מייצג את מדינת-ישראל והגוף השני את ההסתדרות הציונית העולמית, תדע דברים ברורים וידועים ולא שהאינפורמציה תעבור באמצעות העיתונות. אני אצטט מתוך הפרוטוקול בתכלית הקיצור :

ראשית אמרתי : "אין ספק שזכותו ואפילו

חובתו של כל צד בועדה המשותפת להתיישבות להתייעץ לפני ישיבות

הועדה. לכן, אם הממשלה מינתה את שריה החברים בועדה המשותפת

כוועדת התנחלות או כל ועדה אחרת לצורך התייעצות, העניין מותר לה

ואינו פוגע בוועדה המשותפת, בדיוק כפי שגם להנהלה הציונית מותר

לעשות זאת? אני לא מוצא שום פגם ושום מקום לטענה. דחיתי את

העניין על הסף...

השר א. שרון :

הדברים מאוד ברורים. הדברים הכתובים

הם ממש ברורים ואינם דורשים שום הבהרה.

מר ר. וייץ :

נכון. רציתי שתדעו זאת. בנוסף לכך,

דבר שני שאמרתי (ואני רוצה שהדברים

שמקובלים על כולנו יהיו ידועים) : "אין ספק ואין חולק, ולא יכול

להיות חולק על כך שהאספקטים בתחום מדיניות החוץ והעניינים הצבאיים

הקשורים לנושא ההתיישבות קובעת הממשלה ולהנהלה הציונית אין זכות

ווטו על כך. אולם בכל השאלות המקצועיות של מדיניות ההתיישבות

הכוללות את דרכי ביצוע ההתיישבות, בדיקה והתאמה של כל מקום ומקום

להקמת ישובי קבע מבחינת הקרקע, האקלים והמתיישבים, והתאמת המתיישבים,

הם בתחום סמכותה של ההנהלה הציונית." משום כך אנו יושבים פה

במשותף, זה לפי חוק האמנה.

דבר שלישי שאמרתי והייתי רוצה שיהיה

מר ר. וייץ

ברור : "החטיבה להתיישבות והמחלקה להתיישבות מטפלות אך ורק בהתיישבות כפרית קבועה ולא בהקמת מחנות צבאיים, לא זה היעד שלה. בתחום זה של התיישבות כפרית קבועה, תמשיך החטיבה לבצע נאמנה את החלטות הועדה המשותפת, לאחר שיובאו לוועדה הבדיקות המקצועיות החטיבה שתבצע תמלול להתיישבות לגבי כל ישוב וישוב."

עכשיו הייתי רוצה לומר פה דבר לגבי הטיפול במחנות זמניים, שהם מהווים הכנה עד שאפשר יהיה לתכנן. אני מבין שהיו דברים מעולם, בזמנים מסויימים צריך היה לקיים עובדות ואח"כ רק תכננו. תהליך התכנון ההתיישבותי הוא תהליך לא פשוט, מורכב, טעון מחשבה. על כן צריך לעשות אותו בניחותה.

אני הייתי סבור כי הטיפול במחנות מבחינת מבנים צריך להיות בידי משרד הבינוי והשיכון. נאמר לי שמשרד הבינוי והשיכון טען כי הוא לא ערוך לכך, ומוטב, לשם מהירות הפעולה, כי אנו נעשה זאת. אינני מתנגד לזה כמובן, אבל הייתי רוצה שהתחומים יהיו ברורים וידועים. אם האמצעים הדרושים ינתנו, ואני מבין שהאמצעים הדרושים יועמדו לכך, אינני מתנגד להעמיד כל אפשרות של ביצוע שיש בידי המחלקה להתיישבות או החטיבה להתיישבות לרשות העניין. אבל הייתי רוצה שיהיה ברור - הקמת מחנה זמני איננו קובע לגבי החלטות של תכנון קבע של ההתיישבות, לא מבחינת המקום, הכשרתו והתאמתו. לא מבחינת המתיישבים הכשרתם והתאמתם. התיישבות הקבע חייבת להעשות לפי הכללים המקצועיים ולא הייתי רוצה שהעובדות שעושים במחנות הזמניים יפריעו לנו ~~אנא~~ יהיו דבר כל שהוא לגבי שיקול הדעת והקביעה היסודית של ישובי הקבע. אני לא קובע זמן, אבל הייתי רוצה שהדברים הללו יהיו על דעת כל הוועדה ובעיקר היו"ר שלה. אני סיכמתי, תודה רבה.

השר א. שרון :

חודה רבה. אני רוצה לומר כי מעולם לא ראיתי זהות עמדות כל כך מלאה בין דבריו לבין המקובל, והדבר נעשה. אני מוכרח לומר שמזמן לא נתקלתי בכך ששני אנשים, שכלפי חוץ נראים כאילו כל כך חלוקים האחד על השני, רואים את הדברים עין בעין בצורה כל כך זהה כפי שהצגת רק עכשיו.

מר ש. אבני :

אני מבין שזה לא לדיון היום, אבל אני מתאר לי שתהיה הזדמנות לכך. יש נקודה קרדינאלית בדבריו של רענן (והוא אולי לא התכוון לזה), אבל יש חלקים עליה.

השר א. שרון :

הזמן קצר. אנו מאוד לחוצים. יש לנו שורה שלמה של נושאים שצריך להחליט עליהם היום. הייתי מציע שלא נבזבז זמן עכשיו. מאז ומתמיד, לא מהיום ולא מאז הקמת הממשלה האחרונה, היה קיים המושג של "מיקוש זמני של ישוב", והיה קיים המושג של טיפול בגרעין התיישבותי מרגע הקמתו עד שהוא הוצב בצורה מסוימת כגרעין. זה היה בעבר. הדוגמא הטובה ביותר היא אולי של 11 המצפים בנגב שעלו בשנת 1946. אבל לא רק שם, בכל מקום, לכל אורך ההתיישבות, זו היתה הדרך הקבועה. היה מתגבש גרעין במסגרת תנועה זו או אחרת, היה נכנס לטיפול, היו מושיבים אותו באופן זמני, להתיישבות הזמנית, מאז ומתמיד, היתה לה בראש וראשונה משמעות מדינית. היו זמנים שהיא היתה בטחונית - מדינית, או רק מדינית. לפעמים רק בטחונית. השלב הבא - באמצעות הגורמים המיישבים - וכאן באופן ברור - המחלקה להתיישבות, בכל מה שנוגע לישובים שאופיים המרכזי הוא עניין חקלאי. כאשר יותר מאוחר, מרד השיכון טיפל צא בישוב שנקבע כישוב עירוני מוחלט לכל דבר.

השר א. שרון

אין ספק כי קביעת מקומות הקבע של

הישובים, אם זה שומרון, אם זה סנור, אם זה מקום אחר, יכולה להעשות רק לאחר שיבדק השטח, תבדק הקרקע, תבדק הטופוגרפיה ויבדקו כל הדברים האחרים. אין לנו כוונה, אלא לפעול בדיוק בצורה הזו. אינני מעלה על דעתי אפילו לרבע אחד, ואינני רואה היום אפילו לרבע אחד, שיכול להיות איזה שהוא גוף, ובוודאי לא וועדה השרים להתנחלות (שמדוע היא הוקמה הסברתי בישיבה הקודמת) שייטול מגוף כל שהוא, לא ממשרד הבינוי ובוודאי לא מהמחלקה להתיישבות את סמכויותיו ובעיקר את תפקידו המוגדר באשר לקביעת המקום המדויק, לתכנונו, למציאת העיסוק המלא לאנשים - האם תהיה שם יותר חקלאות, פחות חקלאות, יותר תעשיה, פחות תעשיה וכו'. מכאן גם ברור לחלוטין כי במקביל לטיפול בגרעינים האלה במקום המצאם הזמני, בהחלט חייבת המחלקה להתיישבות והמשרד לבינוי ושיכון - כי את חלק מהמקומות בוודאי יקבעו בעתיד כמקומות עירוניים - לצאת לשטח ולעשות את כל העבודות הדרושות למקום הקבע של הישוב, בעיקר לשלב התכנון וההקמה.

מאחר והנושא הוא נושא רגיש היום, יכול

להיות שאני אבוא ואומר לכם, כי אני מציע שהיום או בחדשיים הקרובים, עדיין לא נבחר את מקום הקבע של שומרון, או עדיין לא נבחר את מקום הקבע של סנור. אני מניח שזו וודאי תהיה משאלה. אבל כללית, בכל מה שנוגע למחשבות, לתכנונים על מפות, לסיוורים בשטח, מבלי שהדבר יהיה כרוך בפרסום או בעשיית איזה שהן עובדות בשטח, מעבר לגבולות המחנות הצבאיים, לפי דעתי חייבים לצאת לדרך ולבצע את העבודה הזו. להתחיל בה. כך שאינני רואה כל סתירה בין הדברים האלה. אדרבא, מה שקורה זה בדיוק חזרה על מכל מה שהיה מקובל בנושאים האלה בתוספת המגבלה של רגישות הנושא בכלל והצורך לעשות אותו בזהירות, בדרכים שנקבעו.

הייתי רוצה כאן לומר עוד דבר מה -
 אני יודע איך עבדה הוועדה הקודמת בראשותו של השר גלילי, בימי
 הממשלה הקודמת. תרשמו לי לומר לכם, ההחלטות שנעשו - ואני לא
 מגנה את גלילי, אני גם ידיד וגם מעריך גדול של גלילי ואני בהחלט
 מעריך את כל מה שהוא עשה, - הרבה מאוד החלטות שמובאות כאן לשולחן
 בצורה גלוייה וברורה, או הובאו לועדת השרים להתנחלות בצורה
 גלוייה וברורה, זה פורום ברור שהחלטותיו נמצאות במזכירות הממשלה
 ונתונות לעיון של חברי הממשלה - זה לא היה בעבר. הרבה דברים
 נעשו לגמרי בצורה אחרת (אני לא מגנה זאת, בשום פנים ואופן לא),
 לגמרי חשאית, זה היה כורח המציאות. אני לא חשבתי שצריך לעשות
 זאת בצורה כזו. לדעתי זה צריך להיות תקין לחלוטין עם המגבלות
 הנדרשות מעצם הדבר הזה שהוא עדין בצורה בלתי רגילה. כך שהייתי
 אומר שזוהי החשובה שלי ובעצם הסיכום לנושא הזה.

לגבי אופי הישובים, מה יהיו הישובים האלה?

אנחנו יכולים להגיד היום בוודאות פי איננו יודעים עדיין. ברור
 לי לחלוטין כי חלק גדול מהישובים שאנו מדברים עליהם יהיו ישובים
 כפרים עם כיוון תעשייתי. אני עצמי נמנע מלומר מעבר
 לדברים האלה, כי אני חושב שהדברים האלה בהחלט צריכים להיות
 בחכנון, צריך לשבת על כל מקום ומקום ולראות בדיוק מה יהיה.
 מאוד יכול להיות שכפרי התעשיה הראשונים בהם אנשים ישבו ויחיו
 יהיו דווקא בין הישובים החדשים האלה. עופרה היום הוא כפ"ת.

השר א. שרון

אלון מורה, היום, הוא כפ"ת, יש שם מסגרות, נגריות. בעופרה יש גם מסע דובדבנים, באלון-מורה אין. אדרבא, תשבו, תתכננו ותחליטו האם הם צריכים לול או רפת או משהו אחר, או חממשת.

עכשיו, מאחר ומבחינה מדינית היתה חשיבות רבה להתיישב במקומות האלה ומאחר ואין עדיין החלטה סופית וברורה מה יהיה כל אחד מהם, לפי דעתי, כל דבר שאנו היום סבורים כי הוא עשוי להיות בסופו של דבר כפר תעשייתי, הוא חייב להיות בטיפול של המחלקה להתיישבות של ~~המסגרות~~ המסגרות הציונית, כשהיא במקביל מבצעת את תכנון ישוב הקבע, התפתחותו וכו' כפי שזה צריך להיות.

אני בזה מסכם את הנושא הזה. אני

לא נתתי לך שלמה לדבר, כי אנו נקדיש לכך פעם דיון ולא משום שהערתך לא חשובה.

רבותי, אנחנו נמצאים במצב שלמשלה

יש החלטה על הקמה של 6 ישובים, מהסוג הזה שהזכרתי עכשיו, עד לסוף השנה האזרחית 1977. הישובים האלה צריכים לעבור לטיפול. אני מציע כי מאחר ואושר כבר תקציב, והתקציב שאושר, אושר הן לישובים שאישרנו קודם והן לישובים שמתוכננים, (יש תקציב היום שאושר עד לתחילת שנת התקציב הבאה שמתחילה ב-1 לאפריל) אפשר לגשת לעבודה וצריך פשוט לטפל בגרעינים ובישובים, לעשות את כל ההכנות, על מנת שלא נגיע לידי כך שרק לאחר שהגרעין יעלה למקומו יתחיל הטיפול.

השר א. שרון

זה חורף, חורף קשה וצריך לעשות את כל ההכנות הדרושות. מי הם הישובים זה ברור, היום שומרון נמצא בטיפול המחלקה שלכם. סנור נמצא בטיפולכם. הישובים הקרובים שצריכים לעלות : בית-אל, ונבי-סלח, שהם הראשונים שצריכים לעלות; אחרי זה יש לנו את בית-חורון עליון ואת גבעון.

לגבי גבעון יכולה להתעורר שאלה. בגבעון

אנחנו מתכננים עיר, ברור שזה יהיה ישוב עירוני. כאשר הישוב העירוני כפי שאני מקבל את דעתך כי הישובים הכפריים לאו-דווקא יתפתחו בתוך המחנות הצבאיים. אין שום סיבה שהם יתפתחו דווקא במחנות הצבאיים, אלא במקום המחאים ביותר שיקבע, כך גם אני יודע ברור כי גבעון העיר לא תתפתח בתוך המחנה הצבאי. וכמו שהמחלקה להתיישבות צריכה לחפש ולאחר מקומות קבע לישובים הכפריים, כך גם משרד הבינוי צריך לחפש את מקום הקבע לגבעון עצמה, שאני מעריך שיהיה במרחק של כמה קילומטרים מהמקום בו גבעון יושבת היום -

2 - 3 ק"מ.

עומדת לפנינו הבעיה - מי יטפל בגרעין הזה.

זה גרעין גדול. אני הייתי רוצה ~~אצאצא~~ שלגבי זה נשמע עתה את דעות החברים.

מר ו. וייץ : כיוון שהנושא הוא עדין, אני הייתי רוצה

שתהיה בהירות מלכתחילה. הדבר בעיקר

אמור לגבי הטיפול בגורם האנושי שהוא אולי המפתח להצלחת כל העניין.

לכן אני מציע שבמידה שאפשר, נקבע מראש את ההפרדה. אלו טיפולים

שונים בתכלית. מצריכים כיוון אחר, טיפול אחר ותכנון אחר. לכן

אני מציע שבגרעין שמיועד להקים את גבעון יטפל משרד הבינוי מלכתחילה.

גם בבחירת האנשים. אלו קריטריונים אחרים וטיפולים אחרים לגמרי.

מר ר. וייץ

אנחנו מתכוונים להקים ישובים כפריים עם מצע של שיתופיות מסוימת שהיא הכרחית לקיומם, תוך הכוונה של התעסוקה שלהם ואולי גם הסבה מקצועית בהתאם למפעלים שנכוון אליהם. זה סיפול שונה. בו בזמן שבבעון, שזה ישוב עירוני פתוח, לא צריך להקפיד כל כך, לא צריך לעשות הסבה, אפשר לקבל גם אנשים שעובדים במקום אחר. לא צריך לכוון כי עבודתם תעשה דווקא במקום. אלו שני סוגים של סיפול לקבלת שני סוגים של ישובים, ואני מציע להתחיל לטפל מההתחלה בצורה מוגדרת בדבר הזה. אם כן, בבעון, אני מציע שיטפל שלמה או מישהואחר ממשרד השיכון, שמשרד הבינוי יתחיל ויטפל בזה מ-א' עד ת'.

מר ע. גדור : אני אנסה לחלוק על מה שד"ר רענן וייץ אמר ואני מקווה שהדברים ישכנעו.

ראשית, אני מבין כי אין סיכום ברגע זה על יעד הישובים שבהם אנו עוסקים. כלומר, אין סיכום מוסכם שאומר : זה עיר, זה כפר, זה כפ"ת וכו'. עד כמה שאני יודע, גם בנושא בבעון, יש שתי עמדות, והאם אף פעם לא סוכם אחרת, ולא שמענו אף פעם שהמחלקה להתיישבות חזרה בה מתכנוניה בנושאים אלה?

אבל אפילו מנקודת ראות שאנו מדברים בישוב עירוני מובהק צריך לזכור כי הישוב העירוני, א. לא יוקם בנקודה הזו. ב. האנשים יוכלו להכנס אליו רק בעוד שנים. זה נושא של קבלת משבצת, סגירתה, תכנונה ובינוייה, זה משחק של שנתיים - שלוש במקרה הטוב ביותר. ואנחנו עוסקים בגרעין. בבעון זה גרעין מובהק שרואה בעצמו יחידה וקבוצה. הוא יגור עכשיו לתקופה של שנתיים - שלוש במתקן זמני שבו ידרשו כל המתקנים השוטפים עבור הגרעין : שרותי חינוך, שרותי קניות, שרותי תחבורה ולדעתי גם שרותי תעסוקה. כלומר, האנשים יצטרכו לעסוק בדברים.

מר ע. גדור

עכשיו, זה לא הישוב הראשון שהמחלקה
להתיישבות מטפלת בו או תטפל בו ללא ידיעה ברורה מה יקרה בישוב.
המחלקה להתיישבות מטפלת במחנה העובדים ב"קדש ברנע" מבלי שזה
ברור האם זה יהיה ישוב חקלאי, או אולי לא נצליח וזה יהיה בסופו
של דבר ישוב עירוני, שי⁶16 אח"כ ע"י משרד השיכון.

מר ר. וייץ : זו הגדרה מעניינת כשאתה אומר שאם זה
לא יצליח כישוב כפרי, זה יהיה ישוב
עירוני, בשעה שצריך להיות להיפך, מבחינת הגודל.

מר ע. גדור : יכול להיות שיהיה שם גם ישוב עירוני,
אבל הקבוצה הקיימת רוצה ישוב חקלאי
ואנחנו עושים מאמצים שזה יהיה ישוב חקלאי, בעזרת קידוח, מציאת
קרקעות וכו'. אם הדברים לא יצליחו, בסופו של דבר יכול להיות
שלא יהיה שם ישוב חקלאי. בכל זאת, המחלקה להתיישבות, להערכתנו,
ערוכה ובנוייה לטפל בגרעין בתקופת המעבר. אני הייתי מציע,
שכהחלטה כוללת, המחלקה להתיישבות תטפל בגרעיני ההתיישבות בתקופת
הביניים, עד שהישוב יוגדר ויכנס למסגרתו הקבועה.

מר ש. אבני : זה חשוב מאיזו נקודת מוצא יוצאים. אם
לעוזי גדור יש ספקות לגבי עתיד גבעון,

לי אין ספקות.

מר ע. גדור : פורמאלית.

מר ש. אבני : אנו לא משחקים רק בפורמאליות. צריך
לראות את הדבר במהותו. אז אני לא אסתיר

מר ש. אבני

כי אמרתי ליו"ר, כי אני הייתי מאושר לוא אפשר היה לפסוח במקרה של גבעון על הזמניות וללכת ישר לבניה ולקבוע מקום, כי מבחינת ההערכות התכנונית, הארגונית והמקצועית זה בשל. יש תכניות, כולל תכניות עבודה. אבל אני מבין שיש מגבלות לגשת לכך בשלב זה בצורה אופרטיבית. אני יותר אופטימי ממך, פה לא מדובר על שנתיים - שלוש, אלא על פרק זמן יותר קצר, ואפילו אם יוחלט על המגמות המרכזיות, הגיוני שטוב הוא שמשרד הבינוי יהיה אחראי לישוב הקבע ויטפל בכל הקשיים בתקופת המעבר.

מר ר. וייץ : אם אפשר להוסיף לדברי עוזי, שהוא מתכנן

ותיק ואני מחשיב אותו על כך. אני רוצה

להזכיר לעוזי ולכל הנוכחים את הדיון שהיה בנושא הזה כשהיה הדיון על נושא ימית. שם היה המצב הפוך - ימית הוקמה על ידי שני גרעינים שחשבו מלכתחילה ללכת להקמת ישובים כפריים: גרעין אחד רוסי וגרעין שני אמריקאי. המחלקה להתיישבות טיפלה בהם וטיפלה בימית כמרכז אזורי. ברגע שהוועדה להתיישבות החליטה כי זה יהיה מרכז עירוני, היה סביב השולחן הזה ויכוח. הויכוח אז היה הפוך: האנשים שלנו מתוך דבקות והכרת המקום רצו לטפל בו, ואילו משרד הבינוי אמר כי זה יביא לעירבוב תחומים וטשטוש מושגים מזיג. אם שלמה אבני זוכר, אני תמכתי בדעת משרד השיכון והצעת כי הטיפול בימית יעבור למשרד השיכון לשם מניעת טשטוש התחומים והבלבול. בסופו של דבר קיבלו את דעתי. אני סבור שבמידה ואפשר משרד הבינוי צריך לטפל בכך. אם אי אפשר, אי אפשר. בדלית-ברירה אנו נקבל את הטיפול. אם יהיה ספק. אבל יש מקומות שלא רק חשוב, אלא הכרחי לקבוע אגא מראש את הטיפול, ולא יצא נפל, ואני לא רוצה להיות אחראי לשום נפל, ובוודאי לא לנפלים בשטח ההתיישבות הכפרית. יעשה הוא את אשר הוא יודע לעשות ואנו נעשה את אשר אנו יודעים לעשות. לא נבקש מחייט לעשות שולחן ומנגר לתפור בגד. אני מציע שבענין זה

מר ר. וייץ

יקבע מראש, אם המחשבה לגבי גבעון היא כזו. ואני מודיע לך שבענין גבעון היה ויכוח לא רק מקצועי, אלא גם מדיני. אני התנגדתי בכלל להתיישבות יהודית שם, כי זה יביא לכך שהרוב היהודי בירושלים יפול, ואני מתנגד לכך, אבל זה לא שייך לענין. את דעותי הפוליטיות לא שיניתי, אבל היו בחירות והעם בחר דרך אחרת. אז זה לא שייך לענין. מבחינה מקצועית, מבחינת עשיית מלאכה נאמנה, צריך לקבוע מראש, ואני מסכים בהחלט שהענין הזה ישתן לטיפולו של משרד השיכון והבינוי. שמשדד השכון והבינוי יקבע מ-א' ועד ח'. בדיוק כשם שאני טוען כנגדו כי בהתיישבות כפרית אנו מטפלים מ-א' עד ח', עם כל השותפים, אבל המנצחים על המלאכה זו החסיבה להתיישבות או המחלקה להתיישבות. אבל אנחנו אחראים לענין מהבחינה המקצועית.

מר א. בראון : אני תומך במה שאבני אמר, ובמה שבעצם גם רענן אמר. אני בהחלט חושב שאת גבעון צריך מההתחלה לקחת כפרוייקט של משרד הבינוי, מ-א' עד ח'.

השר א. שרון : אתה היית במגע עם הגרעין?

מר א. בראון : עם הגרעינים.

השר א. שרון : הכל תקין ומסודר.

מר א. בראון : כן.

השר א. שרון : אני מציע כי את הנושא של גבעון אנו נסכם ונניתן אותו לטיפולו של משרד הבינוי,

3

מתחילתו ועד סופו. צריך כמובן לזכור כי המדובר פה בהרבה

משפחות.

מר א. בראון

מר א. בראון :

ב-1 לדצמבר אנו רוצים להעלות מאה

משפחות.

השר א. שרון :

על כל פנים מדובר בהרבה משפחות, יש

הרבה ילדים. יש בעיה מיידית של בית-

ספר, אנחנו לא בתחילת שנת לימודים. מאחר שמשרד הבינוי הוא

המתאם את משרדי הממשלה בנושאים האלה, אני מבקש שלמה, להכנס

מייד לנושא הזה, כלומר מרגע שקיבלנו את ההחלטה שגבעון עוברת

לטיפולכם.

מר ש. אבני :

יש לראות בזה החלטה על עליה.

השר א. שרון :

זה אחד מששת הישובים.

השר א. שרון :

לגבי הישובים האחרים, הטיפול הוא

בידי המחלקה להתיישבות, ואני חוזר

ומונה את שמוניהם שוב, למרות שעל חלק כבר סוכם בעבר : סנור,

שפירון, נבי-סלח (צריך למצוא שם עיברי למקום הזה).

מר מ. ריבלין :

ראיתי בעיתון כי יש כבר שם עברי "נוה-

צלח".

מר א. בראון :

יש ועדת שמות, היא תתן שמות. מצאו

שמות לגרעינים, אבל זה לא שם הישוב.

השר א. שרון :

הבעתי רק משאלה. צריך בנושא הזה לפנות בדרך המקובלת אל ועדת השמות, על-מנת שתקבע שמות מתאימים. אני מאוד נא הייתי ממלפץ שהשמות האלה יהיו קשורים בעברם ההסטורי של המקומות.

מר מ. ריבלין :

הועדה הזו מקפידה על כך.

השר א. שרון §

על כל פנים, אני אבקש להביע משאלתי בנושא זה.

הישובים הבאים : בית-חורון-עליון, בית-אל וגבעון שהוא הישוב השישי שהועבר לטיפול משרד הבינוי.

מר ש. אבני :

האם יש כבר איתור לבית-חורון-עליון .

מר א. בראון :

בכל המקומות בעצם נכנסנו לתוך המחנות, או שפינו לנו מבנים, או שקרבנו דברים נוספים למבנים קיימים, כמו בשפירון או בסנור או בנבי-צלח. בית-חורון זה המקום היחידי בו אי אפשר א היה לפנות דבר. מערכת העל היא משמר-הגבול, שאין לה מערכת בינוי כפי שיש לצה"ל, לכן האפשרות היחידה שמצאנו היא להתמקם במגרש הספורט שלהם, שזה משטח ישר, צמוד למחנה עצמו, עם מספר מבנים ישנים.

השר א. שרון :

כל המקומות הם זמניים. המקומות האחרים

יקבעו בקרבת מקום. אני רוצה רק שדבר

אחד יהיה ברור - מי שחושב שהממשלה רואה את המקום הזמני בשומרון וביהודה ואילו את מקום הקבע בגבולותיה הזמניים הקודמים של ישראל עד 1967 הוא טועה. כי אח"כ יהיו שיאחזו בהחלטה פורמאלית, יאמרו, זמני, ואח"כ ינסו להזיז אותם לכפר-סבא ולמקומות אחרים. לא זו

השר א. שרון

כוונת הממשלה. יש לממשלה בהחלט חכמית לקיים את ההתיישבות במקומות שהיא קבעה ותקבע.

מר ש. אבני : לנושא גבעון יש לי עוד שאלה - אם הדבר הוא לפעילות מיידית ואמרת כי יש תקציב, מיהו הגורם שאיתו צריך להתדיין?

מר ש. רביד : היות ואנחנו קיבלנו בזמנו תקציב גם עבור גבעון, אני אדאג לזה שאותה הקצבה שקיבלנו גם עבור גבעון, מחוץ הנחה שזה א יועבר לטיפולנו, תקוצץ ע"י אגף התקציבים מאיתנו ותועבר אליכם.

מר ר. וייץ : יש לי עוד הערה אחת שאני רוצה שהיא חרשם, כי אני מקפיד על כך : אנחנו לא יכולים לטפל בגרעינים כל עוד הם בתחום המערכת הצבאית, ואני מקפיד על כך מהרבה סיבות ברורות. אני רוצה שיהיה ברור כי אנחנו נטפל מרגע שהמערכת הצבאית תצא. צריך לתחום זאת תחילה ברורה מהרבה סיבות ברורות.

השר א. שרון : הייתי רוצה בנושא זה להבהיר. אין הגרעינים האלה נמצאים כלל וכלל בטיפול הצבא. הם נכנסו למקומות הנמצאים בדרך כלל בשולי המחנות הצבאיים, כשיש להם כניסה משלהם, בדוק כלל הם גם תחומים בגדר העוברת בינם ובין היחידה הצבאית. היכנסם למסגרת הצבאית היא שיקול מדיני, הם אינם נמצאים במסגרת הצבא. כך שמבחינה זו, הטיפול של המחלקה להתיישבות, בעיני, הוא טיפול מידי. הוא איננו דבר שיכול להדחות, כי אין מה לדחות.

מ ח ל י ט י ם :

- א. בהתאם להחלטה מס. 87 (שהח/12) של הממשלה מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77) לאשר את עלייתם על הקרקע של גרעיני גבעון החל מיום כ"א בכסלו תשל"ח (1.12.77);
- ב. מאחר ויעודו של גרעין גבעון יהיה פיתוח עירוני - להטיל על משרד הבינוי והשיכון לספל בו מתחילתו ועד סופו;
- ג. היות והטיפול לפי סעיף ב' לעיל כולל גם תיאום בין משרדי הממשלה בכל הנושאים הנוגעים לעליה על הקרקע והקמת הישוב - להטיל על משרד הבינוי והשיכון לבוא בדברים בדחיפות עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר כדי להכין פתרונות לבעיות המידיות המתעוררות בשטח, כולל אלה הנובעות מן המספר הרב של המשפחות המיועדות לעליה להתיישבות של ישוב זה והמספר הרב של הילדים הזקוקים למוסדות חינוך;
- ד. בהמשך לאמור לעיל - ההקצבה הכספית שנועדה לגבעון במסגרת תקציב ההתיישבות, עד כ"ב באדר ב' תשל"ח (31.3.77) ואשר הופנתה אל החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית, תועבר למשרד הבינוי והשיכון

הח/12. עניני התיישבות - אחריות טיפול ודרכי ביצוע

- השר א. שרון : אני רוצה לגעת בנקודה שנקאת - גרעין יריחו. בוועדת השרים הקודמת הסברתי שבאותו "ליל גרעינים" בו כל הגרעינים הסתובבו בשטח, נקבע בסופו של דבר על ידי ראש הממשלה כי הגרעינים יוכלו להשאר, עד לכניסתם למקומות התיישבות לפי התכנית הממשלתית (כלומר, תכנית שתעובד כאן במשותף) במקומות קבע קיימים. וכך הגרעינים האלה הופנו למספר מקומות: לאלון מורה ששם יושב היום גרעין קרני-שומרון; לעופרה - ששם יושב גרעין שילה; לפארים - ששם יושב גרעין חארס; למעלה - האדומים - ששם יושב גרעין יריחו; ולתוך האחזות הנח"ל בתקוע, שלשם נכנס גרעין שמוכן לשבת בתקוע. אנחנו עשינו גם מאמצים להשפיע על האנשים שישארו לשבת קבע במקומות - במעלה האדומים ובתקוע.
- עד היום לא קבענו מי יטפל בגרעינים הללו. נכון שבישיבה הקודמת קיבלנו כאן החלטה כי בגרעין יריחו היושב במעלה - האדומים, יטפל משרד הבינוי, זאת מאחר ומעלה האדומים עצמה תהיה צבא עיר בסופו של דבר, והאחריות לטיפול בה ובתושביה ובכל הכרוך בכך נמצא בידי משרד הבינוי והשיכון.

השר א. שרון

אני מודה שלא עמדנו אז בדיוק על הרכבו של הגרעין, על סיבו, על כוונותיו. היתה אז בעיה של דחיפות רבה מאוד. זה קרה בלילה והיה צורך לקבל החלטה תוך יומיים - שלושה אחרי זה. לאחר שבדקנו ומהינו וראינו, התברר לנו לחלוטין כי אמנם הגרעין הזה לא יהיה ישוב עירוני.

אינני מדבר כרגע על מיקום הקבע של הישוב הזה, אדרבא, רענן, אנחנו מצפים שאתם תאתרו את המקום הטוב ביותר למיקום הקבע שלו. באורח זמני הוא יושב עכשיו בתחום המוניציפאלי של מעלה-אדומים, אבל זה לא יהיה העיסוק שלו. אנחנו קיבלנו גם החלטה להעמיד לרשותו את המתקנים באזור קליה, כדי שהוא יוכל לעסוק בנושאי הארחה, קייטנות או תיירות, ואנחנו בהחלט נוטים, אם אמנם תמצאו כי הדבר הזה הוא טוב, להעמיד לרשותו שטח קרקע בבקעת הירדן, כדי שהוא יעבוד בחקלאות. התברר כי ביניהם יש חקלאים מעולים. יש שם יוצאי משקים. אני עצמי נתקלתי שם בחקלאי מעולה מעין-הנצי"ב. והם רוצים לעסוק בחקלאות. לכן אני רוצה לקבל פה החלטה שונה מההחלטה הקודמת ולהכניס את הישוב הנקרא היום מעלה-יריחו, היושב במעלה-אדומים, לטיפול של המחלקה להתיישבות. לי ברור לחלוטין כי הוא לא יהיה ישוב עירוני. אינני יודע איפה הוא יושב, אבל הוא לא יהיה ישוב עירוני. לגביו יש לי הרבה יותר בטחון היום מאשר, למשל, לגבי נושא בית-אל. עדיין אינני יודע איפה תהיה בית-אל ואיך תהיה, אבל לגבי הישוב הזה ברור לי לחלוטין שהוא יתבסס על תיירות, על חקלאות ואולי גם תעשיה. יהיה בו מיזוג שלם של כל האלמנטים האלה ואני רוצה פשוט שתקבלו אותו לטיפולכם.

מר ש. רביד: אני קודם לא התערבתי בנושא גבעון, כי לא היו לי נתונים להחליט מה צריך להיות

מר ש. רביד

בגבעון. בניגוד למצב הקודם של איזה שהם ספקות שיכלו להתעורר להנה או להנה, אני חושב שבנושא הזה אנחנו כבר אחרי איזה שהן מחשבות של תכנון קבע שנעשו לגבי האזור. למעשה, תכנית ההתישבות גם של בקעת-הירדן וגם של צפון ים-המלח כמעט גמורה. כאשר לגבי צפון ים המלח נקבעה תכנית לאחר שהיא עברה כבר את הסטטוס של הועדה שנקבעה בזמנו על-ידי מפקד יהודה ושומרון, שהיתה צריכה להציע תכנית מתאר לאזור. לכן היום, לגבי הנושא הזה, אנחנו יכולים להגיד הרבה יותר. אני רוצה לציין כי לפי הערכתנו היום, אין מקום לישוב כפרי במרחב הזה. אם אני מקבל את מה שאתה אמרת כי המיקום הזמני לא אומר להחזיר אותם אח"כ למקום ליד מעלה-החמישה, אז במרחב הזה שבין מעלה-האדומים לים-המלח אנחנו לא מציעים ישוב כפרי נוסף כי יש לנו קשיים עצומים במציאת שטח מתאים.

השר א. שרון : זה יכול להיות ישוב כפרי, תעשייתי, תיירותי.

מר ש. רביד : אז פה אני רוצה לומר עוד דבר מה - יש לנו קשיים עצומים במציאת מספיק אמצעי פרנסה לישובים המתוכננים שכבר אושרו. גם לגבי הנושא של הקצאת אמצעי תיירות בחוף ים המלח ישנה איזו שהיא פרוגרמה וצריך לבדוק כיצד זה משתלב.

בכל מקום, לגבי הישובים התעשייתיים, אנחנו לא חושבים שיש מקום להכניס ישוב תעשייתי למקום הזה. אין לך שום יתרון פה, יש לו רק חסרון, כי אם להכניס ישוב תעשייתי, אז הוא צריך להיות באזור של ישובים תעשייתיים ולא כישוב בודד. יש מקום בצפון ים-המלח לישובים שיהיו מבוססים על חקלאות ועל

תיירות ואני חושב שמבחינה זו אנחנו מצינו את כל האפשרויות בשלושת הישובים שמתוכננים שם, ששניים מהם כבר קיימים והאחת זו האחרות שאנחנו מציעים שתאוזרח בקרוב. גם מבחינת השקפה כללית יותר, ליצור היום קבוצה של מתיישבים, שהמוטיבציה שלהם הראשונית, אני מניח, איננה שונה כל כך משל אלה שיושבים במעלה האדומים.

השר א. שרון :

שונה לחלוטין. גם אני סברתי כך, אבל בדקתי את זה.

מר ש. רביד :

בכל אופן, אם אנחנו ניצור היום פה שתי קבוצות, שלאחת אנחנו נציע צמצעי ייצור חקלאיים או חצי חקלאיים, ואילו לקבוצה השניה אנחנו נביד - לא, אתם תהיו רק שכירים בעיר שצריכה לקום" אנחנו ניצור לעצמנו בעיות ונבטיח לעצמנו כי בתוך מעלה האדומים של היום יתארגנו עוד שני גרעינים שיחליטו כי גם הם רוצים קצת אדמות ביריחו וקצת מהתיירות בים המלח, וכפי שאמרתי, בהתאם לפרוגרמה, אין לנו מקום לישוב נוסף כזה בים המלח.

נדמה לי שאני יכול להבין את השיקולים שהביאו למיקום הזה, אבל לדעתי צריך אחת מהשניים : או להזיז אותם לחלוטין מהאזור הזה לאזור של ישובים תעשייתיים, כי אנחנו לא מאמינים בישוב תעשייתי בודד, ובמקום הזה הוא יסבול רק מחסרונות. או להצמיד אותו (כפי שהיתה ההחלטה המקורית שאמנם נבעה מסיבות אחרות) ולראות אותו חלק ממעלה-האדומים. בכל אופן, במיקום שהוא יושב היום, או בסביבתו, לראות בו ישוב כפרי - תעשייתי שיהיה בנוי רק על תעשייה, נדמה לי שבכך ציצור יותר מדי שעטנז.

מר ר. וייץ : אני הבינתי מאריך, שהכוונה שלו היא,

לא שהוא מציע מראש - כזה ראה וקדש.

להפך, הוא אומר - יש גרעין שהוא גרעין שטמונות בו אפשריות להקמת ישוב מהסוג הזה. הבא נשבץ אותו במקום שצריך לשבץ אותו לפי התכניות וכו'. זה ששמו יריחו לא קובע לנו שהוא צריך לשבת ביריחו.

מר ש. רביד : הלא אנו עובדים כאן ברגע מסויים.

כשאתה היית בהולנד היו כאן כמה אירועים.

הגרעין הזה הוא גרעין יריחו. אני מבין שנעשתה איתו איזו שהיא פשרה שהוא ישב איפה שהוא יושב. זמנית. אנחנו לא יכולים ^{לשבת} לשבת באזור כוכב-השחר או באזור גוש-עציון. זה לא מעשי.

מר ר. וייץ : למה לא כוכב השחר?

מר ש. רביד : מפני שאני קצת יודע על הגרעין, זה לא

מעשי. אם נקודת המוצא היא הגרעין,

הגרעין הזה לא ילך לאחד המקומות שאני הזכרתי. אם נקודת המוצא היא הרצון לבנות שם ישוב, אז לפי דעתי אין שם מקום וצריכים להסתפק רק בעיר מעלה-האדומים. אי אפשר להגיד - גם הגרעין וגם העיר.

מר ר. וייץ : היות ואני לא כל כך בקי, אני מציע

לאפשר לי לראות אותם ולהביא הצעה.

מר א. בראון § : אנחנו לא יכולים לחכות לדחייה של העניין,

הם יושבים כבר חודש ימים, במצב קשה.

השר א. שרון :

רבותי, אני רוצה לומר משהו בענין הזה.

אני לא רואה, בשום פנים ואופן, מדוע

לדחות זאת. ואם אתה שואל - מה היתרונות? אני אגיד מה הם היתרונות. יש שני יתרונות, האחד - יש יתרון מדיני לישיבתם במקום. ואם יש למקום מסויים יתרון מדיני, ונניח לרגע אחד כי מדינת ישראל תצטרך לסייע להם שנים רבות, אז יעשו זאת. עשו זאת לגבי ישובים וותיקים ומבוססים, בין אלה שנקראים "ההתיישבות העובדת", במשך עשרות שנים. ואני מודיע כאן כי אני תמכתי בנושא הזה באופן מוחלט, כי זה היה חשוב. זה ענין מדיני.

היתרון השני זה רצון של יהודים

להאחז במקום. אין לנו הרבה יהודים שרוצים לעזוב את מקומות מגוריהם הקרובים וללכת להאחז בחבל ארץ חדש. אני חושב כי זה יתרון אדיר, יתרון ממדרגה ראשונה.

מר אורי בראון :

בקליה יש 12 חברים. בקליה הקיבוץ.

השר א. שרון :

אני אגע בזה, אבל לפני כן, נקודה נוספת.

קודם מאוד שמחתי ^{על} דבריו של פרופסור

וייץ, כשהוא דיבר על הצורך לתכנן, להכין, לבדוק איזה ישוב וכו'. אני כבר אמרתי את דעתי כי נראה לי שזה לא יהיה ישוב עירוני. יש לנו פה גרעין, הגרעין הזה יושב היום במקום מסויים. יכול להיות שבסופו של דבר יקבע כי זה מקום הקבע שלו. אולי יקבע כי מקום אחר זה מקום זה מקום הקבע שלו. היום מדינת ישראל רוצה כי הוא ישב במקום הזה. והוא יושב שם, והוא צריך גן ילדים, הוא צריך תעסוקה, הוא מוכן לעבוד, הוא רוצה להשאר במקום ונראה לי שזה בדיוק התחום שבו המחלקה להתיישבות צריכה להכנס ולטפל בו. אם יתברר בשלב מסויים, יותר מאוחר, כי הישוב הזה יהיה חלק מישוב עירוני,

השר א. שרון

אני מראש מודיע כבר היום כי המחלקה להתישבות תשחרר מן הטיפול בגוף הזה. לכן לדעתי צריך לקבל זאת. אינני רוצה להכנס לנושא האם התכנית הכללית גמורה או לא גמורה. בעיני תכנית אשר יש בה ישובים שיש בהם 12 איש איננה גמורה. ואם יש מקום שבו אנשים רוצים לחיות ולשבת והם קיימים ויושבים במקום, אי אפשר לדחות אותם על הסף. אני מקבל כי המקום הזה הוא מקום זמני, לכן גם משהו, באופן זמני, צריך לספל בגוף הזה. לכן אני פונה אליכם ומבקש כי תקבלו את הטיפול בגוף הזה. זה איננו חורג משום דבר אחר. משום דבר זה לא חורג.

מר ע. גודר : לפי 10 שנים ישבנו בחדרו של רענן

וייצ על תכנית לרמת-הגולן, שהיו בה 15 ישובים. תכנית סגורה מאורגנת. ויש היום 25-30 ישובים בגולן ועדיין לא אמרנו את המילה האחרונה. כך שאני מצטרף לדעתו של אריק שאמר כי תכנית הביקעה, תכנית אזור יריחו, תכנית צפון ים המלח היא לא סוף פסוק שאפשר לומר עליה כי היא דבר סגור ומסוגר.

עתה אנו מדברים על גרעין שלא מדבר על

עיר. זהו גרעין שרצה ללכת ליריחו, הוא נושא את השם של יריחו. הוא דיבר על ישוב, אפילו ישוב סגור אשר מקבל חברים, בדרך את החברים, משהו דמוי ישוב קהילתי, שהוא עדיין נושא ערטילאזי למדי. אבל מצבו דומה למצבם של הרבה גרעינים אחרים שלפני שעה קלה סיכמנו כי המחלקה להתישבות תטפל בהם.

כעת, הושבתו של הגרעין שלא ביריחו,

נעשתה משיקולים פוליטיים. והושבתם במקום הנוכחי היא באופן זמני ביותר ואין שום סיבה בעולם שלא לראות בטיפולם במקום הזה טיפול דומה לטיפול בכל הגרעינים האחרים שעלו בשומרון ומטופלים על-ידי

מר ע. גודר

המחלקה להתיישבות. בעיקר שהם לא מתכוונים להיות עיר, והמקום שהם מתכוונים להוות בו, ואם לא יהיו בו יש להניח שהם יהיו סמוכים אליו, לא מיועד להקמת עיר.

מר ר. וייץ :

קודם כל, אני לא מקבל את הערת הביניים

של אורי, שאתה תמכת בה, בנושא קליה.

אני רוצה שהדברים יהיו ברורים. הקיבוץ, אותו כפר שנקרא קיבוץ, יש לו שיטת התפתחות משלו, וכך הוא גדל. הוא לא גדל כמושב ולא גדל כמו עיר. הוא גדל מקבוצה קטנה המתפתחת וכוחו לא במיניינו. ואתה דיברת כמו תל-אביבים מהגרועים ביותר.

השר א. שרון :

אני לא מקבל את זה. זה עלבון ממש אישי.

שלא לדבר על כך שפגעת בחושבי הכרך

תל-אביב.

מר ר. וייץ :

לכל כרך יש את הגרועים שלו.

השר א. שרון :

אתה מדבר עם איש ההתיישבות העובדת, יליד

נהלל, מרכז המשק של מושב אורות.

מר ר. וייץ :

אני שופט אדם לפי דעותיו ולא לפי ייחוסו.

ואני התכוונתי להערה שהוא א העיר. הוא

העיר הערה על קליה ואתה רמזת גם על כך. על זה אני רוצה

שהיו הדברים ברורים. לקיבוץ יש דרך התפתחות משלו.

מר א. בראון :

אני מכיר זאת, אם אתה מסביר לי.

מר ר. וייץ :

אני מסביר על מנת שלא תעיר שוב הערות

כאלו.

מר א. בראון :

יש לי דעה גם כן, כמו לך.

מר ר. וייץ :

תן לי לגמור, אני רוצה שדעתך תהיה ברורה

ודעתי תהיה ברורה. אח"כ נראה.

אינני צריך לומר מה הקיבוץ תרם לתורם לארץ בדרך התפתחותו. ברגע שתכננו 3 קיבוצים בצפון ים-המלח, אני סמוך ובטוח שתרומתם הבטחונית, המדינית, הכלכלית והחברתית לא תיפול מתרומת התנועה הקיבוצית עד היום. זה שיש להם דרך התפתחות שונה ובתחילה הם מועטים, זה חלק מהמבנה הקיבוצי. ואני לא מקבל את ההערות האלה, לא מידידי המושבים - וכידוע עכשיו אני יושב במושב, הגם שאני רק חושב.

מר א. בראון :

ואני חבר מושב.

מר ר. וייץ :

אין כמוך. אינני מקבל את ההערות

העוקצניות הללו מידידי במושבים כלפי הקיבוצים, כמו שאינני מקבל הערות עוקצניות הפוכות. מרגע שתכננו ומיצינו את האפשרויות ההתיישבותיות באותו אזור ונקבע כי אותו אזור יהיה גוש קטבוצי, נאמן עלי הגוש הקיבוצי שיתפתח ויחזיק במקום, והוא חלק מהמסכת ההתיישבותית הישראלית, כשלי אין כלפיו ולא כלום, אני רק רוצה לתת לו להתפתח כדרכו וכרוחו. כמו שאני רוצה שאיש גרעין גבעון, שיש לו תפיסה אחרת ורצון אחר - וזה לגיטימי, כי ארצנו היא פלורליסטית, היתה פלורליסטית ותהיה פלורליסטית, כל אחד אחד בדרכו הוא, - חובה עלינו לתת לו ולחבריו את האפשרות להתפתח.

עכשיו אריק, אם הגרעין הוא טוב ויש

לו אספירציות דומות למה שאנו קוראים היום - ישוב קהילתי.

השר א. שרון :

הוא טוב מאוד. כאשר לדעתי, בחירת

השר א. שרון

המועמדים בכלל, לא נעשתה מעולם בלעדית על ידי הסוכנות היהודית או המחלקה להתיישבות.

מר ו. וייץ : היא אף פעם לא היתה יכולה לעשות זאת בלעדית.

השר א. שרון : בהחלט, היא לא יכלה לעשות ואיננה יכולה לעשות. היא נעשית תמיד על ידי הישוב עצמו, התנועה (ואני מקווה שגוש אמונים יהפוך לתנועה התיישבותית, אין שום סיבה שלא, יש לו את כל הנתונים.) והמחלקה להתיישבות, שזה הגורם השלישי, לאו-דווקא האחרון בחשיבותו. כך שהנושא של קביעת התאמה וכו' איננו דבר בלעדי של אף גוף אחד, אלא הוא דבר משותף לכמה גורמים.

ואני רוצה לבוא ולומר לגבי האנשים האלה - הם בעיני אינם פחות טובים, ואפילו במעט, משום דבר המשתייך לתנועה הקיבוצית. גם אני בא מההתיישבות, נולדתי שם, אני מכיר את ההתיישבות משחר נעורי. אני מכיר את הדברים הטובים שהיא עשתה, אני מכיר את החולשות שלה, אני מכיר אותה מכל צדדיה. האנשים האלה אינם נופלים במאומה מאנשים אחרים. לא באידיאולוגיה שלהם, לא ברצונם להאחז במקום. להפך, אנחנו רואים היום תופעות שאני חושב שלא ראינו אותם מאז ימי חומה ומגדל. זה המצב. לכן הגישה, לדעתי, היתה צריכה להיות, מיד, מראש, גישה חיובית. זה כמובן תואם את התפיסה המדינית שלי וזה תואם את התפיסה המדינית של ממשלה ישראל היום, ואני למשל חושב, שאני גרעין אלון-מורה היושבים בקדום, ואנשי עופרה, תרומתם לא פחותה לקביעה וביסוס גבולותיה של ישראל ובטחונה מאשר ישוב קיבוצי או מושבי או מושבתי בעבר (אם נלך אחורה לראשית ההתיישבות) כל שהוא, שהוקם במאת השנים האחרונות. בשום פנים ואופן. להפך, אני חושב שזה מיקד את תשומת-הלב לבעיה

השר א. שרון

מרכזית, ואני חושב שגם זוהי התפיסה. לכן אני מציע שראשית כל, נתייחס לכולם, לכל האנשים המוכנים להתיישב (ואני לא רוצה להתייחס להערתך לגבי חל-אביב, אבל אני יודע למה אתה מתכוון) ולנטוש את דפוסי החיים העירוניים שיש בהם בטחון מסויים רב יותר, ונוחות, ורמת-חיים מסויים, וכל מה שקיים ביישוב עירוני, ולרדת לחבלי ארץ חדשים, כל אחד בהתאם לאידיאולוגיה שלו.

מר ר. וייץ : אני לא חולק על כך. זה מן הדברים הידועים. אשר לבחירת מתיישבים, גם זה מן המפורסמות. זה אולי כוחו של המוסד המיישב. אני קיבלתי את זה במסורת מקודמי, החל מרופין וכלה שבאו אחריו. אין לי צל של ספק, לבלי שותפות פעילה של המתיישבים בתכנון, בהקמת ישובם, שותפות פעילה שלהם ושל באי כוחם, לא היינו מגיעים עד הלום. על זה אין ויכוח. וכשאני דיברתי על חל-אביב, אמרתי כי בחל-אביב יש גם כאלו שנוהגים להשליך אבנים על חלקים מסויימים או על כל המפעל ההתיישבותי. איתם, במחניהם, לא ייחד כבודי. לזה התכוונתי.

עכשיו, לגופו של עניין, אריך, ואני לא הייתי רוצה פה במלל לסטש דברים. לא אמרתי דבר וחצי דבר על הגרעין הזה. אני לא מכיר אותו. אני מקבל את דבריך שהוא גרעין טוב ושצריך לכוון אותו ולסייע לו למלא את מה שהוא רוצה. אתה אמרת לו שהוא רוצה להקים יישוב כפרי מהסוג הנקרא ישוב קהילתי. יפה. אני קיבלתי את דבריך, אני לא בקי, אתה בינתיים בקי יותר ממני.

קודם כל, באשר לשאלה - מה זה יישוב קהילתי, איך מפתחים אותו וכו', וכו'. יש עכשיו במחלקה להתיישבות ועדה מקצועית, בראשותו של יהודה דקל, והם עובדים על הקונספציה

מר ר. וייץ

של הדבר, בצורה מסודרת. הם רוצים לבדוק מקומות, לראות איך זה
 יעשה, מה יעשה, ואני מקווה ^{שכשהדבר} יהיה מובן ומוסבר לנו ונדע
 איך מטפלים נעשה זאת. אני בוודאי לא בין אלה שלא מקבל דברים
 חדשים. להפך, לדעתי, בהתיישבות, התורה מתחדשת בלי הרף והצורות
 מתחדשות בלי הרף. יש מקום לצורות ולהרחבה, אין ספק בדבר הזה.

עכשיו לגופה של בעיה - אם הגרעין הזה

רוצה להיות גרעין כפרי ולהתיישב בבקעת הירדן, כפי שאתה אמרת.
ואתה שואל את המחלקה להתיישבות - האם אפשר לשבץ אותו? אני
חושב שאפשר. אפשר לשבת איתם ולראות איפה, מה ואיך. אבל אם
 לגרעין יש מראש דעה קבועה, שהיא באה מסיבות שלו (ואני לא מזלזל
 בהן) להכתיב מראש איפה הוא ישב סופית, זאת אני לא מקבל.

מר א. בראון : למה אתה מקבל את סנור?

מר ר. וייץ : כי זה מחנה זמני.

מר א. בראון : גם זה מחנה זמני.

מר ר. וייץ : אנחנו דיברנו דברים די ברורים. וכאשר

אריק התבטא לגבי יהודה ושומרון ואני
 לא אמרתי מילה, סימן שקיבלתי מה שהוא אמר. לא חשוב מה שאני חושב
 על זה, אבל קיבלתי זאת.

אריק, אני לא מכיר את הגרעין ולא את
 שאיפותיו, ואינני יודע האם ניתן לעבוד איתו יחד במשותף. עם כל
 שאר הגרעינים ניתן לעבוד במשותף.

השר א. שרון : אבל למה איתו לא. מדוע הוא חורג מאחרים.

זה בדיוק אותו הדבר, להפך?

מר ר. וייץ :

הוא חורג בכך שהוא יושב בתחום החלטה

של מעלה האדומים. מעלה האדומים זה

ישוב עירוני. הוא רוצה להתיישב במעלה האדומים, בבקשה. עכשיו

אני שומע שהוא לא יושב במעלה האדומים, שמיקומו הזמני בתחום העירוני

הוא זמני על-מנת לצאת מהתחום העירוני למרחב הכפרי. על-כן אני

מציע הצעה ברורה - אני אתראה איתם, אעמוד על טיבם, אציע להם

הצעה, בתחום שאתה הצעת. זה מקובל עלי.

השר א. שרון :

אבל הם יושבים שם זמנית כמו הגרעין

שיושב בסנור או בכל מקום אחר. אין

שום סיבה שלא תקבלו את הטיפול בהם. הם צריכים בית-ספר, הם

צריכים שרותי קניות, הם צריכים מרכז, הם צריכים הדרכה. הם צריכים

את כל הדברים האלה. הם לא יושבים בתוך מעלה האדומים, הם יושבים

5 קילומטר ממעלה האדומים. אין סיבה להתנגד לזה רענן.

מר ר. וייץ :

אריק, את שאר הנקודות אני בדקתי, עם

אנשי, עם כל הקשיים, ואני מקבל אותם.

גרעין

זה לא בדקתי, לי נאמר כי הוא חלק ממעלה-האדומים. אני מקבל

עכשיו שלא. אני רוצה לבדוק את העניין - מי הם, מה הם, איפה הם

רוצים לשבת, מה הן השאיפות שלהן?

מר מ. ריבלין :

אני חושב שזה ויכוח שהוא קצת מחודד

על לא דבר. זה ויכוח בין אחד שיושב

במושב אורה ואחד שיושב במושב אורות.

כאן יש דבר כזה - בא ראש המחלקה להתיישבות

ואומר: "רבותי, בשבילי הדבר הזה חדש. את יתר הדברים היתה לי

אפשרות לבדוק. חנו לי לבדוק את זה". לא הייתי מציע שבמקרה זה

יגידו לו: "רגע, אבל אנשים מחכים חודש". הוא לא היה בארץ,

היה שינוי, הם זזו ממעלה-האדומים יותר בכיוון יריחו וניתקו מהעיר.

אפשר להגיד לרענן: "אנו מבקשים ממך שתבדוק זאת מהר".

כל מה שאני עושה, אני עושה מהר,
זה מן המפורסמות.

מר ר. וייץ :

רבותי, אני רוצה לסכם את הנושא. אני
מבקש מהמחלקה להתיישבות לבצע בדיקה.
אני מבקש לעשות זאת במהירות, כי יש שם ילדים קטנים.

השר א. שרון :

נעשה זאת במיטב המהירות המסורתית שלנו.

מר ר. וייץ :

אני מבקש שהועדה תסמיך אותי לסכם את
הנושא הזה עם רענן, מייד אחרי הבדיקה.
אני ממש פונה ומבקש כי תעשו זאת מספר ימים.

השר א. שרון :

אריק, אמרת זאת 3 פעמים. אני לא זקוק
לעידוד. שמעתי אותך ולא אמרתי "לא".

מר ר. וייץ :

אעשה כמיטב יכולתי.

דברי נאמרים בעיקר על-מנת שאני אזכה
בתמיכת הועדה לסכם זאת איתך.

השר א. שרון :

מ ח ל י ט י ם :

א. בהמשך להחלטה מס. 59 (הח/5) של הממשלה מיום ד' בחשון תשל"ח
(16.10.77), ולאחר שהתברר כי גרעין מעלה-יריחו לא יהיה
ישוב עירוני - להעמיד לרשותו שטח קרקע בבקעת הירדן לשם התיישבות
חקלאית;.

ב. (1) בהתאם לעיל, להטיל את הטיפול בגרעין על חטיבה להתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית;

(2) סעיף ב' של החלטת הממשלה הנ"ל יבוטל בבוא העת;
והחלק המתייחס לגרעין ירשחו אשר בסעיף ג (1) בהחלטה
הנ"ל יבוטל עם העברת הטיפול בגרעין לידיה של חטיבת אמצע
ההתיישבות כאמור.

ג. ראש חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית יבוא בדברים עם גרעין מעלה-יריחו לשם בדיקת דרכי הביצוע של ההחלטות הנ"ל.

ד. מיקומו הקבוע, ייעודו והתכנון הכולל הנוגע לגרעין - יסוכמו על דעת יו"ר הועדה להתיישבות וראש חטיבת ההתיישבות, על דעת הועדה. הח/13. עניני התיישבות - תיאום בין הגורמים המטפלים.
השר א. שרון : לי יש בעיה קטנה ואני רוצה פשוט לסיים

אותה. תקוע זה ישוב שהוקם בזמנו עפ"י

החלטות ישנות. הוא בסטטוס של האחזות נח"ל. אין לנו היום שום מניעה להוריד את הסטטוס הפורמאלי שלו של האחזות נח"ל, ואולי נוריד זאת יותר מאוחר. (ואני אומר כאן דבר שלא הייתי רוצה שיצא מהחדר הזה.) יושב גרעין [redacted] בתקוע. אתם מכירים אותו. הייתי רוצה שתכנסו לטפל בו. זה גרעין שישב שם, המקום מיועד לישוב.

מר ש. רביד : אנחנו מכירים את הגרעין ואנחנו גם

מטפלים בו, אבל מטפלים לו מבחינת

טיפול אנושי, אבל לא טיפול כספי מבחינת השקעות וכו', מפני שקשורים פה שני נושאים. ראשית, אותו ויכוח הקיים בוועדה להתיישבות - היא עוד לא קיבלה סיכום סופי מה גורלו של תקוע - האם זה ישוב כפרי או ישוב עירוני?

שנית - כל עוד הישוב בסטטוס של האחזות

נח"ל איננו יכולים מבחינה תקציבית להשקיע באנשים האזרחים. כל מה שיש לנו שם זה רק הסכם עם משרד הבטחון על אחזקת החיילים.

השר א. שרון : ראשית, המקום כלול בתקציב שאושר עכשיו.

אני מציע, אורי, שתכנס לתאום בין

הצבא והגורמים האזרחיים. כי אני מבין, עוזי, שיש נכונות להוציא את גרעין הנח"ל משם.

מר ש. רביד : אז אפשר להחליט לא לפרסום כי בתקוע

מתיישב גרעין אזרחי.

השר א. שרון :

אני מבקש כי נעשה זאת כדבר שהוא באמת

לא לפרסום. כי איננו רוצים להודיעעל זה. תקוע זה מקום שקיים הרבה מאוד זמן.מר ש. אבני :

אינני יודע מדוע אנו מסתבכים ללא כל

צורך. תקוע נקבע בשעתו כמאחז כי לא

היה ידע מספיק להתיישבות אזרחית. בוועדה הקודמת היה כלל כי
האחזות קובעים אם יש סיכויים מוקדמים להתפתחות ישוב אזרחי. כך
קבעו והלכו לאורך כל הדרך. בתאריך מסויים, מחלקת ההתיישבות
הביאה בפני ועדה זו הצעה להפוך את המאחז להאחזות, וכך זה נעשה.
בכדי לאזרח, עד כה (ואני מקווה שאין שינוי לגבי העתיד) לא
הזדקקו להחלטות פוליטיות של הועדה הזו.

מר ש. רביד :

אני לא מדבר על החלטה פוליטית. אני

זקוק לשני דברים : ראשית - לגמור את

הויכוח....

מר ש. אבני :

שמעון, לא גמרתי. אני חושב שאין כאן

ויכוח. אפשר ליצור אותו באופן מלאכותי.

כלומר, המקום נקבע כהאחזות, עם המלצת מחלקת ההתיישבות לאפשרויות
של ישוב כפרי. בינתיים, וזה לגיטימי, היתה גם מחשבה על ישוב
עירוני. ואני יכול לומר שגם יו"ר הועדה קבע את עמדתו שלא יהיה
שם ישוב עירוני.

השר א. שרון :אמנם הדבר עוד נתון לבדיקה של המחלקהלהתיישבות, אבל כרגע לא נראה לי כי במקוםהזה יתפתח ישוב עירוני. זו הערכתי.מר ש. אבני :

אז הדבר הפשוט שיש לעשות, בנוסף לבקשת

התקציב, המחלקה להתיישבות, בדרך הרגילה,

מר ש. אבני

צריכה לסכם עם אגף הנוער והנח"ל ואיתנו ~~ל~~ על תהליך האיזווח, בלי שום תופים ומחולות.

מר ש. רביד : אני לא ביקשתי גרעין, אבל אני צריך לדעת כי יש לשם תקציב.

השר א. שרון : רבותי, אני רוצה לומר לכם את התרשמותי. אנחנו סיירנו במקום עם המחלקה להתיישבות. שמענו את הנתונים. הערכתי היא שבמקום הזה תהיה התפתחות של ישוב כפרי. איזה ישוב כפרי, מאיזה סוג הוא יהיה - רענן, בבקשה, תקבעו איזה סוג ישוב כפרי הוא יהיה.

מר ו. וייץ : אני מתכוון בכלל, להביא את כל הנושא הזה, באמצעות בעלי המקצוע, לרשות לתכנון, כדי לגבש מחשבות תכנוניות ארוכות טווח. אני מציע לא לערב את הפעולות העכשיות עם זה. אם זה כמו שכאן כבר נאמר, בבקשה.

השר א. שרון : מה שאני מבקש, פשוט, לקבל החלטה כי המחלקה להתיישבות מטפלת בגרעין תקוע, ותבדוק את סוג הישוב, מיקום הקבע שלו, עתידו, כמקובל. אני מבקש לקבל החלטה זו. חודה.

מר ע. גדור : בענין הנח"ל, יש סיכום עם צה"ל על פינויו. אם אין הסתייגויות מכך ~~א~~ כאן יסוכם כי ב-1 לדצמבר הנח"ל יצא. היות ויש לחץ גדול מאוד של מגורים במחנה, יום, יום, בהדרגה, הנח"ל מוציא אנשים משם כדי לפנות מקום לאזרחים שגרים בתנאים בלתי נסבלים.

מר ר. וייץ : צריך לתאם זאת עם האחריים?

מר ע. גודר : זו לא בעיה.

מ ח ל י ט י ם :

א. בהמשך להחלטות מס. הת/4 של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית מיום י"ד בחשוון תשל"ו (18.11.75); מס. 843 (הת/12) של הממשלה מיום י"ג בתמוז תשל"ו (11.7.76) ומס. 362 (הת/6) של הממשלה מיום י"א בשבט תשל"ז (30.1.77), ומתוך הערכה כי בתקוע יתפתח ישוב כפרי - לישוב במקום גרעין אזרחי להטיל על החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית לטפל בו; כולל בדיקה בדבר סוג הישוב ומיקום הקבע שלו;

ב. הועדה להתיישבות רושמת לפניה את הודעתו של נציג משרד הבטחון ב. בדבר הסיכום עם צה"ל בעניין פינוי הנח"ל בתקוע החל ביום כ"א בכסלו תשל"ח (1.12.77);

ג. להטיל על עוזר שר החקלאות ותאום פעולות ההתיישבות בשטחים, לתאם בין הצבא והגורמים האזרחיים את תהליך האיזרוח של תקוע.

הת/14. עניני התיישבות - אחריות טיפול

מר א. בראון : מה לגבי יתר הגרעינים, כמו גרעין

שילה שיושב כבר במקומו?, צריך שיטפלו

בו.

השר א. שרון : אם אתה מעלה זאת, אני אציג את הנושא

הזה. יש לנו הרי עוד מספר גרעינים

שנמצאים בשטח.

כאן אני רוצה לציין איזה תקציב אושר?

אושר התקציב הבא : 27.5 מליון לירות - זה לגבי ישובים קודמים שאישרנו, כולל עופרה, אלון-מורה, יתיר, זהריה, ובית-חורון אד'. 36 מליון לירות ל-6 הישובים. 24 מליון לירות ליתר. יחד זה יוצא 87.5 מליון לירות.

מר ש. רביד : לי יש אישור מאגף התקציבים על הכל

פרט ל-24 מליון לירות.

השר א. שרון :

לך יש אישור על 57.5 מליון במזומן
ו-30 מליון בהתחייבויות.

מר ש. רביד :

לא, לי יש אישור על ה-27 מליון ועל
ה-36 מליון, חצי במזומן וחצי בהתחייבויות.

השר א. שרון :

אז רבותי מיד יהיה חיקון בנושא הזה,
כי יש סיכום אחר. אני רוצה למסור לכם

שתדעו - לגבי הישובים האחרים הקביעה היתה כזו : לשני ישובים
שהם בעצם כבר נמצאים במקומם - מעלה יריחו ותקוע - לכל אחד מהם
אושרו 6 מליון לירות, חצי במזומן, חצי בהתחייבויות. זה בנוסף.
לגבי הארבעה האחרים: שילה, גרעין תרצה, קרני-שומרון וחארס -
ל-4 ישובים נוספים, אישרנו לכל אחד מהם 3 מליון, מתוך הנחה
שעד 1 לאפריל הם לא יוציאו יותר, חצי במזומן וחצי בהתחייבויות.

מר ש. רביד :

היכן יושב גרעין תרצה.

מר עוזי גדור :

בבית.

השר א. שרון :

כרגע אנו בודקים את המקום. מאוד יכול
להיות כי לא נשב בכלל בתרצה ונעביר

אותם למחנה בזק.

מר ש. רביד :

הם ברגע זה לא בשטח. כי לא ידעתי על כך?

השר א. שרון :

הם ברגע זה לא בשטח. אתה מבחינתך לא
צריך לטפל בהם כרגע.

מר א. בראון :

בשטח יש שלושה גרעינים.

מר ש. רביד :

אבל גרעין חארס יושב בפאריס.

השר א. שרון :

רענן, האם הדבר מובן לך? המדובר פה

פשוט בגרעינים שנשארו בשטח. מתוכם,

ברור לי למשל, שהגרעין הרוסי ההולך לחארס, שייך לכל המכלול של

חארס, ולדעתי הוא שייך מבחינת טיפול למשרד הבינוי. כל נושא

חארס ופארים שייך למשרד הבינוי ואני מציע שכך זה יקבע.

יריחו

נושא מעלה - - - - - אמרנו כי יבדק

על-ידי רענן.

על חקוע - סיכמנו עכשיו.

ברור לי לגמרי שגרעין חרצה יטופל על ידי המחלקה להתיישבות. אינני

רואה ספק בכך. קרני-שומרון - יטופל על ידי המחלקה להתיישבות.

זה ישוב כפרי-קהילתי סגור. בשילה - גם כן יהיה ישוב מהסוג הזה.

עכשיו, האנשים האלה נמצאים בשטח. תקציב ניתן - ותקבל מיד מכתב

נוסף בקשר ל-24 מליון הלירות האלה - שאני מאוד מתפלא שהוא עדיין

לא הגיע, כי יש סיכום מפורש בכתב, חתום על ידי שר האוצר ועל ידי.

אני חושב שצריך להקים מבצע עם הישובים האלה, להתחיל לטפל בהם,

לראות אותם. אני מציע כי נקבל זאת עכשיו כהחלטה.

מר ש. אבני :

כדי שלא יהיה תהליך ממושך בירוקרטי -

במובן החיובי של המילה - אני מציע לדאוג

שהתקציב לגבעון ולחארס יועבר ישירות אלינו, מיידית. זה 6 מליון

פלוס 4.5 מליון לירות.

ש רביד

מר א. :

כפי שאמרתי, שלמה, ה-6 מליון לגבעון

כבר הועברו אלינו ואני צריך לבטל את

זה. כלומר, להודיע לאגף התקציבים שלא יעביר זאת אלינו, אלא אליך.

השר א. שרון :

רבותי, אנו סיכמנו זאת וזה מקובל.

מר ר. וייץ :

סליחה, אריק, לי יש שאלה פורמאלית, ואם תשיב לי בחיוב, אתה אצלי בא כח הממשלה המהימן. אני יודע שהממשלה אישרה את הטיפול ב-6 הישובים הראשונים, אך טרם אישרה את הטיפול באחרים. ואני מבקש להיות בענין זה מאוד פורמאליסט, כי אנו דורכים על קרח דק מאוד - האם הממשלה, בדרכה היא, אישרה את הטיפול באחרים?

השר א. שרון :

בגרעינים, מבלי לקבוע את המקומות. בהחלט. שדברי יהיו מקובלים עליך. זאת מבלי לקבוע כרגע את עיתויא עלייתם או איזה שהוא דבר אחר.

מר ש. רביד :

אני רוצה להודיע משהו וזה חשוב מאוד בעיקר לגבי הגרעינים - אני הודעתי לאנשים שלנו שעובדים בשטח, כי היות וכל הנושא הזה של ישובים קהילתיים עדיין לא ברור, בשלב זה הם חופשיים ורשאים לעשות את כל ההשקעות הפיזיות מבלי לבדוק בציציות של מי זה. כרגע שמדובר על השתתפויות כספיות שהן בנכסים ניידים, כלומר, אם זה סנדר, או אם זה השתתפות במזכירות, זה יעשה אף ורק אחרי שתהיה אגודה במקום.

מר ר. וייץ :

בהחלט, הפקרות לא תהיה.

השר א. שרון :

אני מציע לא לעלות על דל שפתנו את המילה "הפקרות", לא רק שהיא לא תהיה, אלא הכל יעשה בהתאם לנוהלי מינהל תקין. אני במיוחד ביקשתי מאורי בראון להתפנות ממשקו, כאיש התייבות שבקי ורגיל באגודות התיישבותיות, שינחה, יתדרך ויסביר להם את הענין הזה. הנקודה הזו ברורה לחלוטין.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטות הממשלה מס. 60 (הח/6) ומס. 61 (הח/7) מיום ד' בחשון תשל"ח (16.10.77) ומס. 87 (שהח/12) מיום י"א בחשון תשל"ח (23.10.77), ומבלי לקבוע בשלב זה את מקומות הקבע של הישובים והעיתוי לעלייתם על הקרקע:

א. (1) להטיל על משרד הבינוי והשיכון את הטיפול בגרעיני חארס, ופארים;

(2) להטיל על חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית את הטיפול בגרעיני קרני שומרון, חרצה ושילה;

ב. הגופים הנ"ל יקיימו בדחיפות מגע עם הגרעינים האמורים, לשם התחלת הטיפול בהם.
 הח/15. עניני התיישבות - אחריות התכנון.
 השר א. שרון: אני רוצה לעבור לנושא אחר כרגע והוא

נושא רמת-הגולן. בישיבה הקודמת דיברנו

על כך שאנו מציגים לתכנון ישוב באזור רמתא בחרמון. ואני חושב שיש נטייה לקיבוץ הארצי להתישב שם ולהוסיף ישוב נוסף בפינה ההיא, שאני מייחס חשיבות לתפיסתה. כמו כן דיברנו על תכנון של ישוב נוסף בין עין-זיוון לתל-פארס - שאני מניח שנכנסתם לתכנון בנושא זה. ואני רציתי לעלות אז מקום שלגביו עוד לא סיכמנו ושאני מייחס לו חשיבות רבה מאוד לגבי התפתחויות בעתיד. לדעתי במקום הזה צריך להמצא ישוב קיבוצי. דיברתי עם אנשי הקיבוץ המאוחד וגם מקום זה מוצא תן בעיניהם וגם אזור עין-זיוון מוצא חן בליניהם. לדעתי, יש לנו היום שתי פרצות ברמת-הגולן. הפרצה האחת היא באזור ברכת-רם. אני רואה פרצה זאת כקשה, גם משום שיש שם אוכלוסיה ותמיד יכולה לבוא איזו תביעה בנושא האוכלוסיה הזו. לכן חשוב לטעת רגל יהודית במקום הזה. מה עוד שזה נוגע לחרמון שמבחינתנו הוא חיוני בצורה בלתי רגילה, הן במה שנוגע למקורות המים של ישראל והן במה שנוגע לתצפית ושליטה על החלק הצפוני של ישראל.

אני הייתי רוצה שנקבל כאן החלטה לתכנון

של ישוב, שברור לי שהוא יהיה בתחום הישובים הכפריים המובהקים, אבל בגלל מגבלות קרקע אולי יהיה לו גוון אחר, אולי של יותר תעשייה. אני רוצה שנקבע ישוב לתכנון באזור ברכת-רם, כאשר המלצתי, כרגע, בשלב ראשון, שהוא יהיה מזרחית לברכת-רם.

מר מ. שמיר :

אנו בזמנו רצינו מאוד לאתר מקום ישוב

שם. והסיבה שלא הוקם שם ישוב היתה

משום שכל האזור הזה נשלט על ידי תותחים סוריים. הפשרה

שנמצאה באותה מגמה היתה מיקום בהר אודם. זוהי הבעיה. לא

היתה שאלה של מיקום ואפילו לא של אמצעים - כי מים זורמים שם

בשפע, אלא היתה בעיה שכל האזור הזה נמצא בשליטה מלאה של התותחים

הסוריים.

השר א. שרון :

דבר זה אמור לגבי כל הנושא של רמת-

הגולן.

מר מ. שמיר

לא בצורה כל כך ישירה.

השר א. שרון :

אנחנו הרי לא קובעים. אני מציע פשוט

לקבל החלטה על תכנון ובדיקה.

מר ו. וייץ :

שמעון, צריך לתת הוראה לבחון את העניין.

יש לתת הוראה לחבל הגליל ולרשות, כדת

וכדין.

מ ח ל י ט י ם : בהמשך להחלטה מס. 82 (שהח/7) של הממשלה

מיום י"א בחשוון תשל"ח (23.10.77),

לחכנן הקמתו של יישוב שלישי בצפון רמת-הגולן, מזרחית לברכת-רם.

החסיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית תבצע החלטה זאת.

השר א. שרון :

אורי, האם עניין הקרוונים הסתדר?²

מר א. בראון :

מה שעד היום הסתדר זה עניין הקרוונים

האנגליים שהיו במחנה בית-ליד בלבד.

באשר לאמריקאים, דולצין הבטיח לקנות אותם או למכור אותם, אינני מבין את העיסקה עד היום, בכל אופן הוא לא בארץ.

השר א. שרון :

היתה פנייה של ראש הממשלה על אפשרות

רכישתם. היתה שיחה בין מר דולצין

לביני בנושא הזה ואני לא מניח שמר דולצין נסע מבלי שהוא גמר את הדברים.

מר ש. רביד :

אני אמסור מה שדולצין השאיר לי כהוראות

בנושא זה. בסוף השבוע שעבר דולצין

חשב שהוא יוכל לקנות את הקרוונים האמריקאים ואז למכור אותם

למישהו ולא מעניין מה יהיה איתם. ביום שישי (וזה לא לפרסום)

היתה הזהרה מפורשת של השגריר האמריקאי בקשר לקרוונים האלה

וביום ראשון הוא הודיע לי שהוא מבטל את ההוראה שלו כי אפשר

להעביר אותם מעבר לקו הירוק. מה שאנו עושים עכשיו - אנו נחליף

אותם באנגליים שנמצאים בתוך הקו הירוק. זה יותר גרוע, כי

הקרוואנים האמריקאים הם קרוונים טובים, אבל אין לנו ברירה, הגם

שזה יעלה לנו קצת כסף, אנחנו נוציא ממחנה אשלים קרוונים אנגליים,

נכניס במקומם את האמריקאים וניקה את האנגליים לישובים האלה.

מר א. בראון :

אולי אפשר פשוט להחליף אותם במחנות

הקיימים. אפשר להחליף את הקרוונים

במחנות הקליטה, אז גם העולים יהנו מזה, כי הם במצב הרבה יותר

טוב.

מר ש. רביד :

אני מוכן לבדוק גם את זה. היות והדבר
הועבר אלינו, אז חיפשתי אצלנו מקום

ומצאתי.

מר ר. וייץ :

זה רעיון טוב. לי היתה שיחה עם

הממונים על הענין הזה בניו-יורק

ובושינגטון. ניסיתי לומר להם כי אולי נצבע זאת. אם אמרו
שזה חומר נפץ כזה שלא כדאי בשביל דבר כזה להסתכן אפילו במשהו.
זו הסיבה שדולצין חזר בו, ובצדק לדעתי, כי זה יכול היה להצית
תבערה נוראה.

השר א. שרון :

אני רוצה לומר משהו בנושא הזה - האנשים

נמצאים בתנאי מגורים קשים. מדובר כאן

באנשים יוצאים מן הכלל, אבל הם מטופלים בהרבה ילדים, וילדים
קטנים, ואנחנו מוכרחים לנסות לעשות זאת במהירות האפשרית..

מר ש. רביד :

לא היה קרוון אנגלי שהתפנה שלא הועבר

באותו היום.

השר א. שרון :

הבעיה שלי היא לא האם באותו היום הוא

הועבר, אלא כמה זמן הוא עבר עד שהוא

התפנה.

מר ש. רביד :

זה לא אנחנו, אלא משרד הקליטה פריך

לפנות את העולים. הבעיה היא לפנות

אותם. יש 10 קרוונים אמריקאים פנויים. כ-6 הולכים ליתיר ממילא.

10 תפוסים עדיים. את ה-10 האלה אני מייד אבדוק אפשרות להעביר.

דרך אגב, צריך לקבל שני קרונות על כל אחד, זה פי שניים בגודל.

מר א. בראון :

אתה לא יכול לשכך שתי משפחות בקרוון אחד.

מר ש. רביד :

יש משפחות שמקבלות שני קרונות.

מר א. בראון :

הח/16. עניני תנועה - אחריות טיפול

השר א. שרון : בדיון הבא שיהיה, אני הייתי רוצה לדבר

על כמה דברים. ראשית, אני הייתי מבקש שאנחנו נציג איזו שהיא מחשבה ראשונה שלנו על פיתוח מערכת צירי תנועה שאנחנו רואים ביהודה ושומרון - כי צריך לאשר לכך גם את הנושא התקציבי וכו'. זה חלק ממערכת דרכים ארצית, אבל הייתי רוצה להציג את החלק הזה. מי מציג זאת? האם הוועדה המכינה עבדה על זה?

מר גדעון ליפקין : עדיין לא עבדנו על זה בוועדה המכינה,

אם כי תאמנו צירים וחשתיות בין האגף

לתכנון ולבין הרשות לתכנון. ניתן לעשות זאת, אבל צריך לקבוע

את הגורם שמציג.

אני מציע שהוועדה המכינה תציג זאת.

השר א. שרון :

אנחנו נציג זאת, אין שום בעיה. אני

מבקש שהוועדה המכינה תתכנס באחד הימים הקרובים. אנו הרי דיברנו

על זה בינינו הרבה פעמים. שמענו את מערכת הבטחון הרבה פעמים.
אני מציע שהדבר הזה יוצג ונוכל לקבל החלטה כדי שנוכל להציג
את הנושא ולהזיז אותו.

מר ש. אבני :
אני בספק אם חוץ שבועיים אפשר להציג
דבר שצריך להיות מתואם עם מספר גורמים
שאי אפשר בלעדיהם.

השר א. שרון :
מאחר וגם אתה היית שותף לכל השיחות
האלה, אז בסה"כ הכל תואם.

מר ש. אבני :
קודם כל, אינני יודע באיזו מידה
המערכת כולה תואמה עם מע"ץ והאם
יספיקו לעשות זאת חוץ השבועיים האלה.

מר גדעון : מע"ץ מתואמת בכל הדברים.

מר ש. אבני :
אני אומר זאת בתוקף אי הידיעה. אם
זה לא תואם, אני הייתי מציע שתהיה
הנחייה לתאם. בכל מקרה, אם אין תאום נדמה לי כי זה לא בשל
להחלטה. עם זאת, גם יש דבר חשוב שבשל להחלטה זה כביש מעלה-
חורון, שהוא מתואם על-ידי ועדת קוברסקי וכל הגורמים, לרבות
עיריית ירושלים, משרד הפנים, מע"ץ, משרד הבטחון. הם הציגו
להסכמה מלאה על התוואי וככל שנקדים בהחלטה, כן יקודם הנושא.
הייתי מאוד ממליץ, שגם אם יתור הדברים לא יהיו בשלים, על זה
תהיה החלטה אופרטיבית.

מר גדעון ויתרון 4

אני רוצה פשוט להבהיר - יש תפיסה
מקצועית ויש תפיסה מדינית. אני מבין

שהדיון שיתקיים בעוד שבועיים יהיה דיון שהוא תרגום התפיסה
המקצועית לתפיסה המדינית. במידה והתפיסה המקצועית חעלה בקנה
אחד עם התפיסה המדינית אז יש מקום לסגור את כל התאומים עם מע"ץ
וכל אחד מהמורמים האחרים, שבסופו של דבר, לא הם קובעים מדיניות.
מע"ץ קובעת מדיניות של סלילת כבישים אבל לא של תפיסה מדינית של
התיישבות באזור. לכן אני רואה את הסיוטא שבעצם מוכנה אצלנו
בסיס לדיון, ובמידה וההשקפה העקרונית מתקבלת אז נרד לתאומים.
אני מניח שזו עבודה הרבה יותר גדולה והרבה יותר ארוכה, אבל
היא בסיס לתכנון.

השר א. שרון : אני חושב שזה נכון לקבל מה שגדעון אמר.

מר עוזי גדור : אם עולה נושא הכבישים, אני מציע להעלות
בהזדמנות חגיגית זאת את נושא כביש ימית-
אילת, שלגביו יש תכנון.

השר א. שרון : זה בהחלט מקובל, גם זה יוצג באותו יום.
זה נשכח ממני, אבל הדבר הזה יוצג.

אני חושב שזו היתה ישיבה טובה.

מ ח ל י ט י מ :

(א) מהתאם להחלטה מס. 88 (שהת/13) של הממשלה מיום י"א בחשוון תשל"ח
(23.10.77), להטיל על המטה המתאם שליד יו"ר הוועדה להתיישבות,
להביא בפני הוועדה להתיישבות הצעת תכנית לפיתוח מערכת צירי
תנועה ביהודה ושומרון.

(ב) כמו-כן יביא המטה המתאם הנ"ל בפני הוועדה להתיישבות הצעת
תכנית לסלילת כביש ימית - אילת.

ג. ההצעות הנ"ל תכלולנה את ההיבטים התקציביים של המערכות האמורות.

הח/17. קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתיישבות.

מר ר. וייץ: יש לי שתי משאלות: משאלה אחת שבישיבה

הבאה נעלה תכנית של החשת התיישבות

בפיתחת רפיח. אני מדבר על ישובים שהוחלט עליהם כבר, בעיקר לקליטת עליה וכו'. היות ואני לא צריך להדגיש את המצב, והיות ושם אנחנו לא עושים מחנות זמניים, אלא ישר מתכננים תכנון קבע, והיות וזה קשור בהחשת קצב היצוא החקלאי - היתה לי שיחה עם שר האוצר ואני מקווה שנמצא לזה גם תקציבים מיוחדים ממקורות מיוחדים. אני הצלחתי לעניין לדבר הזה את אנשי הסוכנות היהודית, לאותו החלק שהוא על הקו הירוק, או בערך בסביבה ההיא. גם לשם אולי אפשר יהיה לגייס כספים מיוחדים, לא תחת הכותרת "התיישבות" אלא תחת הכותרת "הגדלת היצוא". אני הייתי רוצה בשבוע הבא להביא הצעה, והייתי רוצה שהוועדה תדע על כך. לא הייתי רוצה שזה יעשה בלי ידיעת הוועדה, עפ"י שפורמאלית כל הישובים אושרו. אבל התפיסה הגושית, האזורית, לדעתי צריכה לעבור דיון.

שנית, בהעדרי חלה איזו אי-הבנה לגבי

עיר הוורדים ומעלות החדשה. עדיין אני סבור כי אפשר לאחד את שני המושכים פה בעול למטרה אחת, מטרה חשובה. לא הספקתי לדבר על כך עם סטף, הוא היה עסוק בעניינים אחרים. אולי עכשיו הוא יתפנה ואני אוכל לדבר איתו. אני מוכן להכריז בריש-גליי ולתת לו את כל זכות הראשונים, אבל היות והעניין הופך להיות עכשיו רציני ביותר בהקשר לויכוחים בדבר שיטות קליטה, אני מציע לדחות את הויכוחים הכלליים ולקחת פרוייקט קונקרטי ולנסות אותו לפני שמתווכחים על כל המערכת. הדבר נעשה די. ואני מבקש שמה שאעשה עכשיו בברורים באמצעות הרשות לתכנון, יהיה על דעת הוועדה, כי זה לא בתחומי כראש המחלקה להתיישבות. אני עושה זאת כאיש מקצוע ולא כראש המחלקה.

מר ר. וייץ

זה תחום שאיננו נתון לפעולה של המחלקה להתיישבות.

השר א. שרון :

זה כמובן מצער אותי כאשר מתנהלת ישיבה

בהעדרך, אבל אין ברירה, כל אחד עוסק

בתפקידיו הנוספים. בכל מקרה, הדבר הזה התקדם. קיימנו כאן דיון

וקיבלנו החלטות. המצב הוא שאני עצמי, כסירור ראשון, אצא לשטח

עם האיש שלכם בצפון, ביום שני, פשוט כדי להתרשם. אני חושב

שאנו הולכים על דרך שהם יתחילו בנפרד ויתמזגו בעתיד. לפי דעתי

זו דרך שאפשר ללכת עליה. אנחנו נמצאים היום במצב שממש אנחנו

נכנסים לעבודה. אני הייתי שמח לכל שיחה שלך עם סטף, אבל לא

הייתי רוצה לעכב תהליך שמתקדם, כך שהייתי מבקש שתעשה זאת

בהקדם.

מר ר. וייץ :

באיזה יום אתה יוצא? ועם מי?

השר א. שרון :

אני אהיה שם ביום שני ב-1230. אני

ביקשתי שמנהל החבל שלכם יתלווה אלי.

מר ש. אבני :

אתה תהיה גם במעלות, באתר הזה.

השר א. שרון :

אני אהיה באתר של עיר הורדים.

מר ש. אבני :

אז צריך שיהיה גם איש שלנו.

מר א. שרון :

אני אשמח מאוד אם תצטרף אלי.

על מנת שתדעו מה אני עושה באותו היום,

באותו היום אני נמצא שם בבירועם ובאיקרית בנושא הוועדה שאני

השר א. שרון

שאני מטפל בה, בדרכי חזרה אני אניע לצומת חוסן. אני רוצה להסתכל על הדפנים שלה ולבוא לראות את האתר הזה. לא תתקבל שם כל החלטה. אני עושה זאת יותר למען התרשמות שלי בנושא הזה. יכול להיות שאניע עוד לשגב, אם אצליח לעשות זאת עד לפנוח ערב, ולא, אקדיש לכך ביקור מיוחד.

מר ר. וייץ : אני גם אדבר עם מנהל החבל ואבקש מצבי וינינגר אשר מטפל בקליטה ומכיר את צד הקליטה, להצטרף גם כן.

השר א. שרון : אני אשמח מאוד אם כולם יהיו. הפגישה היא ב-1230 בכניסה למעלות.

בענין פתחת רפיח - לא דיברתי על הנושא הזה היום, כי התעסקנו בהרבה מאוד נושאים והענין הזה היה כבר בפני עצמו. גם מסיבות של הגברת היצוא וגם מסיבות של גרעינים מחו"ל שרוצים לעלות - ואני רוצה לומר לכם כי היתה לי אתמול שיחה עם הנספח החקלאי שלנו בווינגטון, ורציתי באשר לכך לפנות לסוכנות היהודית - יש היום רצון רב לבוא ולהתיישב. התיישבות מושבית במקומות מוגדרים בארץ. הוא אפילו בא בהצעה שאולי נחזור למה שהיה מקובל פעם, לחוות חלוצ. להערכתי כדאי לגרעין כזה לשלוח אפילו איש מכאן, איש חנועת המושבים, שיכין, יכשיר, יסביר, ילמד.

מר ש. רביד : אנחנו פותחים דסק מושבים בארה"ב.

השר א. שרון :

יש היום כנראה נטייה לכך.

כשמדברים על פתחת רפיח, בנוסף לנושא

הייצוא, אני רוצה להצביע על גורם נוסף : אנחנו כאן מדברים בינינו, זה מקום סגור ולפי דעתי אפשר לדבר. אנו הרי הולכים לכל מיני התפתחויות מדיניות. אנחנו יכולים למצוא את עצמנו במו"מ כזה או אחר. לכן לדעתי צריך להמצא בתהליך של התחלת עבודות במקסימום של מקומות. אני יודע שיהיו טענות שאולי זה נעשה בחפזון ואולי זה לא לפי כל התכניות. אני רוצה לומר לכם כי היום, חשוב, בכל מקום שמתוכנן, להתחיל לעשות הכשרת קרקע, אפילו אם זה מעכב תהליך אחר. ואם צריך, לנטוע שם שוברי רוח. ואם צריך, להקים שם מגדל מטרולוגי. לא חשוב מה. צריך לפעול במקסימום של מקומות. לפי דעתי, אנחנו נמצאים פה ממש בקצה גבול הזמן בנושא הזה של אזור פתחת רפיח. לדעתי יש להתרכז עכשיו ממש מעבר לקו הירוק וליצור מקסימום של עובדות בשטח. זו נקודה אחת.

הח/18. עניני התיישבות

נקודה שניה, שאני מביא אותה גם כן כנושא לתכנון: אנחנו הרי יודעים כי באזור קסיימה, אזור קדש-ברכע, נשב. יהיו שם מתקנים צבאיים. יש לנו היום גרעין שיושב שם ואנו מקווים כי אולי אפשר יהיה לפתח את המקום ולמצוא שם מים. צריך לאתר שם גידולים חקלאיים אפשריים. אין לשטח הזה יתרון מבחינה חקלאית מיוחדת, אבל אולי יש שם מים. לאנחנו לא מקושרים בין שני המקומות האלה. אני מאוד הייתי רוצה שתצאו לשטח לראות מה אפשר לעשות. הגם שיכול להיות שהדבר הזה יהיה בסופו של דבר בגדר מצפה או שנגיע למסקנה כי לא נשב שם. גם בחלוצה לא יושבים היום, והיה מצפה בחלוצה עוד ב-1946. עכשיו, איפה זה יהיה, אם זה יהיה בוואדי חרדין, אם זה יהיה באזור כתף, אנחנו מוכרחים באיזו שהיא צורה להיות ערוכים

השר א. שרון

הת/19. הכשרה בהתיישבות

להיות ערוכים לנושא הזה. (ואני מבקש שהענין הזה ישאר בינינו, כי אם הוא יתפרסם, הוא יגרום לנו אח"כ המון נזק, נזק לגבי מקום שיש לגביו קונצנזוס לאומי. אז בוודאי צריך להזהר). בכל מה שנוגע לאזורי הפתחה, צריך להכנס וליישר שטח במקסימום של מקומות.

יש עוד תופעה אחת. הרי יש לנו

שדה-תעופה בשדה איתם. לא נראה לי כי שדה-התעופה יהיה החלוץ של מדינת-ישראל. גם על האזור ההוא צריך לחשוב. כלומר, על האזור שמחורבית דרומה. אני מדבר היום על הקו של חרובית - אום-כתף. יש למצוא דרך לעשות שם הכשרה, אני רוצה להיות שם עם מקסימום נקודות בהם יש התחלה של התיישבות, באזורים של חרובית והפתחה. כאשר אם זה באזור אום-כתף ויותר דרומה, יכול להיות שנעשה שם קודם איזה מאחז צבאי. אולי זה יהיה דומה למה שקורה היום בשטחים אחרים שהם היום שטחים פרובלמטיים.

אני מבקש מכם, באחת ההזדמנויות הקרובות,

להחליט איפה אנו הולכים לעשות דברים אלה, כדי שנוכל גם לפנות למערכת הבטחון ולומר כי אנו רוצים שהם יחזיקו לנו במקום מסויים נקודה מסויימת עד שנוכל להכנס לשם מסיבות מדיניות.

אני חושב שזו היתה ישיבה טובה. שמחתי

שנפגשנו, תודה רבה. רבותי, אנו לא נוציא הודעה לעיתונות, כי אין לנו על מה להוציא הודעה. דנו בנושאי התיישבות.

הח/17. קצב היצוא החקלאי וקליטת עולים בהתיישבות.

מ ח ל י ט י ס : במגמה להגביר את קליטת העליה של גרעיני

התיישבות מחוץ-לארץ אשר רוצים להתיישב

בפיתחת-רפיח, ועל מנת להחיש את קצב הייצוא החקלאי של חבל זה -
לקיים דיון בוועדה להתיישבות בהצעת התכנית של ראש חטיבת ההתיישבות
של ההסתדרות הציונית העולמית המתייחסת לנושאים הנ"ל.

הח/18. עניני התיישבות

מ ח ל י ט י ס : חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית

העולמית תבדוק אפשרויות של התיישבות

באזור קסיימה - קדש ברנע ותביא את סיכומיה בנדון לוועדה להתיישבות.

הח/19. הכשרה בהתיישבות

מ ח ל י ט י ס : להטיל על חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות

הציונית העולמית לבדוק אפשרויות של

הכשרת שטחים לשם ביצוע תהחלות התיישבותיות באזורים המשתרעים בקו
חרובית - אום כתף ודרומה; ולהביא סיכומים בפני הוועדה להתיישבות.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הח/4 תת-אלוף (מיל.) א. בר-און - מתאם פעולות ההתישבות בשטחים

השר א. שרון: אני פותח את הישיבה. הנושא הראשון ישנו בסדר-היום שלפניכם, שהועבר אליכם אתמול.

מצאתי אותו בשלמותו בעתונות היום. אני מתכוון לבדוק עם היועץ המשפטי לממשלה אפשרות של עשיית מה שנוהגים אנו לעשות בועדות-הכנסת, כאשר מחתימים אנשים על הצהרת סודיות. כי תמיד עומד אני בפני אחת משתי הברירות: או לא להעביר את סדר-היום מראש, או לנקוט בצעד שאנשים יצטרכו להתחייב בהתאם למקובל בנושא זה. הדבר מקשה מאד באשר להחלטות כאן ויש נושאים רבים שצריך לדון בהם ואני נזהר בגלל העובדה, שהדברים מוצאים ביטוי מיד בחוץ. טענתי זאת מאז הישיבה הראשונה. היתה טענה שלא מעבירים בזמן את סדר-היום והנה - הוא פורסם כבר אתמול ברדיו.

מ. קרונה: לא קבלנו את סדר-היום, אלא עתה.

השר א. שרון: הפצנו זאת בין כולם כבר אתמול בהפצה מיוחדת.

א. שנקר: אני רוצה לציין שאני רואה את סדר-היום בפעם הראשון כאן, בישיבה. לא קבלנו זאת אתמול וקשה מאד לקבל הודעה על ישיבה, יום אחד לפני כינוסה. אני מוכרח לציין, שבלתי-אפשרי לעבוד כך. על כן, אבקש שהישיבות יתקיימו בקביעות בתאריכים שנקבעו מראש.

דבר נוסף: אבקש הבהרה לגבי ידיעות על הקמת ועדת שרים לענייני התנחלות (כפי שפורסם בעתונות), שאינה כוללת את חברי-ההנהלה הציונית. קשה לי מאד להבין מה ההבדל, ואם יש הבדל בין התנחלות והתישבות במובן זה, וכיוון שיש הסכם בין ההנהלה הציונית והממשלה בקשר לעניינים אלה, - הרי הם צריכים להיות נדונים בועדה להתישבות. לכן, הייתי רוצה לשמוע הבהרה על ידיעות אלה.

השר א. שרון:

לגבי הנקודה הראשונה: היה הכרח לקבוע ישיבת הועדה בהקדם, כי יש בעיות דחופות, שצריך לקבל עליהן החלטה. לא ניתן היה, בגלל החגים - לעשות זאת מוקדם יותר. וגם אם ניתן - לא היינו מזמנים אלא יומיים מוקדם יותר. מאחר וישנם דברים דחופים - צריך להסתגל לזה, כי זה לא קורה לעתים קרובות.

לנושא ועדת השרים לענייני-התנחלות, כפי שפורסם, - בישיבת ממשלה מיום ז' באלול תשל"ז, 21.8.77 - התקבלה החלטה להקים ועדת שרים לענייני התנחלות, המורכבת משרים, חברי-הועדה המשותפת לממשלה וההסתדרות הציונית, כדי לספל במקרים חריגים מיוחדים, בשטחים, בנושאים שהם בהחלט סודיים ולא ניתן לפרסמם.

אני מדגיש שזו אינה ועדה שיושבת בקביעות, ואינה מתכנסת לא מעל ועדה זו ולא מאחורי גבה של הועדה המשותפת, אלא נועדה לספל במקרים מיוחדים; ואמנם - היא טפלה במקרה מיוחד היום, אחד בלבד וזה נושא של כניסת גרעין-שומרון למחנה-שומרון. זה נושא מיוחד, בגללהרגישות המדינית והבעיה המיוחדת הסבוכה של חיי הגרעין בתוך מחנה צבאי.

זו הסיבה שהיא הוקמה, כדי לספל במקרים מיוחדים אלה.

מר מ. ריבלין:

א. הפרסום שהיה בענין זה - היה מצד אחד פוגע מאד בהנהלה הציונית וחברי ההנהלה הציונית ומעמיד את חבריה של ההנהלה הציונית במצב לא-נוח בשני דברים:

1. כאנשים שאי-אפשר לדבר אתם על דברים סודיים;
 2. בדברים שיש בהם דעות פוליטיות מנוגדות, - "הבה נתחכמה" להם...
- איננו חושב שזה לכבוד לממשלה. הממשלה יכולה להחליט על איזו ועדה שהיא רוצה - אך מדבר אני כאן על הפרסום שנעשה לדבר.
- דבר שני: אם הוחלט עוד באוגוסט להקים ועדה כזאת, היה הרבה יותר טוב אילו אמרו לנו זאת ולא היינו לומדים זאת מהעתונות. אבל כיוון שנתפרסם מה שנתפרסם, הייתי מודה מאד אם היה פרסום מוסמך המבהיר את הענין, על-מנת לא לגרום להרגשה לא-טובה ופירושים שיכולים לבוא בעקבות זאת.

השר א. שרון:

לא היה פרסום מטעם הממשלה.

מר מ. ריבלין:

היה מכוון ומסוגנן באותו סגנון בכל העתונים, זה יצא בבת-אחת בכל העתונים.

השר א. שרון:

נמצא דרך להבהיר נושא זה בצורה ברורה; אם כי אין שום אחריות אפילו לנושא הפרסום. הדבר לא נאמר על-ידי בשום מקום, ולא על-ידי

מזכיר הממשלה, ולא על-ידי שום גורם מוסמך מטעם הממשלה.

מר מ. ריבלין: כיוון שזה הובא לפרסום - צריך להאמר שמוצאים לנכון להבהיר כמה

דברים, וכדאי לעשות זאת ולו גם למען ההרגשה הטובה, כי זה גרם לתגובות

שונות, לא-טובות. על כן, טוב שתהיה הבהרה שחעמיד את הענין על נכוןותו.

השר א. שרון: לא זו הכוונה ואין לאף אחד ענין לפגוע ורוצים בשיתוף-פעולה

ובעבודה משותפת. יש מצבים משונים שצריך היה לדון עליהם בפורום מצומצם

יותר. על כל פנים, נמצא את הדרך להבהיר את הנושא.

הח/5. התנחלות בשומרון

השר א. שרון: נושא ראשון הוא גרעין-שומרון, שיושב היום במחנה-שומרון, ואנו צריכים

לקבוע דרך-הטיפול והמשך הטיפול בגרעין זה.

אין כאן כבר סוד, וידוע שבמשך השבועות הקרובים, עד סיום השנה,

יוקמו עוד מספר-ישובים בדרך שבה הוקם הגרעין בשומרון. אולי תהיה זו כניסה לתוך

מחנות צה"ל, בסטטוס מסויים, שאותו הגדרנו לגבי אותם אנשים שיעסקו בעבודות-הצבא;

הגדרנו זאת כעובד בשליחות הצבא. דבר זה הוסבר ונתפרסם ואינני חושב שיש טעם לחזור

ולפרט זאת.

במחנה קדום נמצא גרעין המקום, שיעלה בשומרון. בועדה המכינה לועדה

זו נקבע ומתוכנן כמקום-קבע לישוב, ואיני רואה שם מקום לישוב עירוני. אני רואה שם

ישוב כפרי, קהילתי. אין אפשרות לעסוק שם בחקלאות, אלא צריך בהחלט למצוא שם אפשרות

לעיסוק בתעסיה, לכל אלה שישבו במקום הזה.

הנקודה עצמה היא בעלת חשיבות רבה. היא נמצאת בצומת-הדרכים - שכס-

ג'נין-טול-כרם. הנושא שצריך להחליט עליו היום זה - דרך-הטיפול בישוב זה.

נראה לי שישוב זה צריך להיכנס לטיפול ואבקש מסגן שר הבטחון לתאר

מה מתרחש בדיוק במחנה עצמו. הישוב צריך להיות, לדעתי, בטיפול המחלקה להתישבות, והייתי

רוצה שהיא תיכנס מיד לטיפול בו. האם החברים רוצים להתיחס לנושא זה?

סגן שר הבטחון מ. ציפורי: בקשר לשומרון, להאחזות שם. המקום שנמצאים בו הוא בסיס-

טירונים של התותחנים. אבל מבחינת המחנה - הגדרנו כתוך

המחנה שטח מוגדר, שיהיה נפרד, שטח שלהם למעשה. והם לא קבלו שום מתקן שם, אלא אדמת-בור.

הם קבלו משטר-קרקע, איזו שהיא סככה, שאפשר לעשות ממנה חדר-אוכל. הדבר שעוסקים בו עתה זה יישור-קרקע והקמת מאהל. בערב החג נכנסו למקום גברים, שהם חברי גרעין-שומרון. יש שם עשרים וחמש משפחות והצטרפו אליהם עוד אנשים, שמיועדים בהמשך להגיע לדותן, למשטרת סנור, והם יחד אתם, והחל מיום ראשון יהיו שם שלושים-וחמש משפחות, הגרות באהלים.

כדי שלא יתקבל שמה שאומרים אנו זה בבחינת מס-שפתיים בלבד, נעשית בדיקה: 1. עם הגרעין, עם האנשים שם, כמה בעלי-מקצוע בשטחים שונים יש שם - החל ממכונאים וטבחים ומסגרים או אפסנאים וגמור באחרים. יש שם אנשים שונים וסיכמנו עם שלטונות-הצבא, שכמה אנשים שיהיו בין אזרחים אלה, המסוגלים למלא תפקידים כאלה - ינצל זאת הצבא, הסובל בלאו-הכי מפערים בכוח-אדם. לכן, אלה ישובצו שם ויעבדו כאזרחים עובדי-צהל במקום, ויפנו משם אנשי-צבא, שיעברו למקומות, שם הם חסרים. זה לגבי מספר אנשים המתאימים לעבודות שם ואלה ישמשו להם מקור-פרנסה.

במחנה-שומרון יש מסגריה צבאית של פיקוד המרכז, שעובדים בה שמונה מסגרים ערבים משכם. המקום זקוק לכינוי ודברים מוקדמים שונים. היתה זו חובתנו למצוא פתרון לבעיית מגורי המשפחות הללו. יהיו שם שלושים וחמש משפחות, ברוכות-ילדים, כאשר בכל משפחה משנים עד ארבעה ילדים והנשים בהריון. חובתנו לדאוג לכן, שבשבוע הבא יועמדו לרשותם שלושים וחמשה קרוונים, ולא אהלים. הם מצויים בשמרון, על ההרים, והלילות שם כבר עתה קרים. צרכי המקום מחייבים כבר עתה לפתוח שם חמש כתות בית-ספר.

פירוש הדבר, שנצטרך להעזר באשקוביות. את הסככה אפשר להכשיר כחדר-אוכל ולידו יוקם איזה מטבחון. אם כי כיום הם מקבלים אוכל מהמטבח.

על כן, שלב ראשון יהיה עשיית התכניות ומתאר המקום. צריך לדאוג כבר עתה שיהיו שם שלושים וחמשה קרוונים ומבנים אחדים עבור בית ספר, ואז הם יימצאו במצב טוב יותר.

הם מצויים בתוך מחנה צבאי אך בנפרד ממנו, במרחק עשרה מטרים מהכביש, עם גישה ישירה אליהם והדבר מאפשר ניתוקם מהמחנה. מקורות פרנסה נוספים יש להם. הפכנו אותם ל"שובי הגמ"ר" וזה נותן להם מא"ז ושומר אחד ואם הם ישתבצו שם, יש מקום לחשוב על שנים-עשר מקורות-פרנסה שם ואם יוצאו הערבים מהסדנא - יהיו עוד מקומות-עבודה בשבילם.

האנשים המיועדים לסנור - יש בין אלה עוד חמש-עד עשר משפחות, והן מיועדות לנקודה אחרת. יש לנו כוונה לעשות כך: המקום שצריך לעבור אליו - - זו משטרת סנור וצריך להכשירה לקליטת אנשים וליצור תשתית טובה להם. הכוונה שתושבי המקום יישכרו על-ידי צה"ל כעובדי-בינוי ויסעו לעבודה שם יום-יום ויכשירו את המקום.

השר א. שרון: אסביר את הנקודות הללו אחר-כך ואני מציע לעבור על הענינים - נשא אחר נושא.

סגן השר מ. צפורה: הבעיות העומדות בפנינו בשומרון, שהחל מיום א' יהיו שם משפחות עם ילדים וצריך למצוא את הקרוונים ולהעמידם במקום. ידוע לי שהיו ברשותנו קרוונים כאלה למאות-אלפי עולים, וצריך לפנות ולברר אם אפשר לקבל מהם כמה.

בסך הכל - הצבא או מערכת-הבטחון מהווים כאן כלי מסייע בנושא ההתישבות, בדיוק כמו שהנח"ל בזמנו היה הגוף שהתישב באזור ההררי ובניצנה, מקום שאסור היה לחיילים יהודים להתישב...

הצבא הוא כלי לקידום ענין חשוב זה, אבל בהחלט אין כוונה למשרד הבטחה, להעמיד זאת כך שהעומס התקציבי יפול עליו. על כן, ישנה הבעיה התקציבית.

השר א. שרון: אציג בפניכם את תא"ל אורי בראון, ומאחר שעומדים אנו בפני פעולת-התישבות, שתהיה נרחבת בשטחים - אני ביקשתי ממנו שיבוא ויסייע לנו בתפקיד מתאם-ההתישבות בשטחים.

הוא יתאם את הפעולה עם כל הגורמים השונים - כמו משרד הבטחון, הסוכנות, משרד החקלאות וועדה זו ועוד ועוד. הוא סייר עתה במקומות שנמצאים בהם גרעינים שונים ובכמה מליים יסקור בפנינו - מה ראה ואיך נראים הגרעינים במקומות השונים.

הצעתי, לפי בקשת אורי בבוקר, לקבוע עם הועדה ולהזמין אותה לראות את האנשים היושבים היום במחנות האוהלים, עם עשרות משפחות ועשרות-עשרות ילדים - כאשר כל אלה מחכים להתישבות.

מר אורי בראון: הגרעינים יושבים בשלושה ריכוזים:

1. במעלה-אדומים; אם ראתם בטלביזיה את המקום - קבלתם מושג עליו.
2. בקדום;
3. בפארים.

אלה המקומות הפרובלמטיים כיום. בביקורי שם בימים האחרונים, או בלילות האחרונים עלי לציין, שבלי שאעשה מזה אידיאלוויזיה מדי גדולה - הרי חושב אני, שמאז ימי העליה להתישבות בשנת 1936 - לא היו חלוצים כאלה, בתנאים כפי שהם חיים בהם היום, עם ילדים, ועם המשפחות. גרעין יריחו, היושב במעלה-אדומים, יש שם 45 ילדים, מגיל שנתיים ומעלה, והם גרים באוהלים במדרון-ההר. כיום יושבים הם בחלקם בכנין שהוקם בשביל ישיבה במעלה-אדומים ובקדום המצב חמור מאד, ובעפרה - אותו המצב.

האמצעים שרכשו בעצמם, בשביל להחזיק מעמד שם בגלל הדחייה הזמנית - מתאימים עד סוכות, אבל לא מסוכות יאילך. מרדכי ציפורי דבר עתה על נושא שומרון:

במקומות שמנתי עד עתה - עפרה, מעלה אדומים, קדום, ופאריס - המצב הרבה-הרבה יותר חמור. במחנה שומרון יש מקום, שאפשר לפנות בו חיילים או שיש שם חדריים שאפשר להכניסם לשם. במקום שהם יושבים בו - אין לאן ללכת.

אחר ששר החקלאות יסקור את נושא ההתישבות בתקופה הקרובה - עד סוף השנה הנוכחית - צריך לחשוב על מה שנעשה מחר בבוקר. מחר בבוקר - כוונתי לכך - כיצד דואגים אנו לילדים ולמשפחות, לנשים הרות וכו'. איך הם יחיו עד אשר יהיו במקומותיהם. כי בינתיים הם נמצאים במחנות זמניים אלה, עד שכל אחד מהגרעינים עובר לנקודה שיועדה לו. אף אחד מאתנו, אני מקווה, לא מתפלל שגרעינים אלה יתפרקו, בגלל סיבות שאנו נגרום להן, אלא להיפך - כולנו רוצים שהם יתחזקו בנקודות שם יושבים הם לקראת העליה.

אני מכיר את ההתישבות מאז נולדה והאנשים היושבים במקום והמוטיבציה וזה חומר-אנושי, שקשה לתאר שיש קבוצות-אנשים כאלה, מגובשים, ומודרכות על-ידי אידיאולוגיה ומוטיבציה חזקה כל-כך, לישוב את הארץ.

איני יכול בהזדמנות ראשונה שלא לומר דברים אלה. אנו חייבים להם הרבה וצריך לעשות כל מאמץ כדי להביאם לתנאים של בני-אדם במדינת ישראל. אחד הדברים לגבי מה שהשמיע כאן אריק בתחילת דבריו, זה - פרט להתישבות עצמה, לקבוע כאן איך פטפלים בהם כדי לקיים אותם במקומות שם קיימים, הם, שלפחות יגורו שם.

מר א. שנקר: אחזור לענין של מחנה-שומרון. אני מתקשה קצת בענין זה, כי אני נגד ההתנחלות שם.

השר א. שרון: עשרות ילדים יהודים משחקים על הגבעה בשומרון.

מר א. שנקר: אני מסכים אתך, שאלה ילדים יהודים נחמדים, אבל אחזור לענין של מחנה-שומרון. שמענו כאן כמה דברים, שאני רוצה להבהירם:

א. אתה בא כיו"ר ועדה ומבקש מאתנו, להתייחס לשרותים וטיפול במחנה-שומרון, אחר שהועדה הזאת לא קבלה את ההחלטה, אלא ועדת השרים להתנחלות.

סגן השר מ. ציפורי: הסברנו לך עתה, שאין ועדה כזאת.

השר ז. המר: את ההחלטה קבלה הממשלה כולה.

השר א. שרון: הסברתי שהשרים חברי הועדה הזאת עוסקים בה בטיפול בבעיות מיוחדות - כמו בעיה המורכבת מבחינה מדינית, או הקשורה בתיאום עם הצבא ומדובר במקרים חריגים.

מר א. שנקר: מבחינת ההנהלה הציונית והמחלקה להתישבות - אינני יודע אם דברים שאינם

מובאים בפני הועדה המשותפת - אפשר להטיל על-פי המלצתך על מחלקת-ההתישבות שהיא תטפל בעניין זה.

ב. שמענו שאנשים היושבים שם הם עובדי צה"ל. אך הכוונה כאן, כפי ששמענו מסגן השר ציפורי, שזה יהיה לתפקידי צה"ל או במסגרת צה"ל, ואפילו בתקציב צה"ל. על כן, זה גם כן חומר להנהלה לעיין בו.

סגן השר מ. ציפורי: שמעתי מה אתה רוצה, כלומר: שמעתי סלקטיבית, לאור הנחת-יסוד שלא צריך להתיישב שם.

מר א. שנקר: יכול להיות, ולכן - תבהיר לי את הדברים. אבל אז - אם אין המדובר על תקציבים של צה"ל - זה שוב חוזר להנהלה הציונית.

השר א. שרון: אבהיר לך את הבעיה. הממשלה קבלה החלטה על הקמת הישובים בשומרון, בדרך בה קבלה את ההחלטה וכניסה לתוך המחנה הצבאי. אותם אנשים שיכולים - יעבדו כעובדים בשליחות החברה. הממשלה תדון בתקציב לנושא ההתנחלות. ובנושא זה יש להבין שההנהלה הציונית והסוכנות לא פועלות בחלל ריק. ישנה החלטת-ממשלה בנושא. אתה יכול להתנגד לזה, כי אתה מתנגד להתישבות בשומרון. הממשלה הזאת, היא בעד התישבות בשומרון, וזו ממשלה של עם ישראל והיא קבלה את ההחלטה הזאת. אתה יכול לומר, שאתה חושב שהסוכנות לא צריכה לטפל בזה, אלא משרד הבינוי, ואז - נחליט על-כך. אך בנושא של היות ישוב בשומרון - זו החלטה מסוכמת, ואינה עומדת לדיון עוד.

מר א. שנקר: אני חוזר ושואל על מעמד ההנהלה הציונית בעניינים אלה. אם היא אינה יודעת מראש - מה מעמדה בזה?

השר א. שרון: היא יודעת על כך עתה.

מר מ. קרונה: לא היו שום ישיבות, אלא היו ידיעות ברדיו על כך. לא היו ישיבות של ההנהלה ושל שום מוסד אחר בעניין זה. כאן איש אינו מביא דעה מסוכמת מטעם ההנהלה הציונית. ברור לי שמחלקת ההתישבות תקבל ברצון, אם גם יהיו הנחיות, את משימות אלה שיוטלו עליה על-ידי ממשלת-ישראל, בשטח ההתישבות ותבצע זאת. על כך אין ויכוח. לא היה נעים גם להשתתף בועדת ההתישבות הקודמת, לא לכל אחד נעים היה הדבר וגם שם היו בעיות.

השר א. שרון: אתה מתכוון לימי הממשלה הקודמת.

מר מ. קרונה: זה אינו משחרר אותי מדובר על ישיבת הועדה הקודמת. היתה שם איזו ועדת התנחלות שדנה אם כן או לא לעלות להתישבות. אבל היתה על כך ועדה. הועמדנו בפני עובדות ושמענו מלים חריפות וקשות. הרבה פעמים שמענו מבחורים

חלוצים מלים שלא נעים היה לשמוע אותן. אך עתה יש שינוי יש החלטה על התנחלות בשומרון, במקומות שונים שם ואפשר להתנגד לזה. איני מדבר בשם ההסתדרות הציונית, אבל חטיבת ההתיישבות שלה, לדעתי - תבצע לויאלית מה שיסוכם על-ידי ממשלת-ישראל.

יש בעיה של סיטואציה, שיש אי-נחת בקשר לניהול הישיבות והתכנון. היה כדאי, מלבד סיור וראיית המקומות - שיושב-ראש הועדה יכנס אותנו, או אלה שאינם שותפים לידע היום-יומי, כדי לדעת על התכניות, להבין יותר את העניין הקונקרטי, כלומר - שיהיה יתר-תיאום עם חטיבת ההתיישבות.

יש תכניות וצריך להיות גם תכנון כספי וכן צריך לקיים דיונים -

מיצד לתאם כל זאת.

אם למשל מספר האנשים שעלה עתה הוא זה שהם רוצים לקלוט, או יש רזרבה של מועמדים, שמביא לרצון להכפיל את הגרעינים הללו, וזה ירחיב את הבעיה.

אינני מתאר לי שקרית-שומרון אלה 12 משפחות. יש ודאי איזו רזרבה לאלה.

לכן, צריך לקחת זאת בחשבון לסווח ארוך יותר ולבחון עד כמה יגדלו וצריך שתהיה מחשבה באשר לנקודת הסופית, היכן יישבו אותם. צריך לקיים גם דיון תקציבי. ובעיקר - צריך לקיים דיון יסודי איך לתאם בין חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית ובין התכניות שלנו ומשרד החקלאות.

לדעתי זה יותר עניין של בירור שקול מאשר עניין פוליטי. אגב, אם שליחת סדר-היום עלולה להפריע כל-כך - אפשר למצוא דרך אחרת למסירת הידע על סדר היום לראש חטיבת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית שלושה ימים לפני הישיבה והוא יודיע לנו על כך. אגב, אנו לא קבלנו זאת, אך גם בעבר לא קבלנו זאת בדיוק בזמן ובסדר.

מר א. שנקר: אבל גם אז התנגדנו לזה. אבל זה יותר עניין של עתוי מאשר חילוקי-דעות עקרוניים.

השר א. שרון: מר קרונה, אני רוצה לומר לך, שמנכ"ל המחלקה להתיישבות, מר רביב, שותף לדברים אלה וגם בתכנון בקי הוא ומשתתף בדיונים אלה. בגלל רגישות-המצב, לא היתה א שרות להרחיב את הפורום, ולא אחזור על כך.

מר מ. ריבלין: א. אנו מקבלים ומקובל עלינו ואמרנו זאת בישיבה לפני הקודמת, שהממשלה מחליטה על ההתיישבות. ויתר על כך, אני רוצה להזכיר ליו"ר הועדה, שהוא קרא מהכתב את כתב-הסמכות של הועדה וזה לא רק זכות, אלא סמכות-הממשלה להחליט על-כך. באנין זה אני חושב שמר שנקר יכול לומר, שהוא מתנגד אישית, אבל גם עליו מקובל ולא על זה הוא מערער.

לא חשוב לגמרי אם קודם לכן היה זה טוב יותר, או עתה זה פחות טוב, והשאלה היא - כיצד עובדים אנו, למשל: אמר ידידי סגן שר הבטחון, שהוכנו קרוונים לעשרות אלפי עולים. העובדה היא, שכרשוחנו אין עתה קרוונים. זו עובדה. יש מספר מצומצם של קרוונים שיתפנו בעוד חדשים אחדים. זה לא ענין פוליטי, אלא של בירור.

ידעתי זאת גם קודם לכן, ובדקנו זאת עתה שוב, עם מנהל מחלקת ההתיישבות, וחבל שדברים כאלה לא נבדקים תחילה, לפני שמובאים הם להחלטה.

ב. משה קרונה, אתמול הביאו לסוכנות את סדר-היום ומי שהיה בתל-אביב - לא קיבל זאת. בבוקר הודיעו על הישיבה ובעבור שעתיים-שלוש - חלקו את סדר-היום. אם רוצים למצוא מסגרת מתאימה ליתר-שמירה על סודיות - א. זה אפשרי; ב. צריך לתת לחברים שהם חברי ההנהלה הציונית גם הרגשת שותפות יתר בדיונים.

אני שומע היום בפעם הראשונה ויכול לומר שרענן איננו ~~מאצא~~ ואני ממלא רשמית מקומו ולא ידעתי מכל הדברים האלה, ואם רוצים לדון על ענינים מעשיים - ככל שאני שותף יותר להם - כן טוב הדבר. ואל יעמידו אותנו במצב, שאם מתפרסם משהו - הרי אנו המדליפים. על סדר-יום זה ודאי אפשר לומר שרובנו לא קבלנו אותו, אלא שמענו עליו מהרדיו. אם רוצים לעשות סידורי-שמירה סודיים יותר - הדבר אפשרי. אם ישנה ועדה שצריכה להחליט על דברים ולהיות שותפה לביצוע, ככל שנשותף יותר ונדע יותר - כל ניטיב וכן ייטב והבאתי לדוגמא ענין הקרוונים.

אני זוכר מה היה כאשר ביקשו מאתנו לתת את הקוורנים לקדום. המצב כזה, שמרכזי-הקליטה בקרוונים מלאים היום ולכן, אפשר למצוא פתרון אחר, אבל זה המצב עתה.

מר שמעון רביד: הטלת הסמול על החסיבה להתיישבות - צריכה להיות בנויה כך, שההנחה היא שאין קרוונים, ואין לנו פתרון אחר. ובכל מקרה - זה כרוך בהעמדת אמצעים לרשותנו. איננו מסוגלים לעבוד בלי אמצעים.

השר א. שרון: נושא התקציב יעלה בישיבת-הממשלה הקרובה. זה על-סמך הנייר שהגשתי וזה בסיס להגשת הצעתנו לתקציב לנושא זה.

מר מ. ריבלין: בענין התקציב, יוצא שדברים ההולכים בדרך רגילה - הופכים לכותרות בישראל. ישבנו ודנו על ענין ששה מיליון, שהמחלקה להתיישבות קבלה וצריכה להעביר. בעתונים זה קיבל סילוף כזה, שאין כדוגמתו. אם מטילים זאת על המחלקה להתיישבות - היא מבקשת שהבירור התקציבי, עד כמה שאפשר ייעשה תחילה והמחלקה להתיישבות, כאשר מקבלת היא את ההוראות - שנדע גם על דבר התקציב, כי ההתרוצצות גורמת לכל-מיני דברים לא-בריאים.

מר עוזי גדור: אני רוצה להציע, שהיות ונושא הקרוונים הינו הרבה יותר מאשר בעיה תקציבית, שיבוצע סקר יסודי - מה קיים ומה לוח-הזמנים שיהיה בעתיד. ואם אפשר לסכם - יסוכם הדבר.

מר. ריבלין: איני רוצה שיאמרו בישיבה, שישנם קרוונים. אין כרגע קרוונים.

השר א. שרון: הנקודה מובנת.

סגן השר מ. ציפורי: א. מבחינת סדר-הישיבה, או המוכנות שלנו, כשאנו באים לישיבה - אני רוצה לומר, שמקובל עלי מה שאמרו כל החברים לפני. אני חושב שאין צורך להוסיף ולפרט זאת.

ההצעה העניינית היא זו: היות וישנה החלטת-ממשלה על איקס נקודות - צריכים אותם יהודים ממונים, ואני מבין שמהמשרד - זה אורי ונציג של הסוכנות, או ההסתדרות הציונית, ונציג של המשרד שלנו - לשבת ולסכם בדיוק מה צריך בכל מקום - מי רוצה ומה רוצים ואין רואים ורוצים שיהיה הדבר. ולא צריך שיהיה מצב שתחילה מתישבים - ואחר-כך מתחילים לחשוב מה רוצים לעשות במקום.

המצב עתה כזה, שעד היום האחרון, אם ישאלו אותי - לא אוכל לומר כמה חברים ישנם בגרעין זה או אחר. וזאת, משום שלא ראיתי שום מסמך בנידון. אם לקראת העלאת כל נקודה נקיים ישיבה, לפני שעולים על השטח, ונסכם כמה אנשים יהיו שם ומה מתכוונים שיעשו שם ואין יתגוררו במקום ומה יעשו לפני המגורים - אין סיבה שיעשו הדברים כפי שהיתה יציאת-מצרים, וגם אם זה יקח שלושה ימים נוספים - צריך לארגן הכל מראש.

לכן, ניתן לגופים אחראים אלה עד-יום א' או ב' מרווח-זמן, והם יתיצבו עם ששה תיקים ויאמרו מה כולל כל זה. וכך תהיינה בתיקים השלכות לעתיד. מחנה-שומרון - האם זה מקום המגורים הקבוע? אם זה מקום זמני - צריך להיות כתוב כך, כי אם לא נעבוד כך כל הזמן - אזי מהווים אנו מעין זנב והופכים לעבדות העבודה לנוסח של שתדלנות ומכל גרעין מבלבלים לנו את הראש, אצלנו וגם אצלך ובמשרדים השונים. ואז, כל חפצי-רעתה של ההתיישבות יכולים לתמרן ולתרפד.

ועתה - עניינית: כל מי שיעבוד בצה"ל - יקבל משכורת בצה"ל. כי הוא מחליף איש-צה"ל. מי שלא יעבוד בצה"ל - נצטרך למצוא לו פתרון - עם על-ידי הממשלה או הסוכנות, או ההנהלה הציונית, התנועה הציונית.

השר א. שרון: לסיכום: שמעתי את כל ההערות. כולנו יודעים כיצד לעבוד באופן

מסודר. ההתיישבות כולה, בשומרון - היא בבחינת הליכה על חבל דק

מאד ולא היתה שום אפשרות, עד שנוצר המצב הזה, שבו התקבלה ההחלטה, לבוא ולהציג כאן תקציב - כי מיד זה היה נקשר במערכת שלמה של ביקור שר-החוץ בארה"ב ושורת דברים רגישים ביותר. כולנו יודעים איך לעבוד בצורה מסודרת, כולל אני. אבל לא היתה ברירה, בעניין זה;

בהתיישבות זו אינה מבוצעת בדרך רגילה וצריך לקבל זאת כפי שזה.

לגבי ההמשך: מאחר שיודעים אנו מה עומד לקרות, צריך בהחלט לעשות זאת. אדגיש, שישנה ועדה-מכינה, היושבת אצלנו ובוועדה זו נציג של משרד הבטחון -(מ. ציפורי: אני יודע). וחברי הוועדה בקיאים בנושא.

סגן השר מ. ציפורי: הם בקיאים בכל המקומות הגאוגרפיים אך לא מעבר לזה.

השר א. שרון: יותר מכפי שניתן היה לעשות בנסיבות שהיו בנושא זה - לא ניתן היה

לעשות, ואני מציע על כן לדון במה שיהיה בעתיד.

אסכם: הישוב בשומרון, הינו ישוב שיש להכנסו לטיפול המחלקה להתיישבות

ומיד. זה נושא שצריך להיות מטפל בידי החטיבה להתיישבות של ההסתדרות הציונית, וצריך

לפתור עתה את נושא הציוד הזמני שלהם, כי התכנון של הישוב הזה - הינו דבר ממושך.

צריך לפתור את בעיית בית הספר ואותם מוסדות אחרים החייבים להיות

במקום כזה.

צריך לעסוק ביצירת מקורות-פרנסה במקום למירב האנשים האפשרי ,

למספר אנשים מירבי אפשרי. חלק מהם יועסקו על-ידי שלטונות הצבא, אבל לחלק מהם צריך

למצוא תעסוקה במקום. צריך להניח, שבתחילה חלק מהם יעסוק במקום-העבודה הקודם שלהם. אבל

ככל שנזדרז ליצור מקומות-תעסוקה במקום הישוב - יתבסס הישוב מהר יותר.

אבקש את אורי לרכז את העבודה, לגבי ששה גרעינים המיועדים להתישב

כפי שפורסם מעכשיו ועד דצמבר. אמנה אותם ואסביר חשיבות העניין - מדוע מעוניינים אנו

ללכת בצורה זו.

עלינו לקבל את מספר האנשים בגרעין, סדר העליה שלהם בתוך הזמן הזה,

או אלה המצטרפים מאוחר יותר, מצב וגיל ילדים והנתונים הדרושים לקיום חיים סדירים של

ישוב סדיר במקום.

בנושא המגורים: קיימנו מגעים וההתרשמות שלנו, שיש מה לדבר על קרוונים

וניתן למצוא אותם במקומות כאלה או אחרים.

אינני יודע אם במשרד הקליטה או הבינוי או בסוכנות נמצא הדבר, אבל

צריך לעשות ~~מאמץ~~ מאמץ מידי עליון, כדי לדעת כמה קרוונים יש ובאיזה קצב אפשר לקבלם.

אם אין מספיק קרוונים - צריך להקים מיד אשקוביות. צריך לראות את נושא-ההתיישבות, כאשר

שלב ראשון שלה הינו כמו בכל התיישבות בארץ ובשלב ראשון - האקט הוא מדיני. ויש לנו עניין

ליצור את התנאים המתאימים לאנשים שיוכלו לחיות במקום, מה עוד שבהתיישבות זו, בניגוד

לאחרת, מדובר במשפחות צעירות, אבל ברוכות-ילדים. וצריך לתת אפשרות לחיים תקינים במקום

כמה שאפשר מהר יותר ובנושא זה צריך להעשות סקר מתאים.

השר ז. המר: נושא ארבעת הישוביות, שנמצאים עתה במחנה זמני, יש בזה קושי וקיים

פער מול אלה היושבים על-ידם, וצריך לקחת זאת בחשבון.

מר מ. קרונה: אולי אפשר, בקשר לקרוונים, לבדוק את הדבר, כי כאשר קנינו אותם - היה זה מצב של מצוקה בעליה, ויכול להיות שאפשר להשיג זאת בחו"ל. בזמנו קנו את הקרוונים כאשר גדלה העליה ולא היה מקום לשכן את העולים.

השר א. שרון: מקבל זאת.

מר מ. קרונה: אולי אפשר למצוא זאת בזול יותר.

השר א. שרון: שמעון יבדוק זאת, כי זה בתחום שלכם.

מר שמעון רביד: לרשותנו יהיו עוד 12 קרוונים, וכוונתי למחלקה להתיישבות.

השר מ. שרון: אני מבקש תשובה ברורה, כמה קרוונים ישנם והיכן. אבקש לעשות בדיקה מידית, אם אפשר לרכוש מיד קרוונים נוספים, כדי להעמיד אותם לרשות

הפעולה של הסוכנות.

אשר למספר כולל - הרגשתי שמדובר על חמש-מאות משפחות, בכל הגל הגדול הבא עתה, ואני מעריך שחמש-מאות אלה - מדובר בהם בועדה זו - על אלף ים נפש. אינני חושב שאני מגזים; אני רואה זאת כגל ראשון בלבד.

לדעתי, אלא שיבואו נוספים אחרי זה וזה באשר להתנחלות בשומרון.

בנושא שומרון: הייתי רוצה להציג במספר מלים את התכנית שלנו, לגבי המקומות הנוספים: אנו עומדים להעלות עד חודש דצמבר ששה ישובים.

מר מ. ריבלין: הקרוונים שניקנו אז, הם ניקנו על-ידי משרד השיכון. משרד השיכון הצטער לאחר מכן וטען שזה היה בזבוז-כסף. בכל אופן - לא אנו קנינו זאת. לאורי אני רוצה לומר, שאם אתה ניגש לענין - בדוק היכן זה ישנו.

בדוק זאת עם עוזי נרקיס. הוא טיפל בזה, ואם מדובר על רכישה או קנייה נוספת - זה קשור במשרד הבינוי. קוורן אחד עלה עשרת אלפים דולר, בלי מסים והעברה. זה ענין למשרד הבינוי ואתו צריך להסדיר זאת.

השר א. שרון: בעיה מרכזית עתה היא מתן אפשרות של חיים לאנשים היושבים שם. צריך לזכור, שבנוסף לששת המקומות, שהם אלה: סנור, שזה מחנה צבאי או משטרה, שנמצאת צפונה משומרון, כעשרה ק"מ משם, בערך. היא על אם-הדרך המובילה משכם לג'נין. זה היה מקום שני, שיעלה בעוד עשרה ימים או שבועיים.

אחר-כך מדובר על עוד שני מחנות, שניכנס אליהם בחודש נובמבר.

מדובר על עוד שני מחנות שניכנס אליהם בחודש דצמבר. המחנות כולם,

בהם מדובר, - הם בית-אל, גבעון, בית-חורון עליון, סנור, שומרון, וגבי סאלח (המשטרה שם). יתכן שאחד מאלה נחליף במחנה יוסף. אבל קצת מוקדם עדיין להיכנס לפרטים

בנוסף למחנות אלה, בהם צריך להתקין במהירות את כל הדרוש, ושמענו שהם נערכים בנושא זה, - יש היום עשרות משפחות שהיו חברות בגרעינים ואינן מיועדות להתישב עתה, ביעדיהן - והן יושבות במספר מקומות, כמו אלון-מורה, פאריס; ויש משפחות היושבות בעפרה ויש אחרות במעלה אדומים ותקוע. בתקוע - זה ישוב ותיק שקיים כבר. אמנם, הוא במסגרת נח"ל ואין כוונה להוציאו במסגרת של סטטוס זה. אבל מלבד אלה - ניגש לשני מקומות, ונראה מה ניתן לעשות בתקוע עצמה. אנו חושבים שבמבט יותר קדימה, מרכז עירוני יקום שם. יש גם תכנית להעברת תעשייה צבאית לאזור זה. יש גם אפשרות פיתוח חקלאי במקום. זה גם כן ישוב ויושבים שם עתה אנשים בתנאים קשים ביותר. צריך לתת להם אפשרות למגורים סבירים.

ישנה בעיה נוספת, וזה בנושא גרעין יריחו. גרעין יריחו קיבל את ההצעה שלנו, כאשר דב נו אתם, כי אין כוונה להקים היום ישוב ביריחו, שיתישבו כשכונה במעלה-אדומים. הם קבלו זאת וזה גרעין קשה מדי. הוא חיוכי מאד, אבל הוא של עקשנים שקיים כבר שנים אחדות עם מגמה להקים ישוב ביריחו. הכוונה להקים שכונה נפרדת במעלה אדומים, שתהיה צמודה ממש לאתר של מעלה אדומים, אבל כשכונה בפני עצמה. גם שם צריך יהיה לבנות במקום. על כן, אני רוצה לסכם לעצמנו, שבמסגרת העזרה שצריך להגשם - יש להחליט על בניה בכל המקומות האלה.

אנו רואים כאן במפה את יריחו, ולא ראינו עתה אפשרות להקים שם ישוב. דובר על נושא זה, שיכנסו למעלה-אדומים. מעלה אדומים מתוכננת על כל שטחי ההתיישבות שלה ואנו רואים את יישובם בפינה צפונית-מזרחית של מעלה-אדומים. ראשית - שישבו שם, ואחר נראה. יש כרגע בעיה של עשרות משפחות, עם עשרות ילדים, היושבים על הר חשוף ורוח נוראה שם וקור גדול וצריך להושיב אותם במסגרת מעלה אדומים. המקום הוא במסגרת הישוב הזה, וצריך לקדם את העניין.

כרגע צריך להקים שם, מבין שטחי מעלה-אדומים, את השטח שניקרא א' מצפון לכביש. מה שצריך להקים - נקים להם שם ויהיה זה שיכון עצמאי, שאפשר יהיה לישב אותם בו. מעלה אדומים מלאה עד אפס-מקום והם יושבים היום בתוך מחנה אהלים, כי היא עצמה אינה יושבת במקומה כפי שנקבע. צריך על כן להקים להם מקום זה, שלפי דעתי ייכלל בו נושא בית הספר וכו' כי אין סיבה להקים מוסדות נפרדים שם. אני פונה למשרד הבינוי, כי אתם מטפלים בנושא מעלה אדומים, שתקימו שם מיד את המבנים הדרושים באורח זמני, כדי לאפשר לגרעין יריחו להתישב, ויהיה כשכונה הקשורה למעלה אדומים.

מר מ. קורונה: כמה משפחות שם?

השר א. שרון: כרגע מדובר בארבעים משפחות. אם ישוב זה יתפתח, ולדעתי אפנם

יתפתח, הרי מדובר כיום בארבעים משפחות, שיש להם הרבה מאד ילדים -

אם אני טועה - ששים במספר.

- מר מ. קורונה: כן ירבו!
- השר א. שרון: אבקש ממשרד הבינוי לגשת לנושא זה.
- מר שלמה אבני: זה מותנה בשלושה דברים:
- א. צריכה להתקבל בועדה החלטה על מעלה-אדומים, על ישוב עירוני שם.
- השר א. שרון: זו החלטה ראשונה של הממשלה הזאת.
- מר ש. אבני: אבקש סליחה, אם ישנה החלטה - ודאי טוב. זכרוני אומר, שזה טיפול במעלה אדומים והכרה בו כישוב לכל דבר, אבל אין החלטה על ישוב עירוני ועל כן צריך לעשות בענין זה החלטה; אם מדובר על שכונה בתוך ישוב עירוני, - צריך לתכנן זאת, ואז ניתן לקדם שכונה זו בצורה מואצת. אינני יודע אם זה תכנון עצמי, או הכוונה לעשות זאת בקצב של עצמאי.
- דבר אחרון הוא - תקצוב הנושא הזה, כי זה לא מחוקצב.
- השר א. שרון: בהחלט.
- אגע במחנות האחרות, שאנשים נמצאים בהם. אני רוצה שנפעל בדרך זו | בכל מקום שמחלקת-ההתיישבות מטפלת בו כיום. שהיא תדע ותיקח תחת טיפולה את הנושא. בפארים אתם תקחו זאת, כי אתם מטפלים בזה ממילא. כלומר - משרד הבינוי יספג במקום שהוא מטפל בו ממילא גם כיום: מעלה אדומים ופארים. ואתם תטפלו במקומות אחרים, - אלון-מורה, עפרה ותקוע, שעדיין לא טיפלתם בזה.
- לא נוכל לקבל היום החלטה, אם לא קבלנו בזמנו. אם לא קיימת החלטה - לא נקבל החלטה נוספת על מעלה אדומים כעיר. זה לא הרגע המתאים לקבל בו החלטה כזאת, ואיני רוצה לקבל החלטה על נושא אזרות תקוע. היא נשארת היום עדיין בסטטוס של האחזות-נח"ל, אבל יושבים שם משפחות שמוכנות לקשור את גורלן ועתידן במקום זה. זה עדיין סטטוס מעורב וזה לא דבר שבו צריך לקבל עתה חלוקה חדשה וחלקה. לכן, אם צריך להבהיר - נבהיר זאת שוב, אבל אני רוצה שתקימו מיד מגע עם הגרעין היושב בתקוע.
- מר שמעון רביד: דברנו אתם לפני שעלו, אם כי העליה היתה בגדר סוד בינינו.
- השר א. שרון: תקיפו את הדברים האלה ותטפלו בנושא.
- בזה מסכם אני את המצב בנושא קיום גרעינים ביהודה ושומרון והטיפול בהם.
- מר אורי בראון: פארים זה נשוא הקשור למשרד הבינוי. הקדום ועפרה ותקוע - זו חטיבת ההתיישבות. מעלה אדומים - משקית זה משרד השיכון - ומה הלאה?
- השר א. שרון: פארים ומעלה אדומים - קשורים במשרד הבינוי ושאר המקומות בשומרון, הידועים כישובים וגרעינים במקומות אחרים - זה קשור במחלקה להתיישבות.
- מר שמעון רביד: יש-הצעה-ל

ההחלטה בסוף הסטנוגרמה.

הח/6. גרעין ארש"ח ברמת-הגולן

מר שמעון רביד: יש הצעה לאשר הקמת ישוב בדרום רמת הגולן. הוא יושב עתה במחנה זמני באלמגור (עולי רוסיה) הרוצים במושב חקלאי ומתכוונים להתבסס בעיקר על תעשייה והצעתנו להקים את הישוב באזור של ישובים תעשייתיים בדרום-מרכז הרמה, כאשר אנו שואפים להקים שם ישובים תעשייתיים.

מוצעת עתיד תכנית להקים ישובים כאלה והעליה תהיה כאן והגרעין נמצא במחנה עצמאי ברמה וארש"ח יושב עתה באלמגור כגרעין עצמאי. היות וחקלאים באזור הרמה מוגבלים בקרקע - כוונתנו לבוא לישובים שפרנסתם מבוססת על תעשייה בקנה-מידה גדול, ולהציע תעשייה קלה שתהיה ליד הבית. התעשייה הכבדה יותר תהיה משולבת עם הפעילות בקצרין. הפארק התעשייתי יהיה משותף למעלות וגוש ישובי תפן, מבחינת הוצאות תשתית וכך יהיה כל זה בשותפות עם קצרין והישובים הקשורים בעולי רוסיה. היות וגרעין זה מתדפק על שולחנות הועדה הזאת רבר זמן רב, וכן הקודם - חשבנו שיש צורך להענות לפנייה זו שלהם.

מדובר בעיקר על כך, שתהיה החלטה, כי אנו מושכים את ההחלטה לגביהם כבר זמן די רב. ועתה רוצים לאשר את הקמת הישוב שם. המיקום יהיה מתואם עם אנשי צבא, אבל בעקרון - כוונה לאזור של מרכז-הרמה, כי הכוונה להישען בחלק מהתשתית הכבדה על תשתית התעשייה של קצרין. היום הם מונים 12 משפחות ומספרם מוגבל בגלל מקומות שיכון.

סגן השר מ. ציפורי: כמה מלים בקשר לישוב זה: לדעתי, רמת הגולן צפופה. צריך לקחת שם בחשבון את הנתון של כחות הצבא, שיגדלו שם. וכן - תנאים אפשרות החזקה למינימום זה של כחות צבא שישנם שם עתה, שיהיו שטחי-איומונים מינימליים שם והיום הם מתנגשים בישובים קיימים ומדי שנה מקבלים הישובים מאות אלפי לירות כפיצוי על נזקים שגרם להם הצבא ומבחינה זו - כדאי להחזיקם בצפת, במלון ולא בישובים אלה...

ברמת-הגולן קיימת עיר שנקראת קצרין ויכולים להקים שם שכונה נוספת, ותיעשה שם תשתית כלכלית משותפת לכולם. לא צריך בכל פינה להקים ישוב חקלאי, כי יש שם כבר עתה רוויה מוחלטת מבחינה זו.

להבנות ברמת-הגולן-עודיתקנו אותי אנשי ההתיישבות, שהם בקיאים יותר ממני בנושא: יכולה להיות

ברמת הגולן עוד פינה אחת שאינה מתנגשת בשטחי אימון - בהר דב; אך במרכז רמת הגולן, ובדרום רמת-הגולן, שם יש ישובים אחדים מיותרים מבחינת יכולת ההחלה והבעיות שיעוררו. היות וזה לא ישוב חקלאי, שיהיה לכן עוד מקום אחד הקשור לקצירין.

מר מ. קורונה: בזמנו אישרנו 25 ישובים ולא כולם מתוקצבים ואיך זה מתחבר?

מר ש. רביד: לשנת התקציב זה אושר לשמונה ישובים ושבע תשתיות וברשימה יש 25 ישובים. הכוונה היא, שאם אחד מאלה לא יתבצע - יהיו ברזרבה אחרים. איני מדבר על הכללת שנת תשל"ח בתקציב שנה זו, אלא העלאת ישוב נוסף ברמה מבחינת התכניות להתישבות ו וההתייבויות. בזמנו דובר על ישוב זה, השייך לאיחוד החקלאי.

הבעיה של שר הבטחון אינה בתחום האופרטיבי, אלא עקרונית יותר. אם ישוב שרוצים להקים כישוב שיתופי - אפשר לומר שייכנס לעיר ויתפוס מקום. הבעיה עקרונית, והיא בעיית ישובים שיתופיים. הצעתי האופרטיבית היא, שתתקבל החלטה עקרונית, שזה חשוב ובזמנו הוחלט במינהל על תכנון והקמת שני ישובים. כלומר, אין פותחים כאן תנופת התנחלות נוספת ברמה. אלא מדובר בקבוצת עולים מרוסיה, שרוצה להקים ישוב שיתופי ברמה. בידי הועדה לומר שזה לא בהתישבות, אך הם נמשכים עם ענין זה כבר כמה שנים ואני חושב שנגרום להם עוול אם נדחה אותם שוב.

מר ג. ויתקון: לתשומת-לב סגן שר הבטחון: אמנם רמת הגולן צפופה, וזה טוב שכך הדבר, ואם יש אזור מיושב בצורה נכונה, זו רמת הגולן. העובדה של היווצרות מוקד של ישוב כפרי - זה דבר חשוב. הצפיפות בשני אזורים שם והלכנו מהכיבוש הקל לכבד. באזור הדרומי של הרמה ואזור המתמקד סביב עמק קונייטרה ועד לנווה אטיב, וכל המרכז - אינו מיושב. פעם זה נקרא הבטן הרכה של הרמה. מבחינה התישבותית זה גם כן בסך הכול רכה וארש"ח - זה באיזה מקום יכול להיות דרומת לשם. יש לנו תכניות או רצף אחד אורך קו המצוקים, או לצד גבעות קשת ויהונתן. אבל הכוונה לכניסה למרכז הרמה, ומי שעובר שם היום - לא יכול שלא לשים לבו לכך, שבין ריכוז צפוני ודרומי - יש עשרים וחמשה קילומטרים וזה מבחינה התישבותית (ולא מדינית ולא בטחונית) אומר דברים רבים.

(השר א. שרון: מיד נציג את תכנון הישובים הנוספים שם.) יהיו לנו שתי רמות-גולן, מבחינת מועצה אזורית - דרומית מול צפונית ויש נטיה כזאת וזה על חשבון קצירין. ואם יהיו שתי מועצות - זה לא יהווה מקורות-פרנסה נוספים, אלא מועצה אזורית גליל עליון ועמק הירדן - הן שתיהננה מזה. זו תהיה התוצאה ואת זה צריך לזכור. אם היא תהייה מיושבת במרכז גם כן ותהווה אזור אחד, יש סיכוי שהעיר-קצירין תהיה מוקד לפריפריה סביב.

מר ש. אבני:

1. האזור המוצע ולאו ד קא המקום הפרטיקולרי - מתנגד להיות בשטחי-

האש, אלא בניגוד לתכנית המתאר שם. ואם יורשה לי להוסיף - הוא

גם לא סותם פרצה. יש בעיה של מרכז-הרמה. אבל אותו אזור סגור על-ידי גוש ישובים

מזרחה לקצרין. אם יש פרצה היא בין קצרין וישובי-הצפון וזה לא מוצע כאן.

לגופו של ענין - יש דברים שהם נעלים מבינתי. הגרעין הקטן הזה,

שמדובר עליו - הוא פלג מעניעם. עד היום אני יודע על דעת ראש-מחלקת ההתישבות, שאין

הצדקה לישוב נפרד, לא מבחינת האופי התעשייתי ולא מסיבות אחרות. יש מברק מרענן ויין

מלפני חדשים אחדים, שהוא סיכם אתם שסיכם אתם שהם נכנסים לקצרין כשכונה נפרדת.

כאשר מבני-התעשייה או המבנים שהם צריכים לעיסוק נוסף להם בעדיפות ראשונה מתוך הבנינים

שבמקום והיו מיועדים למטרות אחרות, אבל כדי לאפשר להם קליטה ויציאה מאלמגור, מקום

שאינו מתאים לפיתוח שלהם - ייעשה הכל כדי לזרז את הדבר. אמרנו שנעדיף אותם וניתן להם

אופציה ותוך שנה או שתיים יגיעו למסקנה סופית, על דעת כל הגורמים, אחר התנסות ואז יהיה

מקום לענין של ישוב נפרד. אם ניתן יהיה לבצע זאת כס - יתן הדבר שלושה יתרונות:

1. לא מחליטים על כל 12 המשפחות להקים ישוב נפרד. ואם יורשה לי,

גם בעזרת השם - לא המונח מושב שיתופי הינו דבר המהווה הצדקה להשקיע עשרות-מיליונים

של לירות על 12 משפחות. (וזאת, מידית, לפני שאתה יודע אם יכולים הם להיות ישוב נפרד או לא)

2. נותנים אנו בזה פתרון להתפתחות בלי שמגבילים אותם. מוכנים לתת להם

מיד שלושים עד ארבעים יחידות ולא יכולים לעשות זאת באלמגור, בגלל מגבלות בשיכון.

נעמיד לרשותם דירות, מאלה המוכנות כבר בקצרין. וכן - מבני-מעשיה מוכנים. ותהיה להם

אופציה לאחר נסיון של שנה או שתיים, וכל הימרות של גידול והליכה למושב שיתופי - כל

זה יעמוד בעינו, ואפשר יהיה להחליט אז על-כך.

מר 2. בן-אור: נכון שזו היתה תכנית בזמנו, אבל לא קבלה התקבלה על דעת המתישבים

והתנועה, (האיחוד החקלאי).

אנו יכולים לומר, שלא מענינת אותנו התנגדות המתישבים והתנועה

ונישאר בהצעה זו, שהיא חורגת ואז - נכנסים אנו לעימות וניצור כלפי קבוצה זו קושי שלא

יצרנו כלפי קבוצות אחרות, עם טענות של קיפוח, שלא בכוונתנו, אבל יתגלו ככאלה. על כן באנו

להצעה זו. היות ובזמנו מינהל התכנון אישר הקמת שני ישובים תעשייתיים בגולן, והוקם אחד

בלבד - אמרנו שהיות והצעתנו על קצרין לא מתקבלת על דעתם, אזי אנו רוצים לנצל אופציה

של הקמת ישוב תעשייתי, שני.

ישנה בעיה של 12 משפחות של עולים מרוסיה, שרוצים לשבת ברמה בישוב

שלהם ולא בקצרין.

אנו נתקלים בתקופה האחרונה בהרבה קבוצות כאלה דשהתאהבו בג'עבל מסויים

במשך תקופה פחות ארוכה. יכול להיות שאפשר לשכנע אותם לעבור לקצרין זמנית ולתת אפשרות

גידול לא באלמגור. לכן, אולי כדאי להחליט על החלטה עקרונית, ולא על תקציב של השנה.

מר מ. ריבלין: אפשר למצוא מכנה משותף בין הצעת אבני ורביד.

אני מציע לקיים דיון זה כאשר יהיה רענן וייץ בארץ. יש כאן עניין שרענין אומר גם כן שהיה רצוי ללכת לפי פתרון אבני, אבל יש איזו התנגדות. לא ברור לי עד כמה צריך ללכת לקראתה בפרט, כאשר אני שומע שאפשר למצוא מכנה משותף. אולי לא נקבל היום החלטה, אלא נבקש מהמחלקה להתיישבות ומשרד הבינוי לשבת אתם שוב, ולהגיע לפשרה מתואמת וזו תהיה מקובלת על כולם.

מר מאיר שמיר: זה היה כבר לפני שנה.

מר מ. ריבלין: מי זה ארש"ח?

מר ש. רביד: זה ראשי תיבות של המלים "ארגז שחור".

סגן השר מ. ציפורי: אם זה כסף ציבורי - הוא יחליט היכן כדאי יותר.

מר מ. שמיר: זה נכון, אבל עד עתה כל ההתיישבות התבצעה בדרך כזאת.

אני מציע להחליט על מאחז כמו מאחזים אחרים בגולן. העניין לא נמדד בשום דרכים אחרות. חלק קטן של המאחזים היו בלי רשמיות בכלל והם קיימים. הם ישובים לכל דבר.

מר ע. גדור: בכל זאת - התפלג.

השר א. שרון: אי-אפשר לגשת לזה בצורה כזאת.

מר ע. גדור: זה פלג של כפ"ת שנמצא בהקמה והוא רחוק להיות מוכן ורחוק מסיכויים

לירוח שחטרים מאד במקומות אחרים. ואנו הולכים לעשות זאת פה קילומטרים ספורים מקצרין, שם עומדות עשרות דירות ריקות. אם הינו אומרים שנקרב אותם לקונטרה, הרי בקונטרה אפשר להשיג בזה מטרה פוליטית. אנו נצמידים לקצרין, שאינה שונה, אלא שלשם נכנסים יהודים שמשקיעים כסף בדירות ובתעשייה והם נמצאים איקס ק"מ מקצרין ויקבלו הכל מן המוכן והשקעול-עתק, שיושקעו בקבוצה קטנה מאד, שאנו נמצאים אתם במגע, כדי לעזור להם במשך כל הזמן. אלה יהודים קשים וזה אמנם יתרון מסויים, אבל אי-אפשר לתת להם את הכל רק משום-כך.

השר ז. המר: הם מוכנים לשבת בקצרין?

מר ש. רביד: אם נגיע למצב של החלטה עקרונית, על הקמת ישוב עבורם - יהיה קל יותר

לשכנע אותם. הם רואים בזה מכסים לא לתת להם ישוב משלהם.

השר א. שרון: אם נקבל החלטה על הקמת ישוב להם - יעברו לקצרינ?

מר ש. רביד: יש סיכוי, אבל היום אינם מוכנים לדבר על-כך.

סגן השר מ. ציפורי: אם נקבל החלטה על הקמת ישוב - הם יאמרו "בסדר", אבל אנו מחכים...

מר ש. רביד: יש להם שני מפעלים - האחד בתחום האלקטרוניקה ומכאן השם "ארגז שחור" (ארש"ח).

השר א. שרון: זה שהם עקשנים - זה יתרון. אין אנו עוסקים כאן באנשים קלים, שאינם

עקשנים כי אילו היו כאלה - היום נמצאים כיום בתל-אביב, ולא היו

יושבים במשך תקופה ארוכה באלמגור. (שלוש שנים), ובקרוונים, שלמעשה אלה הן חורבות.

אנחנו מוכרחים להבין פעם אחת, שענין זה הינו נכס ולא מטרד. העובדה

שיושבים שתיים-עשרה משפחות, המוכנות לשבת בחורבות במשך שלוש שנים, מתוך עקשנות להתישב

ברמה -אזור מקובל על ממשלת-ישראל, שלגביו יש קונצנזוס לאומי של התישבות - עלינו לברך

על-כך ולא למנוע זאת.

יכול להיות ששנשלים מאות אלפי לירות בכל שנה. ופעם אמר אשכול

המנוח, שלא הייתי חושד בו שלא יישב ולזכותו אפשר לזקוף מפעלי התישבות עשירת-מימדים,

והוא אמר - שקל יותר להחזיק את כל היהודים בבתי-מלון מאשר לישבם...

על כן - צריך לשקול כאן שיקולים אחרים. חשוב להתישב ברמה ואני בעד

החלטה שנקים שם ישוב. תהיה החלטה עקרונית על הקמת ישוב;

ב. עד אז עליהם לשבת בקצרינ;

ג. צריך בהחלט להוכיח, שהם יכולים לגדול. היום הם טוענים,

שאינם יכולים לגדול, כי הם באלמגור.

לכן, הסיכום יהיה כזה:

אנו נחליט על הקמת המקום ועל כך שעליהם לעבור עד להקמת המקום

לקצרינ. ויהיה עליהם להוכיח שהגרעין הזה יכול לחיות ולשאת עצמו מבחינת מספר המשפחות

שיחיו בו.

ההחלטה מצורפת בסוף הסטנוגרמה.

הח/7.

תכנון הקמת שלושה ישובים נוספים ברמת-הגולןהשר א. שרון:

אני רואה ברמה היום שלושה מקומות, שהינם פרוצים בעיני.
בצפון ישנו אזור אחד - החרמון, שכדאי את הפרצה שם למלא.
אזור ברקת-רם, מזרחית לברקת-רם - זה אזור פרוץ. ישנו מספר
ישובים של מיעוטים שם. האזור ריק מבחינה פוליטית. יכול להיות תמיד תביעה של
צרפת לשטח הסורי. ומבחינתנו, אזור החרמון הינו בעל חשיבות עליונה.
המקום הבא הפרוץ הוא השטח שבין קונייטרה ותל-פארס, עין-זיוון
ותל-פארס. אני רוצה לקבל החלטה, שניגשים לתכנון ובמשך הזמן, כאשר יהיו פרטים רבים
יותר - נקבל החלטות.

מר ש. רביד:

אנו מדברים על הקמת ישוב נוסף: הכוונה לרמקו(?)
במורדות הר-דב. אם ישנה החלטה, שזה עדיף מבחינה בטחונית - אפשר
לבסס אותו על שטחים במרחק. פרט למרעה - אין אפשרות לבסס את הישוב שם. אפשר יהיה
להעמיד לרשותו חלק משטחי החולה. זאת, אם נגיע להסדר עם ישובים שלהם יש אדמה צבאית שם
וחלק במורדות הגולן המערביים המיועדים לנטיעות של אבוקדו. כל השטחים ~~אלוהים~~
מיועדים לעיבוד ממרחק וזה מחייב ישוב שתופי. לא יכול לקום כאן מושב-עובדים על
בסיס של עיבוד השטחים במרחק. כלומר, יש הצעה לאלפיים דונם באזור החולה וחמשת-
אלפים דונם במורדות, ואם תהיה החלטה לאשר הצעתנו להקים ישוב שיתופי, כמו קיבוץ,
אז יתכן שיהיה קל יותר לקשור אותו למרחק הקרקע הזמני כיום.
הקושי כאן רציני והדרישה להתיישבות כאן אינה נובעת מניצול פוטנציאל
של יכולת התיישבות במקום אלא הענות לצורך לסתום פרצה שקיימת שם.

סגן השר מ. ציפורי:

מאחר ונושא הקרקעות בגולן מהווה בעיה, באשר לרמה כולה -
ויושב ראש הועדה קיבל החלטה על ענין הרוסים, אני מציע שבמקום להסתכן עם קרקעות -
נראה שיש מקום נפלא לישוב בו את הרוסים.

השר א. שרון:

יש רצון מצד הקיבוץ הארצי של השומר הצעיר להתישב במקום זה והם
רוצים מקום, שאמנם יהיה מעבר לקו הירוק, אבל שיהיה קרוב. כלומר -
מעבר, אבל קרוב. ויש לזה הצדקה. אני מכבד את הרצון שלהם. מלבד זאת - הדבר ניתן
מתוך קשר הדוק עם גוש ישובים שקשור לאותה תנועה באותו האזור.

מר ש. רביד:

איני רוצה להציע מושב שיהיה מבוסס על תעשייה, שיהיה בודד
באזור. יש בזה בעיות, כי עליו להישען על תשתית תעשייתית מפותחת

יותר.

אם זו ההנחיה לתכנון - אנו מקבלים זאת וכאשר תיגמר הפעולה של
התכנון - נביא זאת לאישור, בהתאם לסימם - מי התנועה שהולכת לזה.

נושא שני: מרכז הרמה. כאן הבעיה פשוטה מאד. זה נושא שאינו "טובל" מכל "יתרונות" הדרום או הצפון. יחסית חיים שם עם בעיה קשה יותר ממציאת פרנסה מובטחת מאשר בצפון או בדרום. הקרקעות כאן מטיב ירוד לעומת הצפון ואין את כל היתרונות האקלימיים שמוצאים בדרום.

יחד עם זאת - צריך להיות ברור שכל החלטה על ישוב במרכז-הרמה, בעישה או לידה, משמעותו - שחרור שטחי-אש. ללא זה - אין אפשרות להתישב שם. גם היום, לגבי קשת ויהונתן - יש בעיה של שטחי-האש.

השר א. שרון: עלי לומר כאן, שאנו מתכננים הקמת שני ישובים נוספים ברמה, מעבר לגרעין ארש"ח, עליו דברנו קודם לכן, וזה הועלה עתה בגדר של הנחיה לתכנון.

ההחלטה מצורפת בסוף הסטנוגרמה.

הת/8. אישור רשימת ישובי-עולים - 10 גרעינים.

השר א. שרון: הנושא הבא - אישור רשימת ישובי-עולים. יש כמה גרעיני-עולים בחו"ל, שנערכים לעליה למספר ישובים. צריך להודיע להם על אישור עלייתם למקומות, ונעלה כאן רשימת ישובים.

מר ש. רביד: מדובר על אישור שמונה ישובים לעולים. - בנגדד הנסיון שלנו מראה, שאם כי אין מדובר על מכות גדולות של עליה, הרי ההצלחה בקליטת עולים בהתישבות, באותם מספרים שעליהם מדובר - היא לעין-ערון וללא שום פרופורציה עולה על זו של ההתישבות העירונית. מקרי ירידה ועזיבה מועטים כאן ביותר. ובסך הכל נדמה לי שאנו מצליחים עם אותן משפחות שעוסקים בהן - לקלוט אותן בהתישבות וכן להשאירן בארץ. על כל פנים, אנו מדברים על שלושים עד ארבעים אחוז של ירידה תוך שלוש שנים מהארץ וכאן מדובר על משפחה או שתיים מתוך חמשים, שיורדת ועוזבת.

בתחילה הכנסנו אותם לישובים ישראלים וחשבנו למזג את העליה

ונכשלנו כשלון חרוץ. המיזוג צריך להיות בין ישובים ולא בתוכם והישובים צריכים להיות הפגז הומוגניים ולא מעורבבים בתוכם ערבוב-גלויות, ואלה שהינם הומוגניים - יש בהם הצלחה, לדוגמא: שדה-ניצן. ישוב זה עלה לפני ארבע שנים על הקרקע ועד היום עזבו את הישוב שש משפחות בלבד, מהם רק שתיים חזרו לחו"ל ויתר הארבע נשארו בארץ. וזה - מתוך ארבעים משפחות.

הדבר הזה חוזר על עצמו. על כן, יש גרעינים שפונים אליצו ואנו נמצאים בלחץ. לולא הלחץ של בני-המושבים בארץ - היינו מוציאים יותר ישובי-עולים.

השר א. שרון: אנו מעכבים עליית גרעינים מחוץ-לארץ, כי איננו יכולים לישבם כאן? יש בעיה של הקמת ישוב?

מר ש. רביד: בעיה טכנית, בסך הכל.

השר א. שרון: אנו מעכבים עליה זו?

מר ש. רביד: לא. זה לא עומד כך. התהליך כזה, שאם יש החלטה - ניגשים להקמת גרעין וארגונו בחו"ל. לא יוצרים ציפיות אצל אנשים שיוצרים גרעין, ואחר-כך אומרים להם שאין בשבילו קרקע.

אבל אילו היו לנו יותר אמצעים - היינו עושים פעולה יותר ברוכה.

הצעתי לשנה הבאה - התחלת פעילות בשמונה ישובי-עולים.

התכנית מחולקת כך: שלושה + בגליל, שניים - באזור שגב, אחד - בתפן; שניים באזור שגב - האחד לגרעין מסן-פרנסיסקו שנקרא . . . ומושב שני - לעולי קנדה.

אנו רוצים לארגן מושב ראשון שלהם שישב בארץ ומדובר על שני

מושבים שיתופיים באזור שגב, בעיקר בנושא התעשייה.

ישוב שלישי בגליל - קיבוץ באזור תפן, לעולי-ארה"ב. מדובר

גם על קיבוץ בערבה, סמר ב' של השומר הצעיר, שמיועד לאנגלו-סכסים בעיקר, אנשי ארה"ב וכן - ארבעה ישובים נוספים באזור פתחת-רפיחוקטיף. שלושה באזור הפיתחה ואחד - בקטיף.

שלושה באזור פתחת רפיח, - אחד לגרעין קונסרבטיבי ומדובר

על כך שתוקם שם התשתית. מושב שני - באזור פתחת רפיח, מיועד לעולי דרום-אמריקה.

בפגישה עם משלחת של עולי ארגנטינה הם בקשו לקבל משכצת, כדי ליצור מפעל של יהודי דרום-אמריקה באזור הפתחה.

מושב שלישי - אנגלו-סכסי, כהמשך לתלמי-יוסף, שנמצאת בבינוי,

של עולי דרום-אפריקה.

הרביעי הוא באזור קטיף, ה'-ד' של אנגלו-סכסים דתיים. זה אזור

דתי למושבי הפועל-המזרחי.

אלה שמונה ישובים שמציעים אנו לקבל עליהם אישור טנטטיבי להכללתם ומבחינה תקציבית מציעים אנו, שלא כולט יהיו בבינוי מלא, אלא חצי-לבינוי וחצי להתחלת פעולות-תשתית. כל זאת משום שתהליך תכנון ובינוי נמשך זמן רב.

מצד שני גם תהליך ההקמה לוקח זמן ועלינו לקבל אישור טנטטיבי כדי לדעת את לוח-הזמנים שאפשר לדבר עליו בחו"ל. לכן, זו המסגרת, וזה המספר. יש עוד איזו הרחבה נוספת שתבוא לדיון בהזדמנות אחרת.

מר מ. קרונה: על-פי אילו קריטריונים אתם מאשרים גרעין שמתאשר בחו"ל?

מר ש. רביד: ישנן פניות של עוד ארבעה גרעינים המעוניינים ומטרתם להתישב באזורים אחרים, שלא דנים בהם היום, בעיקר מדובר על אנגליה, גרעינים דתיים, המעוניינים לשבת לא באזורים שעליהם דברתי.

התהליך הוא ששליח העליה בארץ הרלבנטית, אחר שמקבלים החלטה - מקבל התרעה, שניתן לבטח לפתוח תיקי-עליה למועמדים לעליה. חברי הגרעין עוברים את כל הבדיקות הפסיכוסכניות והרפואיות, עו בהיותם בחוץ לארץ, כדי שלא ייווצר מצב, שכאן לא יענה על כל הקריטריונים, אחר שהוא מגיע ארצה.

תהליך ארגון הגרעין והעברת הבדיקות והתשובה וחיסול העסקים שם - ומדובר כאן על גרעינים מבוגרים יותר (עד גיל 45) ביחוד בישובים תעשייתיים, תהליך זה נמשך בערך שנה. ואם נוסיף את מרכז הקליטה בארץ שנמשך חצי-שנה, זה נותן עוד זמן לתכנון ובינוי הישוב.

על כן, פתיחת תיק-עליה - צריכה להעשות במקביל לתהליך טנטטיבי, בו אפשר לומר, שהישוב מוכן לקליטה.

מר ש. שצטנר: מוקדם, לדעתי, מקבוע שמונה ישובים לשנת 1978. אני מציע שאל נקבע זאת בלי שנוודע שיש בישובים אחרים עניין של השלמת תשתית ואזורים ישובים. השאלה אם הקמת ישוב נוסף, אינה משבשת את התור של הטיפול בישובים, הקיימים כבר. לכן, אם נוסיף הבטחה לאותם עולים בשנת 1978, אני יכול לחתום שנעמוד בהבטחה, ואולי עדיף במסגרת חלוקת התקציב של שנת 1978 להחליט על כמה ישובי-עולים שייכללו בצד עדיפויות אחרות.

השר א. שרון: דובר על שמונה גרעינים ונקבל החלטה על עשרה גרעינים וזה מה שיכולים אנו להציג. איננו יכולים להציג מקומות לגרעינים נוספים, אבל נקבל החלטה על אישור רשימה של עשרה גרעינים להקמת ישובי-עולים.

סגן השר מ. ציפורי: לפני שאתה מקבל את ההחלטה - יש לי שאלה, והיא פשוטה: גם מקורות כוח-אדם שלנו, הינם מוגבלים, בגבולות מסויימים וגם מבחינת המקורות

שאלתי היא מה סדר העדיפויות הלאומי מבחינת חספס למשכית הבאות.
אם אני מדבר על יהודה ושומרון בעדיפות ראשונה, אולי אני טועה. אך צריך לראות זאת ולהבין שמדובר על עשרה ישובים כאן וברמה, פללל וכך הלאה. אם כן - מהיכן יממנו את כל המספר הזה? אולי צריך לקיים בענין זה דיון בפני עצמו, אבל צריך לדעת מה סדר הקדימות שלנו. אם יאמרו שזה בא אחר הכיסוי האחר - זה לא ברור לי - אבל אחרת - איני רואה את התמונה.

המקום המוזנח ביותר בארץ בעשר השנים האחרונות הינו גב-ההר של יהודה ושומרון. במכוון ומתכוון זה די סורפד ואם רוצים לעשות שינוי מהותי בשטח זה, בגישה ההתיישבותית שלנו - זה המקום. ובהתאם לזה צריכה להעשות בדיקת המשאבים והגרעינים ולאחר יהודי קנדי לא תהיה התנגדות לשבת בדותן או מקום אחר.

מר ש. רביד: יש לו התנגדות.

השר א. שרון: אנו נציג בפני הועדה את כל נושא התקציב, באחת הישיבות הקרובות. כאשר נציג ענין התקציב, תוצג בפני הועדה באופן סבבי התמונה של סדר-העדיפויות. יחד עם זאת, אני מיחס חשיבות בלתי-רגילה לכך, שאנשים מחו"ל מתארגנים לעליה והתיישבות בישובים בארץ, תוך ידיעה ברורה מראש לאן הולכים הם ולאיזה מקום ולאופי החיים בו ואופי העסקים שיעסקו בהם.

אפשרות עידוד העליה מחו"ל קשור לדעתי בהקמת פרויקטים משלהם, שהם מתכננים ומבקרים בהם ונערכים לקראתם. אחת הבעיות שתעמוד בפני הממשלה היא נתינת התנופה להתיישבות, כולל אותם מקומות, שלא הוזנחו במקרה, סגן שר הבטחון, אלא לא תוכננו ולא חשבו שהם ישארו במסגרת מדינת-ישראל. על כן, לא יסבו בהם עד עתה. לכן, אחת הבעיות של הממשלה תהיה למצוא משאבים לתקן את העיוותים שנעשו ומצד שני - לחשוב כיצד לעודד את אותם יהודים מחו"ל - לבוא ארצה. צריך להקים פרויקטים, בהם רואה אני ממש את עתיד נושא העליה מחו"ל.

מר ש. רביד: נכון שחשובה התמונה הכללית של האזורים. שעומדים לרשותנו, אבל בנושא זה יכולים לקבל החלטה היום. השנה אושרו להקמה 25 ישובים, מהם שבעה עם תשתית בלבד. אם ניקח מצב, בו רוצים אנו ששלושים-ארבעים אחוז מהישובים יהיו לעולים מחו"ל - אנו מציעים שבמסגרת עשרת הישובים שעליהם דבה היום הועדה, חמשה יאשרו לבינוי וחמשה לתשתית, כלומר: אם לא מדובר על הגדרת התכנית לשנה הבאה - יכולים אנו ברגע זה, גם אם אין כל תרומת התקציב בפנינו - לקבל מינימום זה, שחמשה יהיו בבינוי וחמשה בתשתית.

השר א. שרון: זה לא מעכב?

מר ש. רביד: לא.

השר א. שרון: בסדר.

מר ש. אבני: פעולה זו מסובכת ללא ספק ואיני רוצה שהערה שלי תהיה כאילו אני נגד קליטת עליה והתיישבות.

על צורת הטיפול במחלקה להתיישבות בנושא זה: אני אומר, שמדובר על תשתית של משרד הבינוי וצריך לתאם את הפעולה מראש ולהביא הצעה מוסכמת.

השרא. שרון: אם זה לא עלה, אזי נקבל החלטה אמצץ ונקיים דיון מתאים.

מר ש. אבני: אם יש חשיבות לטיפול וקידום הנושא, נחליט על תכנון הישוב.

יש ברשותנו חדשים רבים לתכנן אותם. לא הייתי מעיר הערתי זו

גם על נושא צורת מינהל תקין, לולא הערת ידידי רביד, שכל שמונת הישובים ניתנים לביצוע. אני לא יכול להיות אופטימי לגבי אפשרות ומשאבים שיהיו לרשותנו, כדי לקיים את מה שיש עליו משכנתא. עשרים וחמשה ישובים - זו משכנתא גדולה לשנת 1978.

מדובר על פיתוח ישובים חדשים קיימים, שאפשר להשאירם מצומקים ומדובר

בסכום-עתק. אני אצטרך להציג את ההצעה, עליה דיבר ציפורי, יחד עם מציאות של החלטה

על ישובים חדשים וזה מגיע לסכום עתק, ואיני חושב שנוכל להרים הכל במשך שנה אחת.

אם היה זה רק בין מוסדות ושרי-ממשלה - העניין היה שונה. ההחלטה אומרת, שמודיעים

לגרעין בארה"ל ואז מודיעים על היום והוא רוצה לפעול לפי זה. ובמקום לעודד - פוגעים

אנו באמינות המדינה והממשלה. לכן, צריך לפעול בזהירות, בלי להסתייג מעצם העניין.

לכן, את העתוי צריך לקבוע רק אחר בירורים תקציביים ואחר שיהיה

ברור שיש כיסוי לשטר.

מר א. שנקר: אדגיש את ענין ההדים בחו"ל בנושא זה: אני נוסע בעולם הרבה

ונפגש עם קבוצות כאלה. על ענין זה מדובר במחלקת העליה כבר כמה

זמן. ודוקא היום אני חושב, שכאשר מדובר על תנופת-התיישבות ורוצים לעודד דוקא את אלה

שמתארגנים בקבוצות וגרעינים - עלינו לתת להם דבר די ברור. אין לי ספק, שעד שלא יוחלט על תקציב, לא ניתן יהיה להבטיח להם סופית על תאריך התיישבותם.

הצם ההחלטה על תכנון הדבר, כאשר מודיעים להם שהחלו בתכנון

הישובים, בזה מעודדים אותם להתקדם. כי גם זה תהליך, ועל כן - עלינו לאשר להם את

הרשימה הזאת.

השר א. שרון: אסכם: אני מציע שנאשר עשרה ישובי-עולים, מתוכם חמשה לבינוי

וחמשה לתשתית, מתוך הכרה בחשיבות עידוד העליה מחו"ל, וכמובן -

חשיבות ההתיישבות.

ההחלטה מצורפת בסוף הסטנוגרמה.

הח/9.

אישור ימית כעיר בחבל רפיח.

השר א. שרון:

אישור ימית כעיר - זה הנושא הבא לדיון.

מר ש. אבני:

תחילתה של ימית בהחלטת הממשלה על הקמת מרכז עירוני של 350 יחידות

עד סוף שנת 1976. ההחלטה היתה תוצאה של ויכוח ציבורי בין

הדעה האומרת שיש להקים עיר גדולה, לבין מחשבות אחרות.

הוטל עלינו הטיפול בתכנון והייתי בדילמה תכנונית. אם היינו מתכננים

זאת ל-350 יחידות בלבד, וכאשר הממשלה מחליטה על כך עד סוף שנת 1976 - אזי מתבקשת

המסקנה, שאחר-כך תבוא תוספת.

לכן, היתה דילמה כיצד לישם את החלטת-הממשלה ולתכנן, שכאשר תיפול

החלטה על הרחבה הגידול יהיה אורגני ולא סלאי על גבי ולאי.

גם בהצגת התכניות והפרוגרמה בפני ועדה זו - לא הסתרנו את הגישה

התכנונית, שמביאה בחשבון ישוב עירוני גדול, בלי קביעת מימדים ויעדים ותאריכים.

כאשר השלב הראשון היה בשלבי ביצוע מתקדמים וראינו תוצאות, הענות

ראשונית של מתישבים שהקדימו את ההחלטה וישבו חיכו, חלקם עולי בריה"מ וחלקם מארה"ב ואז

הביא שר השיכון המנוח הצעת-החלטה לוועדה זו, והוחלט על עוד פיתוח של תשתית לאלף יחידות

נוספות, כאשר הביצוע מותנה ונמצא בסמכות שר השיכון, לפי צרכי האכלוס ואפשרויות תקציביות.

כל זה כיום בביצוע מתקדם. בשנת 1977 מבחינת התקציב מגיעים אנו ל-900 יחידות בנויות בערך.

חלקם מאוכלס וחלקן בגמר-בניה, והתחלת אכלוס ב-1 בנובמבר, וחלק בהפעלה. זה כולל מאה

יחידות "בנה-ביתך" שהכרזנו עליהן לפני חדשים אחדים וכל המגרשים נמכרו.

כלומר, הערנות מירבית ויתכן שחלק מתושבי ימית רוצים לעבור לתכנית של בית משלהם,

וחלק אחר - אנשים הבאים מחוץ לימית.

לפי תכניות שלנו נחלב סך-הכל התשתית היום היא של 1500 יחידות. הביצוע, אם לא יחול כאן מפנה, לכאן או לכאן (ואני אופטימי) - לפי התחזית שלנו לשתי שנות התקציב - 9-1978, ועד אז נשלים את הבינוי של כל אותן יחידות. מבחינות רבות - ציפיות מוצדקות של האוכלוסיה ותכנון כלכלי וכיוון אופי הישוב - הוא צריך להיות מושתת על שני אלמנטים עיקריים - תיירות ותעשייה. ואולי פעם גם שכנות של נמל עמוק-מים, וזה יפתח את האזור במומדים בלתי-רגילים. כל זה מחייב כבר היום כמה פעולות מקדימות, כדי שתוך שנה או שתיים לא נעמוד בפני דברים נעלמים, ואז יעשו שגיאות.

המסקנה שצריך להכיר בישוב זה כעיר לכל דבר.
ב. להכין תכנית-אב למאה אלף נפש, בלי להגדיר את תאריך היעד.

השר א. שרון: זה לא יפגע בהתיישבות החקלאית שם?

מר ש. אבני: יש תכנית מתאר פיסית לחמשים אלף נפש ותכנית פיתוח לשלושים אלף נפש וזה מלווה בתכנית כלכלית וכל זרועות-הממשלה יהיו מכוונות בהתאם לתכנית זו, באישור ועדת בניין-ערים ומוסדות קישור של הסוכנות ונשיג בזה כמה מטרות מיד:

1. קידום ופיתוח אורגני של הישוב.

2. לא יהיו עובדות שליליות בשטח.

3. כיוון הפעילות בצורה מסויימת.

אשר לשטחים: ההתיישבות החקלאות לא עוברת ולא מכוונת לעבור את פסי

הרכבת - קאהיר-בירות.

העיר ימית לא מתקדמת גם בתכנון המכסימלי לעבור את פסי הרכבת.

לפי מיטב ידיעתי, אין כל תכנון לישובים חקלאיים בדיונות אלה, בפרמטרים שאנו מציעים לתכנן את העיר.

עתה רוצים אנו החלטה עקרונית על עיר בימית, עם פרוגרמה כפי שדרושה.

השר א. שרון: יש גם יהודים אמריקאים רבים הרוצים להתישב בעיר. האם מישוה רוצה להתיחס לנקודה זו?

סגן השר מ. ציפורי: אנו ממליצים לאשר זאת.

מר א. שנקר: מה השוני, בגללו אי-אפשר לעשות את הדברים (מלבד ענין התכנון) כאשר להחלטה שקבלנו אז?

סגן השר מ. ציפורי: צריך להציב תמיד יעד ומטרה.

מר ש. אבני: הערה: ההצעה אומרת לתת גושפנקא למציאות קיימת.

ב. כל יזמה החורגת מהקיים - טעונה בדיקה, כי איננו יכולים

להתייחס בחיוב, גם אם היזמה חיובית, כי יש הסכנה, שגם אם נראה עתה את הדבר חיובי ונכון - עלולים אנו להציב איזה שהוא מפעל או מלון או מוסד חינוכי כלשהו, או כל דבר דומה שיכול להיות בעתיד בכי לדורות. אנו רוצים לקבוע את הדברים כך שעתה נקפיד הכל ונתכנן בצורה מסודרת וכאשר תהיה יזמה - נגיד שיש מקום ואפשר לפתח, לפי התכנית שנקבע מראש.

מר אורי בידץ: חיוני לאשר זאת, כי קצב הפיתוח והאכלוס במקום מחייב להגיע לשלב הבא שהוסכם עליו, מעבר להחלטה שנתקבלה לפני שנה. על כן חייבים לקבל החלטה לגבי המשך והכנת השטחים.

כדי למנוע עיוותים ויצירת עובדות בשטח, בניגוד לתכנון - הצענו בעבר ואני מציע שהחלטה זו תהיה חלק מהסיכום שנקבל היום - כי מדובר בנמל עמוק-מים, שלגביו נעשו סקרים באזור רפיח. וזה כולל גם אינטרלנד ועומק של שטחי-קרקע לא-מטופלים, שכבר לפני שנתיים היו חילוקי-דעות עד היכן ישתרע הנמל ואם יפגע בשטח בנוי של העיר. באותה מידה ישנה בעיה של שדה-התעופה, שדה איתם, שהיו מחשבות לאזור חלק ממנו לשטחים חקלאיים ולשרות אזרחי ולא אדבר על פרויקטים של התיירים, שזה אחד הפוטנציאלים של האזור הזה. לזה דרוש צוות בין-משרדי שיכלול אנשי משרד המסחר והחקלאות והבינוי בעבודה במקום.

לכן, אני מציע להכיר בהחלטה של הקמת ימית כעיר ולהקים צוות היגוי בין-משרדי. בעבר, שר הבטחון מינה צוות להכנת תכנית וחבל שלא נשתמש בזה, או לפחות נבחון את התכנית הזאת.

מר ג. בן-אור: לגבי הכרזת ימית כעיר, שנובעת ממנה השאלה גם לגבי הישובים הקיימים שם סביב עזה, האם הם מהווים משקל-נגד מספיק בשלב זה בתוספת כמוהמסויימת של תושבים בימית, שהיא תגבורת לאותם ישובים, כי ימית עצמה ללא ספק הינה פנינה שתגדל ותפרח ויש לה כוח-משיכה מעל ומעבר.

השאלה שלי היא, אם סך הכל של יהודים שצריך לאכלסם בשטחים רבים, שעליהם לא דברנו עדיין, אם הנושא הזה, הכולל מאה אלף מתישבים לא יפריע לנו במידה מסויימת לקבוע היום מסגרת שתניע את גלגלי התכניות שלה ההתיישבות כבר עתה, והאם לא יפריע ריכוז כזה של מתישבים בימית לתכנית ההתיישבות האחרת.

מר ש. אבני: החשש הזה של פריסת התעשייה הגדולה - קיים בכל מקרה ומקרה. השאלה היא האם זו סיבה מספקת שלא להביא תכנית אב.

מר ג. בן-אור: אני אמרתי שאנו בעד.

מר ש. אבני: אם כן, הצעתך מיותרת עתה. מאחר שאנו מכירים והדגשתי שמדובר על

תכנית-אב בלי קביעת תאריך יעד ונכין תכנית טובה בלי להתחייב על התאריך.
תכנית מתאר - זה המינימום ולזה תסכים אתי. בתכנית הפיתוח - נזהרים אנו מלקבוע תאריך-
יעד, ומדובר על חמש עד שמונה שנים, וזה תוך הכנת תכנית כלכלית ובדיקת האלמנטים הכלכליים
הכרוכים בזה.

עדיין לא קבענו תאריך וכאשר תהיה התכנית - נביא עם תאריך חזוי.

להערת אורי - הויכוח הזה נמשך כבר זמן רב, ואני מציע לוועדה לא
לעסוק בזה ולא להביא להחלטה. אם יש מקום, מציע אני לברר זאת בין הממונים על אורי
ועלי - שר החקלאות ושר הבינוי.

השר א. שרון: לסיכום - הועדה מחליטה לראות בימית עיר בעתיד, ולגשת לתכנון
ימים בהתאם. אם יש הסכמה לסיכום זה - נקבל החלטה בנידון.

מחליטים: לראות בימית בעתיד עיר ולגשת לתכנון ימית בהתאם.

הח/10. ש ו נ ו ת

יש שתי נקודות לבירור:

1. ענין גרעין רפא"ל בשגב. מדובר באזור, שהולך והופך כולו לנשלט
על-ידי הערבים תושבי-האזור. יש גרעין המוכן להתישב ומתדפק על הדלתות כבר למעלה משנתיים.
מה מונע אותנו מלהעלות אותם למקום?

מר ש. רביד: כל המיקומים שהצענו, שהיו בבעלותנו - נדחו על-ידם ונראו לא-
מתאימים להם מסיבות שונות.

לפני שבוע קבלנו אישור ממעצת הבטחון על שחרור שטח באזור בהיקף
של אלף דונן בשטח אש 9, ולשם יש להעביר אזורי התעשייה המיועדים בשגב ויתפנה יותר מקום
עבור גרעין זה.

במידה מסויימת של מחאה עלי לומר, שזה לא הוגן מצד פלג גרעין זה

לבוא בטענות, כי יש לי מכתב שלפיו ברור לי שדחייתם בפעם השלישית את המיקום היא דחייה בזמן.

ישנה תכנית שהוצעה על-ידי משרד השיכון ועל-ידינו וזה היה אמור להיכנס לתכנון מפורט. הם אומרים שזה אינו מתאים והנוף לא טוב וזה בבקשה ונמצא במחצבה וכו'. ואיננו יודעים מדוע כל הזמן הדבר נדחה.

השר א. שרון: בגליל אנו נמצאים במרוץ עם הזמן ובהפסד של עמדות-מפתח. יש לי שאלה:

ייערנו שם שטחים ומיערים שם שטחים, כדי למנוע התנחלות של זרים.

וזאת כדי שנוכל ליישב אותם בבוא היום. ועד אשר אני עוקר עץ - זה עולי לי במאמץ גדול מאד. אבל אם יש לנו את השטחים שיוערו במגמה לשמור אותם כרזרבה התיישבותית, וישנה אפשרות להעלות לשם יהודים והם רוצים לעלות - האם גם זה מהווה מכשול?

מר ש. רביד: במפורש לא. סיכמנו עם הקה"ל שנעקור עצים למטרה זו. אין טעם לעקור

עצים בשיפוע של עשרים וחמשה עד שלושים אחוז, כי אי-אפשר לבנות שם ישוב.

מר מ. שמיר: אנו רואים ביערות עתודת נקודות לתכנון התיישבותי.

השר א. שרון: בסדר. אין צורך לקבל בזה החלטה.

מר מ. ריבלין: אלא שזה דחוף.

השר א. שרון: זה לא רק דחוף אלא מיישבים, ממשיכים לישב.

מר ג. ויתקון: הבעיה הייתה מיקום מוסכם על ידם.

השר א. שרון: אבקש רק לדחוף זאת עד כמה שאפשר מהר יותר.

השר א. שרון: נושא נוסף - שעל לא קיבל את הקרקעות שלו?

מר ש. רביד: הוא יושב בדרום-הרמה, כי אין שם פרנסה. הם מועמדים לעבור לאזור

צומת ווסט. הם מיועדים להיות ישוב שמבוסס בעיקרו על חעשיה, עם זאת

הם קבלו כבר בנקודה החדשה עדר בקר. אין בעיה של פרנסה שם. הם קבלו זאת מרמת-מגשימים

עם שטח של שבעים דונם גן-ירק. אין בעיה פרנסה ומיועדים להם 300-300 דונם אבוקדו במורדות

הגולן, ושנמצאים עתה בהכשרה.

השר א. שרון:

אין להם מגורים?

מר ש. רביד:

ישנם נקרוונים, וכל אלה שמשתחררים - מועברים לשם. זה בקצב של אחד בחודש.

השר א. שרון:

הבעיה - בוערת יותר לקראת החורף.

אבקש שתתנו לזה איזו דחיפה גדולה יותר.

השר א. שרון:

אנו נבצע סיור ונודיע על כך. אני מעריך שיש הרבה עתונאים בחוץ, ולכן אבקש שתקשיבו להודעה שנמסור לעתונות.

מר מ. ריבלין:

אני רוצה להרגיע אותך, שאותנו הם לא ישאלו שאלות.

השר א. שרון:

אני רוצה להציג את הדברים אותם סיכמנו. אני רוצה לומר כאן, על מה דנה הועדה ומה ההודעה שנמסור לעתונות.

1. הועדה דנה בעלית גרעין למחנה שומרון, ועל הטיפול בו

מבחינת מגורים, עליה ושרותים קהילתיים;

2. הועדה החליטה לאשר עשרה אתרי-התיישבות לעשרה גרעינים,

שהתארגנו בחו"ל לעליה והתיישבות.

מר מ. קרונה:

אפשר לכתוב מקומות המיועדים, יעדים.

מר ש. רביד:

בסעיף ראשון - מי יטפל בקרית-שומרון, האם מותר לי לומר זאת?

סגן השר מ. ציפורי:

במחנות הצבאיים, כדי לא להסתכן, הצבא מטפל בהם. זה סידור סגור. צאצא צבאי צבאי צבאי. משרד הבטחון מטפל בכל המחנות הצבאיים.

השר א. שרון:

אני מקבל זאת, זה מקובל.

אם כן - הועדה החליטה לאשר אתרי-התיישבות לעשרה גרעינים שהתארגנו

בחו"ל לעליה להתיישבות - בגליל, חבל-ימית ובערבה.

ג. הועדה מחליטה לראות בימית בעתיד עיר ולגשת לתכנון ימית בהתאם.

לגבי ענין הועדה להתנחלות - זו ודאי תהיה שאלה ראשונה שישאלו
העתונים - ולכן - מה אומרים בענין זה, בהתיחסות אלינו?

מר מ. ריבלין:

אם ישאלו - אשיב בנושא זה.

השר א. שרון:

אני מודה לכם וחושב שהיתה זו ישיבה מאד פוריה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.25

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

(518)

עותק מס. 1 מתוך 2 עותקים

החלטה שמורה מס. הת/5 של הועדה לענייני התישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית מיום כ"ד בתשרי תשל"ח (6.10.77)

הת/5 התישבות - גרעין שומרון (הקמת 6 ישובים בתוך מחנות צבאיים ביהודה ובשומרון והעלאתו של גרעין יריחו להתישבות בשטח E אשר במעלה אדומים)

מ ח ל י ט י מ :

א. הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפניה את הודעתו של יו"ר הועדה בדבר:-

(1) הקמת 6 ישובים בתוך מחנות צבאיים ביהודה ובשומרון לפי הסדר וזמני ההתישבות כדלקמן:-

- (א) סנור;
- (ב) שומרון;
- (ג) מחנה יוסף;
- (ד) נבי-סלח;
- (ה) בית חורון עליון;
- (ו) בית-אל;

- (2) (א) בחודש ספטמבר יעלה ישוב אחד;
- (ב) כעבור שבועיים-שלושה יעלה ישוב שני;
- (ג) בחודש נובמבר יעלו שני ישובים;
- (ד) בחודש דצמבר יעלו שני ישובים;

ב. לאשר את עלייתו של גרעין יריחו להתישבות בשטח E אשר במעלה אדומים.

ג. הטיפול בישובים המפורטים בסעיפים א' וב' לעיל יהיה כדלקמן:-

(1) מעלה אדומים כולל גרעין יריחו - באחריות משרד הבינוי והשיכון.

(2) סנור, שומרון, מחנה יוסף, נבי סלח, בית חורון עליון, בית-אל - באחריות חטיבת ההתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית.

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

(519)

עותק מס. | מתוך 2 עותקים

החלטה שמורה מס. 6/הת של הועדה לענייני התישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית מיום כ"ד בתשרי תשל"ח (6.10.77)

הת/6 רמת הגולן (גרעין ארש"ח - הקמת ישוב ברמת הגולן)

מ ח ל י ט י מ :

- א. לאשר עקרונית הקמת ישוב ברמת הגולן בשכיל גרעין ארש"ח;
הישוב ייבנה ויתפקד ככפר תעשייתי.
- ב. עד לעלייתו על הקרקע כישוב הקבע שלו, יתישב גרעין ארש"ח
בקצרון ויעשה למען הגדלת מספר חבריו.

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

(520)

עותק מס. 1 מתוך 2 עותקים

החלטה שמורה מס. הת/7 של הועדה לענייני התישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית מיום כ"ד בתשרי תשל"ח (6.10.77)

הת/7

רמת הגולן (תכנון שני ישובים ברמת הגולן: -

א. 1 באזור ברכת רם;

ב. 1 באזור שכין עין-זיון לתל-פרס;

מ ח ל י ט י ם ;

הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפניה את הודעתו של יו"ר הועדה בדבר התחלת תכנונם של שני ישובים ברמת הגולן - ישוב אחד באזור ברכת רם וישוב אחד באזור שכין עין-זיון לתל-פרס.

מזכירות הממשלה

סודי ביותר

(521)

עותק מס. 1 מתוך 2 עותקים

החלטה שמורה מס. 8/הח של הועדה לענייני התישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית מיום כ"ד בתשרי תשל"ח (6.10.77)

הח/8 קליטת עולים בהתישבות - 10 גרעינים

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר עקרונית הקמתם של 10 ישובים חדשים לקליטת עולים,
בשביל 10 גרעינים שתתארגנו בחוץ-לארץ לעליה להתישבות
בגליל, בחבל ימית ובערבה;

ב. מתוך עשרת הישובים הנ"ל - 5 נועדו לבינוק מלא ו- 5 לביצוע
תשתית.

2. 1. 2

סג'ר

מוכירות הממשלה

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
ח' בתשרי תשל"ח - 20.9.77

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ג. פת. י. הורביץ.

נציגי ההסתדרות הציונית : א.ל. דולצין, ח. פינקלשטיין,
י. קלארמן, מ. קרונה, מ. ריבלין,
א. שנקר.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך (בחו"ל), מ. דיין (בחו"ל),
ז. המר, ע. ויצמן.

נציג ההסתדרות הציונית : ר. וייץ.

י. פרץ	-	סגן שר התעשיה, מסחר ותיירות
א. נאור	-	מזכיר הממשלה
ש. אבני	-	משרד הבינוי והשיכון
ע. גדור	-	משרד הבטחון
ח. חכם	-	משרד התעשיה, מסחר ותיירות
אלוף א. טמיר	-	צבא-הגנה-לישראל
ח. צבן	-	משרד החקלאות
אל"מ א. שגב	-	צבא-הגנה-לישראל
ש. רביד	-	הסוכנות היהודית
ש. שטנר	-	משרד האוצר
מ. שמיר	-	הקרן הקימת לישראל

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום : 1/הת ישוב בגבולות המוניציפליים של מעלות
2/הת תל-גזר
3/הת ישובי קטיף-שדות, שינוי החלטה מס. 580 (הת/9) ב'3 א' 31.
של הממשלה מיום י"ג באייר תשל"ז (1.5.77)

. / ישוב

בפרוטוקול זה 41 דפים.

רמ"ה : 8. היקר.

הת/1 ישוב בגבולות המוניציפאליים של מעלות

השר א. שרון : רבותי, אנו פותחים את הישיבה. אנו

מוסיפים עוד שתי נקודות לסדר היום:

1. גרעינים מחו"ל.

2. קידום ישוב בפתחת רפיח על-חשבון קטיף. אלו יהיו שתי נקודות

אחרונות. ראשית כל ניגע בנקודות האחרות. אנו נתחיל בנושא

של עיר הורדים.

מר ח. צפן : הנושא של עיר הורדים, כפי שהועלה

בישיבה האחרונה שהיתה כאן על ידי

נציגי היזמים, או אותה חברים לעבודה של סטף וורטהיימר, שהציעו

להקים את הנקודה הזו, הובא לדיון כאן, והוחלט שועדת משנה, זו

הועדה שאני עומד בראשה ואשר חברים בה נציגי כל המשרדים, כולל

המחלקה להתיישבות, תגיש חוות דעת לוועדת השרים בנושא האמור. אנחנו

קיימנו דיונים עם הנוגעים בדבר : עם נציג היזמים, עם ראש המועצה

המקומית מעלות, עם נציגי האגודה לפיתוח הגליל. קיבלנו חוות דעת

מהמשרדים השונים, וכדגש מיוחד - זה על דעת מנהל מקרקעי ישראל,

משרד הפנים, משרד המסחר והתעשייה ומשרד השיכון והבינוי, שהם המשרדים

הנוגעים בדבר בהקשר הזה. וכמובן של הגורם העוסק בהתיישבות, של

המחלקה להתיישבות, שאף היא הכינה תכנית התיישבות לאותו מקום בשם

"מעלות החדשה". תכנית זאת היתה אמורה להיות מוגשת לקונגרס הצינני

שהיה אמור להתכנס בקיץ, כרעיון לקליטת עליה. החוברת הזו הוכנה

על ידי רענן וייץ וצוות המחלקה להתיישבות.

הרקע לתכנית זאת, ופה אני מצטט את

סטף וורטהיימר באופן ישיר - רצון ליישב את הגליל ולהעלות יהודים

מר ח. צבן

שיושבים בשפלת החוף למקום בהרים, לפי יעדי הממשלה, שרואים חשיבות מרובה מאוד ליהוד הגליל, זאת על-ידי הקמת ישוב יצרני, כלומר, ישוב שמתבסס על תעשייה במקום. היות ופיתוח תשתית תעשייתית זה תהליך שלוקח זמן רב, הרי שהעיר או הישוב הזה האמור לקום, הוא יוקם בסמיכות, או לא במרחק גדול מדי מנהריה - שם ישנו המפעל הגדול שלה "ישקר" - במרחק של 15-20 ק"מ, כאשר ההשענות תהיה בתחילה על התשתית של "ישקר", כשהתשתית הזו אט, אט תעבור על ידי גדילתה למקום החדש. לכן יש צורך גם בסביבה קרובה לנהריה.

לשאלה - מדוע לא בכרמיאל למשל? התשובה

היא, שזה רחוק מדי מהתשתית התעשייתית. ולשאלה - מדוע לא במעלות? התשובה לכך שרוצים להקים ישוב בעל איכות, ולפי נסיונו של סטף ורטהיימר, אין אפשרות לעשות שינוי מבפנים בשלטונות מוניציפאליים (לפי נסיונו בעיריית נהריה), לכן הוא לא רוצה להיות משולב בעיירה כמו מעלות, אלא להקים את הכל מהתחלה, מן הבסיס, לפי דגם שלמד בפינלנד ובארצות אחרות.

עצמו

עכשיו, סטף ורטהיימר הגיש הצעה שהתקבלה לנהריה

בשעתו, לעשות את הדבר הרבה יותר קרוב, בצומת כברי. הדבר בתחילה התקבל בהסכמה מסויימת, אך לאחר מכן עלתה התנגדות של הישובים החקלאיים, או כפי שהוא אומר: הקיבוצים, ולא נתנו לו בשום אופן להתפתח שם. לא נתנו לו להיות במקום. היות וכך, הוא הסכים ללכת יותר רחוק, לאזור מעלות. עכשיו - הוא רואה זאת כיהרג ולא יעבור, וחושב שהעניין יכשל מראש אם הוא יצטרך להשתלב בעיירה כמעלות. הוא אומר: "אני לא הולדתי אותם, לא המצאתי אותם, אני רוצה ליישב את הגליל, מדוע אני חייב להכנס למין דבר שלא נדרש מאף אחד צאצא אחר". לכן הוא לא מוכן בשום פנים ואופן לשמוע על הכיוון הזה.

שמענו את ראש המועצה מר בוחבוט. ישנו

מר ח. צבן

גם מברק שהוא שלח לראש הממשלה, שהתושבים ינקטו באמצעים אם תהיה החלטה להקים ישוב בסמוך למעלות, שיביא אותם למעמד של אפריקאים - שואבי מים וחוטבי עצים בישוב החדש, והדברים נאמרים בחריפות הגדולה ביותר.

חוות הדעת שקיבלנו מכל הנוגעים בדבר, כולל האגודה לקידום הגליל, והמשרדים - משרד הפנים, השיכון והתעשיה מסחר ותיירות, אמרות שיש לעשות כל מה שאפשר על-מנת לקדם כל יוזמה. לאור כל זאת - ואני רוצה להזכיר שהממשלה החליטה בזמנו שלא להקים עיירות חדשות בתחום הקו הירוק, על-מנת להפנות את כל המאמצים והמשאבים לערי הפיתוח הקיימות, בעיקר בגליל ובנגב - זה רקע אחד לענין.

והרקע השני - שיש צורך לעודד ולקדם

כל יוזמה ורצון לעלות ולהתיישב בהרים, ועדת המשנה מציעה להקים ישוב בגבול המוניציפאלי של מעלות. הישוב שיתוכנן יהיה בגודל מספיק לקיום חיים קהילתיים עצמאיים ויצטרף בעתיד למסגרת המוניציפאלית של מעלות. תכנון הישוב יכלול את היקפו, שלבי הקמתו והמועד בו יאוחד עם מעלות. זה נוסח ההחלטה שהועדה מציעה.

לא בכדי לא ציינתי את התכנית של רענן וייץ למעלות החדשה, שהיא תכנית דומה שמציעה ליצור גושים שיתאחדו בעתיד לעיר אחת. גם ראש המועצה של מעלות טען בפגישה שהיתה לנו אתמול איתו, שרעיון כזה הוא מן הדברים שנראים בעיניו סבירים. כמובן שהדבר יכול להתפוצץ על רקע של כניסה לפרטים, אבל באופן כללי הדבר הזה נראה בעיניו.

מה יהיה המרחק של הישוב ממעלות של היום.

מר א. דולצין :

אנחנו מציעים שגבול השיפוט של מעלות

מר ח. צבן :

יורחב והישוב הזה יוקם במסגרת גבול השיפוט.

מר ח. צבן

זה 1 - 3 ק"מ. זה קצת יותר קרוב מהמקום המקורי. לא בהרבה, כי זה היה 3 ק"מ. כי לחלופין, אם רוצים להרחיק, יש צורך להרחיק ב-10 - 15 ק"מ, ואז זה אומר שכל ההשענות על החשתית של המפעלים נופלת ואז הרעיון נופל. זו ההצעה שאנו מציעים. אני בזו סיימתי.

השר א. שרון :

אני רוצה להעיר הערה אחת בקשר לנושא

הזה. אני הייתי מציע שלא נייחס משקל

רב כל כך לרצון האישי של האיש. הבעיה היא לא סטף ומה כן נתנו לו ומה לא נתנו לו. ישנה כאן שאלה אחת - האם אנו רוצים להביא יהודים נוספים לגליל או לא רוצים להביא יהודים נוספים לגליל? אני עיינתי שוב בשימת האנשים שרשומים להתיישב בתכנית הזו, האנשים האלה במעלות, היום, לא יתיישבו. אפשר להגיד שזה טוב, זה רע, כן אפלייה, לא אפלייה, הם לא ישבו במעלות. האנשים האלה מוכנים כן לשבת בגליל. למדינת ישראל, לדעתי, יש אינטרס ממדרגה ראשונה להושיב יהודים בגליל. הגליל הזה הולך והופך לגליל בו אנו הופכים למיעוט בקצב מסחרר. לכן צריך לבחון זאת לא לפי "האיש אמר", "האיש רצה", "האיש הציע", למד בפינלנד או במקום אחר, זה בכלל לא חשוב. יש רק שאלה אחת - האם יהודים יתיישבו שם או לא יתיישבו שם? האם אפשר יהיה להביא עוד אלף משפחות לגליל או אי אפשר יהיה להביא עוד אלף משפחות לגליל? מהי ההערכה המספרית שלו?

מר ח. צבן :

הם רואים, כמינימום, 5,000 וכמקסימום

20,000.

מר מ. קרונה :

בושימה שראית, כמה אנשים יש ואיפה הם

גרים עכשיו?

השר א. שרון :

האנשים האלה הם אנשים שכולם מסודרים.

אלה אנשים שכולם בעלי תפקידים. אתה

מוצא שם עובדים, אתה מוצא שם מנהלים, אתה מוצא שם מהנדסים, וכולם

אנשים שעובדים. האנשים האלה גרים בכל מיני מקומות - אתה יכול

למצוא אותם בחיפה, בקריות, בנהריה ובמקומות אחרים. יש כאן

אפשרות לקחת קבוצת אנשים, כולל מחו"ל - היו הרבה מאוד פניות מחו"ל

עם שמות של אנשים שמוכנים לגור שם.

עכשיו - עם כל הרצון - ואני לא חושב

שאני פטור מלהציג כאן את עמדתי ויחסי לערי פיתוח, הבעיה שלנו

כרגע היא לנסות להביא מקסימום של אנשים שיחיו בגליל. זו, לדעתי,

צריכה להיות נקודת המפתח.

מר א. דולצין :

אני מאוד מחייב את התכנית הזו.

ראשית - יש רשימה. ברור שכל רשימה

היא לא קבועה. יתכן שיהיו שינויים, אבל ישנה רשימה של 1,400

מועמדים לישוב הזה. בתוך הרשימה יש אנשים מחו"ל. אינני יודע

כמה, אבל יותר מ-100 משפחות מחו"ל. כולם אנשים בעלי יכולת

ולמעשה, הקמת הישוב הזה, במידה מסוימת, תהיה שונה מהקמת ישובים

אחרים, כי מה שהם מבקשים זו החלטה עקרונית שמאפשרים להם הקמת

ישוב שם. תהיה שם הרבה יוזמה פרטית. כל עניין הבניה הוא כתוצאה

מיכולת עצמאית וזה יתרונם בצורה ניכרת מאוד לביצוע המשימה הזו.

עכשיו, אין שום ספק שעלינו לאפשר

את הדבר הזה. זה יתן גם אפשרות, על-ידי קיבוץ של אנשים בעלי

יוזמה, לפתח גם תעשייה נוספת בגליל שתתן אפשרות לאחרים לבוא. זה

יכול להיות מקום קליטה מאוד רציני. הבעיה היא שיש כאן קונפליקטים

לגבי המקום. אינני יודע האם ההצעה הזו שתהיה במרחק של 2-3 ק"מ

מר א. דולצין

התקבל על דעתם. אני מטיל ספק בכך. אז אם אנחנו רוצים לבצע אז צריך לעשות זאת בהתאם. אין שום ערך להחליט על איזה דבר, כאשר היוזמים לא יהיו מוכנים לזה. בשביל זה אני רוצה להציע, אדוני היו"ר, שאם אנחנו מחליטים - ואני בהחלט בעד החלטה שאנחנו בעד הקמת ישוב כזה. שנית - אם אנחנו מחליטים באופן עקרוני, צריך לתאם זאת עם היוזמים, על-מנת שהדבר יבוצע, שיהיה גם בהסכמתם. אם לא, אין שום ערך לכל החלטה.

לפיכך אני מציע שלגבי המקום ולגבי העתיד, תהיה לוועדה הזו וגם לממשלה אחריות מספקת להחליט, על-מנת לתת להם אפשרות לבצע, ואם נחליט עקרונית, אני מציע ש לתאם איתם, בדיוק, את מרחק המקום הזה ממעלות.

השר י. הורביץ : קודם כל, אני רוצה לומר כי אני משוכנע

שהציבור הזה, אם לא התקבל ההצעה הזו,

לא ילך (כפי שצנחנו היינו רוצים) לאכלס את מעלות או את שלומי. או לפחות חלק ניכר מאוד ממנו לא ילך לשם. אני גם חרד מאוד להרגשה, שיכול להיות שהיא לא רציונאלית, שבציבור של עיירות הפיתוח מסוגלים לראות בעיירה כזו או ביישוב כזה - למרות שהמדינה לא תשקיע בו כסף נוסף לעומת כל השקעה ביחידה אחרת - בקיסור שמצטבר ולא מתפרץ באשר לדבר כזה ישנן סכנות גדולות. אם תקום פתאום, אם לא סביון, אפילו טבעון חדשה, בכוחות המשתכנים עצמם, הדבר מסוגל לנכר את העיניים בהלכי הרוח הקיימים אצל אלה שיושבים במעלות ובשלומי.

למרות זה, אני לא מוכן לוותר על

1,000 או 800 משפחות (ואם יצליח הדבר זה יהיה אולי כח מושך להרבה יותר מזה) בגלל הלכי הרוח ובגלל הקיסור שיצטבר ובגלל דאגה הציבורית והחברתית שמעסיקה אותה. אני תומך בהצעה הזו, אבל מכיוון שאני יודע שקיימים הלכי רוח כאלו, ומכיוון שהם מדאיגים אותי, ואני חושב

שהם צריכים להדאיג גם את הרועדה המשותפת לסוכנות ולממשלה, אני הייתי מציע שסגן השר לענייני אזורי פיתוח, שהיה נוכח בישיבה של ערי הפיתוח, שיסביר את עמדתו. את עמדתי אני אמרתי. אני תומך בהצעה שקוראים לה "הצעת סטף". אני תומך בזה למרות מה שאמרתי שמדאיג אותי ושזה אולי יובן לא נכון, והרגישות שקיימת, בין אם היא מובנת ובין אם לא, היא קיימת וחייבים להתחשב בה. הייתי רוצה שיצחק פרץ יעמוד על הנימוקים של חלק מהציבור שחושב אחרת. אני מרגיש את עצמי לגמרי חופשי להביא שתי עמדות ממשרד אחד ובלבד שהרועדה תשמע את הדעות הללו.

סגן השר י. פרץ : בחדשיים האחרונים אני מסתובב באזור

הגליל כדי לבדוק ולראות מה הן הבעיות,

מה הן הצרכים וכו'. אני לא אחזור על הדברים שכבר נאמרו ונשמעו מבחינת מצב ההגירה השלילית בין היהודים לבין המיעוט הערבי שקיים שם. אני אתייחס עכשיו לנושא של התכנית וגם להצעה שהוצעה עכשיו על ידי ועדת המשנה של הקמת הישוב 3-1 ק"מ ממעלות.

בואו נבדוק את הדברים בצורה נכונה

בגישה

ונראה זאת בה אנחנו מעוניינים קודם כל, לפתח את הגליל ולהביא יהודים לגליל. אני חושב שעל זה אף אחד לא חולק. כולנו בעד זה, ואנחנו לא נמנע מאף יהודי, מכל סיבה שהיא, לא לבוא לגליל. זה לדעתי, צריך להיות העקרון הראשון של כולנו. ועל זה איננו צריכים להיות חלוקים בדעה. המרחבים בגליל קיימים. אם מדברים על 3-2-1 ק"מ ורוצים להגיע לעיר חדשה, אינני יודע, האם המרחק הזה, גיאוגרפית, יכול להיות טוב. זאת כשההצעה מדברת על 5,000 - 20,000 תושבים, זאת כאשר תכנית מעלות דיברה על 50 אלף תושבים, אח"כ 35 אלף תושבים, ובמעלות עברו 35 אלף תושבים, אך היום יש 3,800 - 3,700 תושבים. זה צד אחד של המטבע. כך שלצערונו אין

מר י. פרץ

לנו הבטחון, שהעיר החדשה שתמוקם 3 - 4 ק"מ ממעלות, כן תגיע ל-20 אלף תושבים.

השר א. שרון : זו לא עיר. אנחנו מדברים היום על

ישוב. אנחנו לא קוראים לזה עיר.

סגן השר י. פרץ : אבל אם מדובר על 5,000 - 2,000 תושבים,

אנחנו מדברים על עיר.

השר א. שרון : אני בקבתי במספר אחר.

סגן השר י. פרץ : עכשיו, בואו ניקח את מעלות היום. אם

אנחנו יוצאים מתוך הנחה של הסכמה

כי בעיה דמוגרפית היא בעיה חשובה, ואנחנו רואים כי ישנה מעלות,

ישנה תרשימה, וזה ישוב מוניציפאלי אחד. ובמציאות הקיימת, ברגע

זה, ללא תוספת, גדל מספר הנפשות בישוב הערבי, (ואתו מצב, פחות

או יותר, קיים בעכו העיר) כך שלא תהיה מניעה מחר שהשלטון המוניציפאלי

בכל התחומים של המערכת, יהיה בידי הערבים, גם בתרשימה וגם בעכו.

בעכו המצב היום הוא, שכמעט כל בני הילדים בגיל 3-4 מאוכלסים על-ידי

ערבים. יש חוק במדינה והחוק הזה מחייב את כל האזרחים. אלו עובדות.

הקמת שכונה כזו רחוקה, שהיא מתחילתה

תהיה שכונת יוקרה שתסחוף אליה, בוודאי שהיא תגרום לכך שהאלימנט של

מעלות שקיימת היום שם, והיא מעטה מאוד, ביום מן הימים תעבור לאותה

השכונה, ואז במעלות ישארו אותם האנשים שאנחנו נהפוך אותם במודעות

ולא במודעות לדריש בשכונת עוני. ואז אנחנו נשאיר את קבוצת העוני

הזו, יחד עם בני תרשימה ונגיד להם - אתם תנהלו את עצמכם איך שאתם

רוצים - ואז ברור לכולנו כיצד יתנהלו העניינים. וברור לכולנו איך

כל הנושא הזה יתגלגל.

מדינת ישראל השקיעה באזור מעלות, הציעה תכניות. יש תכניות במחלקה להתיישבות לפיתוח עיר עולים באזור מעלות. יש כאלו שאומרים שזה נולד לאחר הרעיון של סטף. ואינני רוצה להתייחס למתי התכנית הזו שנקראית "מעלות החדשה" נולדה. אני מציע שנעיין בה. היא עונה על כל הצרכים - זאת מבלי להכנס עכשיו - מי יבצע, מי יעשה, מיהי האוכלוסיה. אינני רוצה להכנס לזה. אני עיינתי בחומר הזה. היא למעשה עונה על אותם הצרכים של אותו סוג אוכלוסיה שהיזמים או היוזמים להקמת הקריה הזו מדברים עליה: פרויקטים של עולים, ריכוז קהילתי לבד בשלב א', חיים קהילתיים לבד משותפים עם קבוצת עולים מצרפת או קבוצת עולים ממקום אחר, או קבוצה של ישראלים, זאת עד שהם יתרגלו לחיים משותפים. טוב שנלך בגישה של גרעינים וקבוצות לישובים האלה, כדי שיכירו ויוכלו להקלט. אם התכנית הזו היא טובה, אני חושב שהיא למעשה באה לבטא את אותם הצרכים שאנו מדברים עליהם: את הצורך ביישוב הגליל; את הצורך בפיתוח אזור מעלות לפי תכנית ממשלתית שקיימת פה ושם ואפשר לשנות אותה; להביא אנשים ולהקים שם קריה של תעשיות עתירות מדע. אם ניקח את כל זה בשילוב, אנו למעשה נפתור מספר בעיות: ניתן חיזוק לישוב הקיים, לא בתוכו אלא על-ידו, כשהמבמה תהיה של עיר מוניציפאלית אחת.

אם נלך בשיטה השניה האומרת כי היא תהיה קצת בריחוק של 3-4 ק"מ, כששם יש לנו היום אזור התעשייה - תפן, ויש תכנית של המחלקה להתיישבות להקמת כפרי תעשייה. אם יוקמו כפרי התעשייה הללו, אנו יודעים שוב איזה סוג אוכלוסיה תבוא. אנחנו יודעים כי היא תתבסס על תעשייה, כאשר נוחיות ואיכות החיים תהיה שונה מזו של מעלות, כי הם יקבלו בכפ"תים דירות בודדות עם מגרשים, עם הכל - אז אני שואל את עצמי ושואל את כולנו, בקול רם - מה יש לתושב מעלות לשבת עדיין באותו הישוב, כשמסביבו יקומו כפ"תים עם כל הנוחיות וכשהם ישתמשו באותה תעשייה באזור התעשייה המשותף.

כאשר תוקם קריה כזו שכל האנשים הטובים ילכו לשם, ואילו אנשי מעלות, אלה שישארו, ישמשו כעוזרות בית לאותם הכפ"תים, חוטבי עצים ושואבי מים. אם זו המדיניות? בבקשה. נדע שזה עתידה של מעלות, אנחנו סובלים אותה ועוצרים אותה, אומרים לה: את תחדלי להתפתח, הגלי6א שלך, בלאו-הכי, תלך למקום אחר, ובזה נסגור את כל העסק. תודה רבה.

מר י. קלארמן: אנו לא חולקים על כך שיש לעשות מאמץ

ליהר את הגליל ולישב אותה ביהודים.

ביחס לתכנית עיר הורדים - אין זה מקרה שנתנו לילד הזה את השם "עיר הורדים".

השר א. שרון: כדרך אגב, אני הערתי לסטף כי הייתי

מציע להחליף את השם.

מר י. קלארמן: ואין זה גם מקרה שכאן אמרו שזה יהיה

כדוגמת סביון. לכן אני חושש שעיר

ורדים ליד מעלות יכולה להפוך לקוץ בעיני חוטבי מעלות. ואינני חושב, שעכשיו, במדינת ישראל, צריך להקים ערים או ישובים כדוגמת סביון. זו הערה.

עכשיו שאלה - שמעתי את המספר 1,400.

לפי דברי שר התעשייה המסחר והתיירות מדובר במשפחות, ואם אלו משפחות, זה בערך 5,000 נפש. כשאומרים לי שחלק מהם יהיו מחו"ל, אני יכול להבין כי יש יוזמה כזו בחו"ל להקים ישוב כעין סביון. אבל כשאני מבין שמתוך 1,400 משפחות יש כ-1,000 משפחות, שבתשובה לשאלה של ידידי קרונה נאמר כי ביניהם ישנם עובדים, פקידים, היושבים במקומות שונים בארץ...

מר מ. קרונה :

כולל הגליל .

השר א. שרון :

אתה שם דברים בפי שלא אמרתי, מר קרונה.

מר מ. קרונה :

כך הבינתי.

השר א. שרון :

אולי מפי שר התעשיה המסחר והתיירות.

מר י. קלארמן :

אז שאלתי אליך כבוד השר, אם מדובר

בפקידים, עובדים, בעיר ורדים דוגמת

סביון, תעשיה - מהי המוטיבציה של הפקידים, העובדים, לעזוב את

מקומותיהם ולעבור למקום ההוא. כאן הלא צריכה להיות מוטיבציה?

האם זו רוח חלוצית חלשה, כולם נקראו לכך? איך קם הדבר הזה.

השר א. שרון :

אני יכול לתת לך, מר קלארמן, תשובה

לבבי מקום אחר. היום, במסחה,

היא פאריס, חיות משפחות בצפיפות של כוורת דבורים, ויש לחץ בלתי

פוסק לצרוף משפחות חדשות. למעלה מ-150 ילד לומדים. כל האנשים,

ללא יוצא מן הכלל, היו מה שמחקרא כאן - מסודרים. לכולם היו דירות

באזורי החוף. כולם אנשים בעלי מקצועות. כולם עובדים. רבים הם

בעלי מקצועות חופשיים - ומה שדוחף אותם לגור שם, זה רצונם לגור

שם. כך אותה רוח דוחפת את האנשים האלה. ויש היום איזו רוח כזו

של אנשים שרוצים לצאת מאזור החוף ולטפס על ההר. הדבר הזה

קיים ואת זה צריך להכיר. מבין 700 המשפחות שרשומות בפאריס, אין

היום המשפחה שאיננה בעלת דיור קבוע, מקום עבודה קבוע ומובטח.

בכל זאת, יש לחץ בלתי פוסק לבוא ולגור שם. כרגע משרד הבינוי

הקים עוד מספר יחידות. הכל מתמלא במהירות עצומה והכל שם חיים

בכוורת. לא הייתי מציע להקל ראש, אלא לנצל את הגל הזה שקיים

היום ואמנם להעביר מספר אנשים מקסימאלי לגור במקומות חדשים.

עם כל הקשיים שהוסברו כאן ע"י סגן שר התעשיה, כל הדברים האלה הם

מהחלט דברים קיימים.

מר ח. פינקלשטיין:

ליח-מאן-דה-פליג כי כל יוזמה וכל

מאמץ שאנחנו נעשה כדי ליישבתא

הגליל, חשובים. על זה אין ויכוח. כפי שאמר היו"ר, אין בכלל ויכוח על זה. השאלה הנשאלת כאן היא - האם צריך לעשות זאת במרחק כזה ממעלות? אני לא שמעתי הסבר שמצדיק לעשות זאת, ולי יש אותה הרגשה ששמעתי מסגן שר התעשיה, שזה עלול לפגוע במעלות. מעלות תפגע מזה שעל-ידה ישנו ישוב יוקרתי ברמה לגמרי אחרת. יש לנו נסיון מה עם מה שקרה עד עכשיו במעלות, ואם אנחנו נמשיך לעשות זאת, יחכן שמצד אחד אנחנו נבנה ומהצד השני, אנחנו עלולים להיות קורבן לעיר הזו. לכן אני מציע לשקול מחדש האם לא כדאי להקים ישוב חדש, במרחק מסויים, שיצדיק הקמת ישוב חדש, ואת מעלות נפתח יותר, כי היא כבר מזמן נפגעה מכל מיני בעיות שם.

מר שנקר :

יש לי כמה שאלות בעניין הזה, שלא קיבלתי

תשובה עליהן. ראשית כל, אני מודאג

ממה שיו"ר אמר בהתחלה - אנשים אלה לא ילכו למעלות. ובעצם, ההצעה שאנחנו שמענו אומרת, שאמנם הם יקימו שכונה, אבל בבוא העת (ואני מאוד הייתי רוצה לדעת מה ז"א "בבוא העת") זה יהיה חלק שיצטרף למעלות. ז"א, בעצם, היעד הוא, שהאנשים האלה שיתיישבו בפרבר הזה, בשכונה הזו, בקהילה הזו, יהיו חלק מעיר ששמה מעלות. בשבילי הבעיה אינה המוטיבציה הזו, אלא האם הם מוכנים להקים פרבר כזה. אינני חושב שאנו יכולים להמנע מכך, שאם אנו רוצים שיוקמו שם תעשיות עתירות מדע, יהיו שם אנשים מסוג מסויים שירצו שכונה מסויימת. אבל הכוונה שלהם, היעד שלהם, המטרה שלהם, מוכרח להיות חלק של עיר, כי לפי הצרכים הכוללים של המדינה, היא צריכה לחזוק את מעלות ולהיות חלק ממנה. כמו כן היא צריכה להיות קשורה, לפחות בעתיד, עם העניין הזה ולא שכונה סגורה כשלעצמה.

כך ראשית, קיים כאן עניין של המוטיבציה שלהם - איך הם רואים את תפקידם מבחינה זו.

שנית - הוזכרו כאן כפ"תים - לא שמעתי מה תהיה ההשפעה של הקמת עוד אזור תעשייתי כזה על כל התכנית שאנו אישרנו כאן להקים אזור כפ"תים לא רחוק משם. שגם שם יהיה איזה מרכז תעשייתי עתיר מדע וכל מה שכרוך בעניין הזה. הייתי רוצה לשמוע על ההשפעה שעשויה להיות.

שלישית - שמענו שראש מועצת מעלות הופיע בפני הועדה הזו. אם הוא הופיע מה היתה דעתו לבבי התכנית שאתם מציעים כאן?

מר ח. צבן : אמרתי שהוא הביע הסכמה לרעיון שתוקם ישוב קהילתי או שכונה קהילתית בעלת מעמד אוטונומי שבבוא העת תתאחד עם מעלות. למשפט כללי כזה הוא הביע את הסכמתו. אין לי ספק שבפרטים תהיינה בעיות, כפי שעם סטף וורטהיימר תהיינה בעיות בפרטים.

השר י. הורביץ : אפשר לדעת מי זו הועדה הזו?

מר ח. צבן : הועדה מונתה על-ידי ועדת השרים והיה בה גם נציג משרד המסחר והתעשייה - עטייה. הוא ייצג נאמנה את עמדתו של השר.

מר שנקר : לאור העניין הזה ולאור מה שאנו שמענו עכשיו, אני בעצם תומך בדעתו של סגן השר פרץ. כלומר, שאם אנחנו רוצים לעשות דבר כזה והדבר חשוב, אז זה מוכרח להיות קשור עם כוונה לחזק את מעלות, להיות חלק של

מר שנקר

הענין הזה ולספק את הצרכים של המתיישבים בד בבד עם הצרכים הכלליים של מעלות ושל הגליל בכלל.

השר א. שרון : מר שנקר, לדעתי, חיזוק מעלות הוא

בחיזוק הגליל. זו נקודה אחת.

שנית - אני לא מציע שאנחנו נגיע למצב כזה, שרק חלק מהישובים בארץ יהיו ישובים שנושאים אופי משלהם. אני הייתי שולל מצב שמישהו לא יוכל לבוא ולגור בישוב הקהילתי המוצע. אני בהחלט שולל זאת. אבל אנו עדים היום למצב שגם למושב לא יכנס כל מי שרוצה להכנס. בוודאי בקיצוץ לא יכנס. צריך להבין את הדברים האלה.

מר שנקר : אבל יש הבדל בין ישוב אורבני וכפרי.

השר א. שרון : מר שנקר, אינני בא להצדק את זה. אני

אראה את זה בצורה חמורה ביותר. אבל

אני לא מציע, בשום פנים ואופן, לבוא היום ולהעלות נושא שהוא היום לצערי קיים כבר עשרות שנים. אני לא מציע להכנס לנושא הזה.

דרך אגב, בערד, במשך שנים ממושכות

(אינני יודע איך זה היום) היתה סלקציה לגבי האנשים שיכלו לגור שם. ואני אינני בעד סלקציות, אני פשוט מסביר. לדעתי, הבעיה שאנו עומדים בפניה היא - האם אפשר להוסיף מתיישבים לגליל בקצב יותר מואץ או אי אפשר? והאם ניתן לעשות זאת מבלי שזה יפגע בדבר קיים, אלא יחזק דבר קיים.

מר מ. ריבלין : אני חושב שאנחנו כאן קצת מסבכים את

הענין. ואני רוצה להעיר קודם הערה

למר שנקר שאמר - הנה עומדים גם להקים כפ"תים - מה זה אומר לגבי הישוב? השאלה הזו איננה עומדת, כי לוא הם היו מסכימים להיות חלק

ממעלות, זה אותו מספר תושבים, אותם מפעלי התעשייה והיתה עומדת אותה דאגה לגבי הכפ"תים. כך שהשאלה העומדת בפנינו איננה ביחס לכפ"תים. אבל כאן יש שאלה אחרת - אדוני שר החקלאות, אתה הבאת כדוגמא את ערד. לו סטף וורטהיימר היה בא בהצעה להקים עיר, לא במרחק של 3 ק"מ ממעלות, לא היו מעוררים כאן את הבעיה העקרונית. הבעיה היא בעית המיקום. עכשיו, כאן התעורר מצב חדש, והמצב החדש אומר - הוצגה בפנינו תכנית, והתכנית הזו אומרת - מרחק של 3 ק"מ ויחידה נפרדת. בא הועדה ואומרת - אנחנו מציעים פשרה. והפשרה אומרת - ניתן לכם לפתח חיים עצמאיים משלכם, אם תפגינו הפרדה ממעלות ואל תהרסו את מעלות. אם אנחנו נבוא היום ונגיד כי גם הפשרה הזו אינה מתקבלת, אני חושש מתגובה חמורה ביותר. לכן הייתי מציע שאנחנו נאמץ את הנוסחה של ועדת המשנה ונטיל על החברים כאן להפגש עם היזמים ולשכנע אותם בענין הזה. כי לא נוכל לבוא לציבור ולהגיד להם: תראו - הם עומדים דווקא על 3 ק"מ. הם אפילו לא מסכימים למרחק של 1.5 ק"מ. הם עומדים על כך שעד סוף כל הימים הם לא יהיו חלק ממעלות! בהצעות הועדה יש הליכה רצינית לקראת היזמים. הליכה רצינית לקראת אפשרות מיוחדת של איכות חיים, ויחד עם זאת, לא פגיעה במעלות והסכמה עם מעלות. אני מציע שנקבל את ההצעה והנוסח שהוצע כאן.

השר ג. פת: אני מציע לעצמנו לא להיות כל כך זהירים

בנושא מעלות (זהירות זה דבר טוב,

אבל לא יותר מדי). אם אנחנו לא נביא להזרמה רצינית מאוד של אלמנט בריא למעלות, בעוד 10 שנים נשב כאן שוב ונגיד, שבמעלות עברו עוד פעם 30 אלף איש ונשארו מהם 3,000. גם אם נבוא ונאמר כי כל התיישבות בגליל צריכה לעבור את מרכז הקליטה ששמו מעלות - זה לא יעזור לנו. אלו הן עובדות. לכן, בואו לא נלך לפי איזו דוגמא ולפי שבלדנים ונגיד כי מוכרחים ללכת למעלות, מפני שלא הולכים היום למעלות.

אנחנו עושים מאמצים עצומים במעלות בבניה, בהטבת תנאי דיור. זה לא עוזר. לא באים למעלות.

עכשיו, אם אנחנו מקבלים את הצעתו של מר צבן, בכלל זה לא שייך לוועדה הזו, זה שייך לוועדת השרים לענייני אזורי פיתוח, כי זו עיר פיתוח. זה הקמת שכונה חדשה בתוך מעלות. אבל זה גם כן לא יתן פתרון, כי עיר הורדים או מה שלא תקרא לה, או שכונת הורדים, או פרבר הורדים, לא תקום במסגרת הקיים היום במעלות. לכן אני חושב שהנושא צריך להיות במסגרת כפי שאנו הצענו לאנשי עיר הורדים שבאו אלינו. זה צריך להיות פרבר שיקום על גבול שטח השיפוט של מעלות, כדי שלאחר שיתבסס ויקום יוכל להיות מסופח לשטח מעלות.

זוהי ההצעה.

השר א. שרון :

ההצעה היא בתוך השטח.

השר ג. פת :

כעת, מר קלארמן, אני במקרה גר בסביון,

אני מוותיקי סביון. כשאני רכשתי את חלקת הקרקע שלי בסביון, היו 14 בתים בסביון והיית צריך הרבה דמיון בכדי להאמין כי פעם סביון תתפתח. אבל תראו מה קרה כתוצאה מסביון, כתוצאה מהתפתחותה התפתחה יהוד והתפתחה גני-~~הקוה~~ שני ישובים שהיו במצב קשה ביותר. כל המערכת המסחרית של יהוד התפתחה בגלל סביון, או בעיקר בגלל סביון. החנויות הקטנות שהיו משרתות רק את האוכלוסיה של יהוד החליטו להציע מוצרים אחרים שיבכלו לשרת גם את סביון וגם את גני יהודה - ובמחיר שמשלמים בסביון - זה גם טוב בשביל הסוחרים של יהוד. קמו פתאום מיני-מרקטים לירקות ומיני-מרקטים למוצרי מכולת. וזה התפתח לדבר גדול יותר. כאשר בשנים הראשונות ילדי סביון שהיו גומרים את בית הספר העממי, היו יוצאים לגמנסיה הרצליה או לעירוני ט' וכל

השר ג. פת

בתי הספר היוקרה בתל-אביב, עכשיו כל ילדי סביון, ללא יוצא מן הכלל, לבד מהלא מוצלחים, עוברים לבית הספר האזורי ביהוד, שמקיף את ילדי יהוד, ילדי גני תקוה וחלק מילדי אור יהודה, וילדי סביון. האינטגרציה של הקהילות היא דבר יוצא מגדר הרגיל בבית ספר שכזה. לכן, אם תקום שכונה שכזו או פרבר שכזה, עם ועד מקומי בשלב ראשון והוא יפתח את האזור הזה, בסופו של דבר, זו תהיה ברכה מאין כמוה למעלות.

אני לא מגזים. אני לא חושב שבעית יהוד הגליל תפתר על-ידי עיר הורדים. אני ראיתי את המכתבים גם כן. חלק מהמכתבים הללו הם מכתבי בירור. אני גם שואל: כמה אנשים מנהריה יעברו כמה קילומטרים מזרחה. אני חושב שחסידי וויזניץ בצפת יוסיפו יותר ליהוד הגליל מאלף משפחות בעיר הורדים. או חסידי גור בחצור. אבל המצב הוא כל כך חמור בגליל שאסור לנו לוותר על כל אפשרות של תוספת עוד משפחה יהודית.

עכשיו, אני רוצה לשאול את מר ח. צבן: האם היוזמים יקבלו את ההצעה הזו. כי כשאתמול דיברתי עם סטף ורטהיימר, הוא בכלל דיבר על דבר אחר: על עיר ביחיעם.

מר ח. צבן: אצו ציינתי בפתח דברי כי הוא בעצם, מלכתחילה, רצה להקים זאת הרבה יותר קרוב לנהריה, בצומת כברי. בתחילה היתה נטייה לאשר, אח"כ זה ירד מהפרק, ואני לא מציע לחזור לזה.

השר ג. פת: אם זה גם על דעת אנשי מעלות - והיום יו"ר מועצת מעלות הוא אדם יותר אנרגטי, ואני חושב שניתן גם לסמוך עליו.

מר ח. צבן :

באשר לשאלה האם זה על דעת היזמים?

אלה שהופיעו פה סרבו לדבר איחננו על

כך, הם אמרו כי רק סטף מדבר והוא בלתי צפוי.

השר ג. פת :

סטף הראה לי את המול את התיק של כל הפניות

ואמר לי כי ההצעה הזו לא מתקבלת על

דעתו.

השר א. שרון

ההצעה הזו גובשה אתמול בערב בשעה די

מאוחרת.

השר ג. פת :

אבל לא עם סטף. אני מציע שהצעתנו

בענין הזה תהיה - ללכת להקמת הפרבר,

בתנאי שהוא יהיה או בשטח השיפוט או לכל היותר על גבול שטח השיפוט,

ובמידה וההחלטה היא כזו, להעביר את הנושא לוועדת השרים לאזורי

פיתוח, כי זה חלק מעיר הפיתוח מעלות.

מר מ. קרונה :

לי נדמה שההצעה של ועדת המשנה, הועדה

הזו, היא טובה, בהתחשב עם כל הגורמים

שפועלים כאן והלחץ החברתי והאנשי לחץ החברתי, גם בצרכי קליטה,

כשהיא מראה גם התחשבות עם מעלות וגם התחשבות מקסימאלית עם היזמים.

אני מציע לאשר את ההצעה. אבל ללוות זאת בהנחיות לניהול המו"מ

שינהל איתם יו"ר הועדה או מישהו אחר. כגון העקרון שלנקודה הזו

יש עתיד מוניציפאלי שבאיזה שלב שהוא יהיה מקושר עם מעלות. והדבר

השני: אי מתן העדפות מסויימות למתיישבים האלה. אי ^אמל העדפות

מיוחדות. הרי זה אחד הדברים. מה זה איכות? המילה "איכות" היא

במרכאות, כאשר אומרים "איכות" בוודאי מתכוונים לאיזו צורת חיים

מיוחדת במינה. ואולי יש להם זכות לכך, אני לא שולל זאת. אני

מקבל שאפשר לעשות ישובים סגורים לחוג אחד ולחוג אחר לא. אבל

מר מ. קרונה

המוסדות הלאומיים, הציבור, לא צריך לתמוך בזה מעבר למה שהוא תומך בישובים אחרים, בגופים אחרים. מהמדובר הוא בזכיונות של קרקע, במשכנתאות גבוהות, בכל מני דברים. על זה צריך להיות הנחיות חברתיות, שבוודאי שירגיעו את אנשי מעלות גם כן.

השר ג. פת : הם יקבלו מה שמקובל בגליל לגבי "בנה

ביתך" לא יותר.

מר מ. קרונה :

אני לא איש מקצוע ואינני יודע מה זה "בנה ביתך"? אבל אם זה מתן העדפות, אני נגד. אם זה באותם התנאים שכלל ישראל מקבל, כשבאה קבוצת אנשים, יזמים, והם לא רוצים קרקעות חינם, אלא כמו כלל ישראל לבנות את ביתם, באותו סטנדרט של משכנתאות, אותו סטנדרט של תשתית, אותו סטנדרט של פיתוח, אין כל הצדקה לא לתת להם.

יש דבר, שלגביו שאלתי את השאלה אך לא קיבלתי את התשובה הנכונה - האם זה לא תזוזה מנהריה לאותו המקום.

מר אבני :

מה רע במעבר מנהריה למעלות?

מר מ. קרונה :

זה לא מעבר למעלות, זה מעבר מנהריה לויילה, וזה לא יהוד הגליל, זו לא המטרה. לכן אני אומר, הצעתי היא : אישור החלטות הועדה, עם מתן הנחייה לוועדה על שני עקרונות : העתיד הסופי - לא איכפת לי שתהיה תקופת מעבר של 5-6 שנים - התחברות מוניציפאלית עם מעלות. שנית - אי העדפת התנאים.

מר אבני :

אני מבין שלפני הועדה עומדת הפעם סוגיה קשה מאוד. אני לא רוצה לחזור על הדברים

מר אבני

שנאמרו, אך הרצון והצורך להגדיל את האוכלוסיה היהודית בגליל לא עומד כלל בפני ויכוח. יש פה הצעה שהיא מאוד קוסמת, אבל אם תרשו לי, מתוך הנסיון, כשהיום אומרים כי לא רוצים שום עזרה, הרי יום לאחר ההחלטה תהי [redacted] בקשה לעזרה בתשתית, מבני-ציבור ואולי גם הטבות מעבר למקובל. לכן, כשאומרים כפרופורמה כי לא רוצים שום עזרה מהמדינה, אז באיזה שהוא מקום זה מלבב את כולנו.

השר ג. פת :

"לא רוצים שום עזרה מיוחדת"

מר אבני :

לא, הם אומרים בפרוש : לא רוצים שום

עזרה. זו יוזמה על חשבון המשתכנים.

תנו לנו את פיסת הקרקע ואישור ואנחנו נעשה. ואני יודע מתוך נסיון כי יום לאחר מתן ההסכמה מתחילים ההתדיינות והויכוחים כשמגמתם היא: כמה שאפשר יותר להשיג. לכן בנקודה זו, נדמה לי, שאפשר [redacted] בפשטות לומר, כי אם זה יסתייע, אז אותם התנאים המקובלים על "בנה ביתך בגליל" יחולו פה ולא יותר.

עכשיו, לעצם העניין : מבחינת פריסת

האוכלוסיה בגליל, מבחינת תחזית גידול האוכלוסיה במדינה, כח-אדם, משאבים, לעשור הקרוב אין מקום לעיר נוספת בגליל. זה בדוק, לצערי. ז"א, מבחינת כח-אדם, מבחינת משאבים, מבחינת צמיחה של ישובים קיימים שהמדינה חייבת לחזק אותם, כי ברבע שיש סטגנציה^{זו} הדרדרות, זה לא טוב. וחוששני שמר פרץ היה קצת מדי מתון בדבריו לגבי מעלות, המצב הוא הרבה יותר קשה ויותר חמור מבחינת התחזית לזמן הקרוב, אבל בנסיבות הקיימות חייבים למצוא את הפשרה. ואני חושב שצריך לקבל את הפשרה שהוצעה פה על-ידי הצוות עם תיקון קל, כי אחרת לא נרגיע את הרוחות במעלות. כי אם ההצעה, מבחינה מעשית, אומרת את מה שכולנו חושבים, כשזה עדיין בלי [redacted] הסכמת החתן, החתן עוד לא הסכים. כשנאמר :

מר אבני

שכונה עצמאית, שפעם יחליטו על צרופה למעלות, המציאות אומרת כי כשנוצרים כלים ומנגנון קשה אח"כ לפרקו וגם בגוש דן אי אפשר למזג ערים שכנות כשבית מפריד בין רשות לרשות. גם עם המדינה רוצה לייעל, לחסוך, לא יכולים להתגבר על כך. כי מה שקיים, קיים, האנשים חיים, ואין חוק לכפות על כך.. לכן נדמה לי, שמחוייב המציאות, כדי למנוע תהליך שלא יוכלו, אם ירצו פעם לאחד זאת, לא לאחד זאת, יש לומר: תחום מוניציפאלי של מעלות עם אוטונומיה פנימית של השכונה.. דבר זה יכול לענות על הצרכים של האנשים שאינם רוצים היום לשלוח את הילד לביה"ס משותף, יהיה להם בית-ספר שכונתי. וזה מקובל. זאת מתוך תקווה שבעתיד יהיה שם אותו תהליך כפי שהיה בסביון עם הישובים הסמוכים. לפחות יהיו שרותים מוניציפאליים שכן יהיו אחידים. כי אין כל הצדקה ואין כל הגיון מראש לומר שלאשפה יהיה מנגנון נפרד. לכן חשוב, ולל גם בצורה רופפת, שיהיה גם מוניציפאלי מהיום הראשון. זה יקהה את העוקץ לתושבים המקומיים ויענה על הצרכים המיוחדים של החדשים, הכנים והאמיתיים.

לכן אני מציע, אם מקבלים הצעה זו, לקבלה עם תיקון: שתחום מוניציפאלי, ולוא גם רופף, מהיום הראשון, עם עצמאות או אוטונומיה פנימית של חיי הקהילה בשכונה.

מר מ. רבלין: אני מבין שההצעה שלך היא על-מנת

להשקיע את אנשי מעלות.

מר אבני: לא רק להשקיע, אלא גם למנוע הוצרות

שני גופים במרחק של 2 ק"מ האחד

מהשני, שבמשך השנים הוא יהיה 1 ק"מ, ותהיה חומה סינית בין שניהם.

השר י. הורביץ :

אני הצגתי בתחילה בקצרה לגמרי את עמדתי,

כי רציתי שחשמע קודם כל עמדתו

של סגן השר פרץ. עתה אני רוצה להרחיב קצת את עמדתי : רבותי, אנחנו התרגלנו לשטנצים ברורים, וקל לנו : יש קיבוצים, יש מושבים, יש עיירות פיתוח, יש שכונות דתיות. אבל לא היינו רגילים לכך שיהודים באים ואומרים לנו כי הם רוצים להקים עפולה חדשה, קרית טבעון, הרצליה של פעם. בזמן האחרון זה לא היה, כי כולם היו אוכלים מייד תקציב המדינה, לא כפי שהיה פעם, ובשל כך, כולם במידה רבה היו כפופים לסדרים ולשטנצים הקבועים.

אם נעזוב לרגע אחד את המימון ונניח

כי לכל יהודי, לכל גולגולת ישנה זכות כזו וכזו, וזה לא חשוב אם זה בגליל, או זה בנגב, לפי חוק עידוד השקעות הון באזורים השונים. אבל אם רגע אחד לדמיין לעצמנו שיש לנו אפשרויות שוות לכל האזורים, בכל הזמנים ולכל היהודים : מדוע אסור ליהודי לבוא ולומר : אני רוצה להקים עיר כדוגמת טבעון? אני יודע שבהצגת השאלות הללו אני מחווכח עם חלק גדול מעובדי משרדי ומהציבור שלי, אבל אני מוכרח, פעם אחת, להבהיר לעצמנו מה אנחנו רוצים? בא יהודי ואומר - אתה נותן לכל יהודי בגליל לשיכון 200 אלף, אני יהודי, אני הולך לגליל. אם ישנן סכנות של הפגזה, כאב לב, ניקור עיניים, מעלות, תן לי לשבת במקום אחר, מה אתה רוצה מחיי. יכול להיות שזה יביא לחיכוך בין יהודים, בין אם זה רציונאלי או לא רציונאלי, תן לי לשבת במקום אחר ולא ליד הגדר של מעלות. אני מבקש ממך לשבת במעלות? אולי זה ירגיז מישהו, לא באשמתי, אני אשתדל להיות רך כדונג, אבל זה ירגיז שאצלי יהיה אולי דשא ובריכת שחייה ואצלו אין. זה ירגיז. אינני רוצה להרגיז איש. אני רוצה לבנות לי בית במקום דוגמת טבעון, עפולה, סביון. מה בדיוק קורה לנו? איך השתבש אצלנו כל העניין? ויהודי בא ואומר : אתם כל כך רעבים לשוב יהודי בגליל, אני רוצה להיות שם. נכון שאתם גם רעבים שילכו לקיבוצים, שילכו לנגב, אך לשם לא רצים יהודים, לא למצפה-רמון, לא לקיבוצים ולא למושבים.

אתם אומרים כי הבעיה מספר אחד היום של מדינת-ישראל, בקו הירוק, זה הגליל המערבי, אני מוכן ללכת לגליל המערבי. למה? לא חשוב. יהודים אחרים לא רוצים ללכת, אני רוצה ללכת. אני חושב שיהיה לי שם טוב, יהיה לי נוח, אני אחייה איך שאני רוצה. אני מאמין שיבוא לשם ציבור שאני מחבב אותו. מדוע לא? הרגו אותי אם אני מבין? והוא מסכים לא לקבל גרוש אחד יותר מאשר משהו אחר, וזאת א. כדי שלא יאמרו, וב. לא מגיע לך פרוטה אחת יותר מאשר למישהו שיושב במקום אחר. אבל כמו לאחרים מגיע לו?

אני מבין את הרגישות של חברי יצחק פרץ ואת הלך הרוח הזה, כי אני מבין שהציבור הזה חושב בצדק או שלא בצדק שהזניחו אותם. קשה לעקור זאת מלב ציבור כזה, בין אם זה נכון ובין אם זה לא נכון. אני טוען שחלק גדול ממצבה של מעלות ומצב ישובים אחרים כמו מעלות נובע מהעובדה שמנהיגי הציבור ונבחריו הציבור, אבות העיר, צועקים כל הזמן: "אנחנו דפוקים", בורחים מאתנו, בורחים מאיתנו". ע"י כך הם עצמם הורסים את עצמם, כי מי רוצה למקום שבורחים ממנו. אני יודע כי ערד וכרמיאל כל הזמן מתפארים בחוץ, בין אם בצדק ובין אם לא בצדק, וזה כבר כח מושך. צבוס את הלחיים ולא להפך. כי אם אתה צועק ברחובות: "30 אלף בורחים ממני, איש לא רוצה להיות אצלי, השכנים שלי לא רוצים אותי!", אז באמת, למה שירצו. אבל זה נושא לויכוח אחר עם עיירות הפיתוח וראשי הערים שעליו צריך לעשות יום עיון איפה שתרצו.

בואו נחשוב על הדבר האלמנטרי: איפה אנחנו חיים. התרגלנו אומנם שאיך שאנחנו חיים, כך זה נורמאלי, אבל זה לא נורמאלי. האדמה שייכת לכולם. באמריקה לא צריך דבר בשביל כך, מישהו קונה אדמה ובונה בית. ואם לידו ירצו לבנות 150, אז יבנו 150. הוא יצטרך אישור לקבלת כל השרותים והוא יקבל אותם.

השר י. הורביץ

אבל כאן האדמה היא אדמה לאומית. באים יהודים ואומרים : אני רוצה כמו כל יהודי אחר, לא לחיות בקיבוץ, לא בשכונה חרדית, לא במושב ולא בעיירת פיתוח שאתם קבעתם את השטן שלה ב-1947 - ואני לא מזלזל באף אחד, עוד בימי בן גוריון קבעו את השטן הזה. בא יהודי ואומר בי הוא רוצה לחיות אחרת. הרגו אותי, במה הוא פסול? ואני שוב אומר, יכול להיות שגבול מעלות הוא גבול לא טוב, ולא חשוב למה, גם הלך רוח זה גורם, אז אפשר לתת להם לחיות במקום אחר. יכול להיות שמעלות תרגיז אנשים והם לא רוצים להרגיז אנשים, לא בציבור ולא במעלות עצמה. אולי גם אנשי דימונה יכעסו על העניין הזה. אז תנו להם מקום אחר.

אני מכיר את סטף במקצת. אינני נותן לו שם חותמת ושום דבר, אבל היהודי הזה, עם הדמיון המשוגע שלו, בכל זאת מעסיק מפעל של 1,200 איש - האם זה לא כרטיס ביקור טוב? האם זה אדם שלא מהעולם הזה. והוא מתחרה בתוצרת הבינלאומית הכי מעולה. האם זה כרטיס ביקור רע. הוא יכול להיות בד"ש ויכול להיות, מצידי ברק"ח, האם אפשר לזלזל באיש כזה כשהוא בא ואומר כי יש לו 1,400 מועמדים שרוצים ללכת איתו ביחד למקום כזה. יש לו קצת הסטוריה בארץ לאיש הזה. יש לו את אחד המפעלים הטובים שמעסיק 1,200 פועלים. האם זה מעט. האם יותר טוב שיבוא איזה עסקן שלא יודע כיצד לקשור שני זנבות ביחד מאשר כשמופיע איש מעשה כזה ומציג תכנית כזו.

כואב לי מאוד שדווקא חברי יצחק פרץ וחבריו חושבים שמא זה יגרום רעה ועגמת נפש לציבור רחב. וזה מדאיג אותי מאוד, מאוד. רציתי שיצחק פרץ יבוא במיוחד לכאן להציג את עמדתו, כי היא לא רק עמדתו, אלא של ציבור. אבל בואו נמצא דרך לא להרגיז אנשים, אלא להפך, לטפל בזה נכון. גם אם לא יבואו אלף איש, אלא רק 800 או 600 איש, האם יש הרבה משפחות שרוצות ללכת לבליל? אני סיימתי.

סגן השר י. פרץ :

אני רוצה להציע משהו. רק שתי

מילות הקדמה, ואח"כ אני אגיש

את ההצעה שאני מציע שהיא תתקבל פה, ובמקום ההצעה, אולי תוספת ותיקון. יגאל, אני רוצה שתבין דבר אחד, אני יודע מה שהיה אי אפעם, ואני רוצה לספר בשניים - שלושה משפטים את סיפורה של ערד, שממנו אני חרד וממנו חרדים עוד הרבה אזרחים במדינת-ישראל. כאשר הוקמה ערד עם צוות הקמה ועם ועדה לוייסות אוכלוסיה, קבעה מפורשות, כי רק יליד הארץ יכול לבוא לערד. כך קבעו, והדברים היו ברורים לחלוטין. מייד כשהוקמה ערד, הפכו ירוחם ודימונה לשרתים של אותה אוכלוסיה נבחרת של ערד. זה נמשך כך במשך שנים וזה לא הוסיף כבוד למדינת-ישראל. מזה אני חרד. זו הנקודה. אני מציע שהחלטה שלנו תהיה כזו : ועדת השרים מברכת על כל יוזמה של הקמת מסגרות ישוביות בגליל. מוצע לאשר הקמת מסגרת יישובית בגבול המוניציפאלי של מעלות. הישוב שיחונן יהיה בגודל מספיק לקיום חיים חברתיים, קהילתיים, (בלי עצמאיים), ויצטרף בבוא העת למסגרת המוניציפאלית של מעלות. תכנון הישוב יכלול את היקפו, שלבי הקמתו והמועד בו יאוחד עם מעלות. יש למנוע בתכנון הקמתם של מוסדות ואתרים כפולים...

השר י. הורביץ :

זו למעשה החלטה לשלילה, שלא להקים.

מר א. דולצין :

אני מבקש להיות מציאותיים. הבעיה

היא לא ההחלטה שלנו. אני מוכן להצטרף

להצעה שלך או להצעה של הועדה, שאין ביניהן הבדל גדול, לכל הצעה, בחנאי שהדבר הזה יקום. לפי דעתי הם לא יקבלו את ההצעה הזו, (הלוואי ויקבלו) והיה וזה כך, נשאלת השאלה - האם עלינו לוותר על אג העניין. לפיכך, אני מצטרף יותר לדעתו של שר התעשיה, המסחר והתיירות, אנחנו נמצאים בדילמה מאוד רצינית. כיוון שאם נחליט החלטה שבעקיפין הדבר הזה לא יקום, אנחנו ניהיה אחראים על החלטה

השר א. דולצין

שלילית. אני לא רוצה להכנס לויכוח. זה ויכוח קשה. השאלה שנשאלת, נשאלת באופן הפשוט ביותר - לוא היהודים הללו היו יכולים לבוא ולהגיד: "זה שטח שלי ואני מקים שם בית או 10 בתים, או 100 בתים או 200 - 300 בתים, כמו בכל מדינה בעולם", אח"כ זה היה הופך לשכונה, לעיר וכו'. אצלנו הדבר הוא שונה, כיוון שזו קרקע ששייכת ללאום. אז אני שואל שאלה מאוד פשוטה, עם כל הקשיים שיש כאן - האם אנו רשאים להגיד ל-500 יהודים, או 200 נהודים או אלף יהודים - "אסור לכם".

זו לא הבעיה.

מר שנקר :

מר א. דולצין : זוהי הבעיה. ואני אומר שאסור לנו להגיד את הדבר הזה, מכיוון שזה שייך לכל אחד מאיתנו, ואנחנו במדינה הזו קבענו דפוסים מסויימים, אאצא כאשר הם רשאים גם לגבי הדפוסים הקיימים, לבקש מה שהם מבקשים. אני רוצה להציע דבר מה. אני כבר לא מדבר על ייחוד הגליל. עבורי זה דבר חשוב מאוד. אם באמת זה יצא לפועל ויבואו לגור שם 500 או אלף משפחות בעלי יוזמה, זה יכול להיות לברכה לכל האזור. זו תהיה יוזמה של פיתוח וכל האזור יהנה לטווח ארוך מהעניין הזה. לפיכך אני מציע שנהיה יותר מציאותיים. שמענו את ההצעה ואני אומר : אם ההצעה תתקבל על דעת היוזמים, מה טוב, ואם לא, נחזור לדון על הנושא הזה. זה מה שאני מציע.

השר א. שרון :

לסיכום הנושא, אני מציע לקבל את

ההצעה שאציעה ועדת המשנה. אני הייתי

רק מבקש לצרף ולשתף בועדת המשנה את המתאם לישוב הגליל, לנושא

הספציפי הזה שהוא חשוב מאוד.

אני מבקש שוועדת המשנה תפגש עם היוזמים

כדי לוודא את הסכמתם. אם הדבר הזה מקובל עליהם, ניגש לביצוע העניין

ונמשיך בתכנון המפורט. אם לא, זה יובא הנה שוב.

מר מ. קרונה :

זה יובא הנה גם אם כן. בכל אופן

זה יובא הנה.

השר א. שרון :

אנו הרי נפגשים ממילא, לאינפורמציה

בנושא וודאי תהיה כי זה נושא רגיש.

אני בעד לקבל את ההצעה כפי שהוצגה

כאן על-ידי מרכז ועדת המשנה, ראש רשות התכנון, חיים צבן; וכן

להטיל על הועדה, לאחר שיצורף אליה המתאם לישוב הגליל, לקיים

בהקדם האפשרי פגישה עם היוזמים. במידה והדבר מקובל - להתחיל

להזיז את הנושא. במידה ויתעוררו בעיות, זה יועלה בישיבה הבאה

ונשמע על כך אינפורמציה.

מר מ. קרונה :

לי היתה הצעה לעוד שמי חוספות או

תיקונים. אני מקבל את כל מה שאמרת

עד עכשיו עם התוספת שבתנאים יובטח העתיד הסופי, המוניציפאלי

של איחוד עם מעלות.

השר י. הורביץ :

זה כתוב בהצעה להחלטה.

מר י. קרונה :

הדבר השני הוא - אי-העדפה.

מר י. קלארמן :

למה, בשביל מה התנאים. הרי זה שוב שלילה.

השר א. שרון :

הרי חזקה עלינו שכולנו מעונינים בשוב הגליל. אז בואו נצא מההנחה הבסיסית - לאף אחד אין ענין לפגוע ולאף אחד אין באופן אישי ענין להעדיף את סטף על ראש המועצה המקומית במעלות. ואני אתמול דיברתי איתו.

מר מ. קרונה :

בחיים הציבורים זה לא כך. לכל אחד יש כוונות טובות. אני חושב שזה הכרחי שתהיה לנו חוות דעת בענין הזה. אני בעד ההצעה הזו, ודיברתי על כך כאשר יצאת. אני בעד זה עם תוספת של הרבעה. הרי אמרנו כי מצב הרוח הוא גם כן עובדה. אז ההרבעה יכולה להיות אם נפרסם ונגיד שבתוך התנאים יש אי העדפה. כולם אמרו זאת.

השר א. שרון :

צריך להיות פשוט משפט אחד - שהתכנית צריכה לתאום את כוונת הממשלה להרחיב את ההתיישבות בגליל ולפעול לרווחת התושבים כולם. משהו בנוסח זה.

מר מ. קרונה :

ללא העדפה.

השר י. הורביץ :

אפשרי אולי לציין "בלי העדפה". זה חשוב אולי.

השר י. פת :

זו החלטה של הועדה. היא החלטה עקרונית. אם הדבר יתקבל על דעת הגורמים השונים שמעורבים בכל הנושא הזה, הטיפול הנמשך צריך לעבור למסגרות הרגילות : ועדת השרים לענייני פיתוח. ואם אני מדבר על הביצוע, הביצוע צריך לעבור למשרד הבינוי והשיכון, ואני מבקש שהדבר הזה יקבע.

השר א. שרון :

רבותי, זה מובן וברור לחלוטין, שאם הביצוע הדבר הזה מקובל על היוזמים, צא יעבור

לגורמים הנוגעים בדבר. זה בהחלט מקובל. האם הסיכום הזה ברור.

הדבר יועבר לגורמים המטפלים בהתיישבות מסוג זה.

מ ח ל י ט י ס :

- א. (1) להקים ישוב בגבול המוניציפלי של מעלות;
- (2) הישוב שיתוכנן, יהיה בגודל סביר לקיום חיים קהילתיים עצמאיים ויצורף בעתיד למסגרת המוניציפלית של מעלות;
- (3) תכנון הישוב יכלול את היקפות, שלבי הקמתו והמועד בו יאוחד עם מעלות;
- ב. תכנון הישוב צריך לתאום את כוונת הממשלה להרחיב את ההתיישבות בגליל ולפעול למען רווחתם של החושבים כולם;
- ג. (1) להטיל על מטה ההתיישבות שפועל ליד הועדה להתיישבות - לבוא בדברים בהקדם האפשרי עם יזמי הישוב כדי לודא את הסכמתם לסעיף א' לעיל;
- (2) כפוף להסכמתם של היזמים, להטיל על משרד הבינוי והשיכון בתאום עם הגורמים הנוגעים בדבר לבצע את ההחלטה הנ"ל;
- (3) לא תושג הסכמתם של היזמים כנ"ל - להחזיר את נושא הישוב לשולחנה של הועדה להתיישבות;
- (4) ^{למטה} ~~למטה~~ להמטה ההתיישבות את מתאם פעולות הממשלה בגליל - לשם שיחופו בטיפול בנושא האמור.

הח/2. תל-גזר

מר ש. רביד:

איכרי רחובות התחילו לפני כ-17

שנה להכשיר קרקעות טרשים באזור שהיה

סמוך מאוד לגבול, מה שנקרא: "גזר סיידו". זה האזור של הדרך לירושלים הישנה, בין רמלה לשער-הגיא, משמאלו ומימינו של הכביש. ההצלחה היתה יוצאת מן הכלל. ממש אדמות טרשים שהיו בשעתו ליד הקו הירוק, הובאו למצב שהן מייצרות גידולים, כרמים, ליצוא. האנשים האלה שגרים ברחובות, ראשון-לציון ובמקומות אחרים, מבקשים ורוצים להקים ישוב על אדמת טרשים, בתל-גזר, בסמוך לאדמותיהם. על מנת שהפתגם הבורי האומר כי הענבים משמינות מעינו של בעל-הבית, יתקיים הלכה למעשה..

הכוונה של היזמים היא להקים ישוב

קהילתי, או מה שהיה קרוי בראשית ההתיישבות בארץ, לפני מאה ועשר שנים בערך, מושבה. כלומר, להקים ישוב שבו האנשים יגורו, יחיו מעמל כפיהם בכרמים, וכמובן גם מאמצעי ייצור אחרים שהם יצרו לעצמם ברחבי הארץ. היה דיון על כך מספר פעמים. הרעיון הזה קיים כבר כמה שנים. שר החקלאות וראש המחלקה להתיישבות סיכמו בשיחה ביניהם להביא בפני הועדה ^{המלצה} על הקמת ישוב במקום, ללא השתתפות של מימון ממלכתי, מתוך השיקול שהמקום הזה הוא לא בעדיפות גבוהה בנושא של תכניות ההתיישבות הכוללות. אני רוצה לומר כי אנחנו, באמצעות הקרן הקיימת, עומדים להשקיע שם כספים ניכרים, מאחר וישנה בעיה של התנחלות זרה בארץ, ותל-גזר משמש מוקד להתנחלות גדולה מאוד של עדרי בדואים המתיישבים שם כמעט באורח קבע, ובמידה ולא תהיה החלטה על הקמת הישוב, כבר התחלנו בעצם בהכנות לייעור השטח, מה שאנו קוראים - "ייעור פוליטי" על-מנת להביא למצב שלא תהיה התנחלות ותפיסת קרקעות ע"י בדואים במקום כה רגיש שהוא סה"כ די קרוב לקו הירוק. כך שבכל מקרה, עמדנו להוציא כספים די ניכרים על-מנת ליצור עובדה של אחזקה, שלצערנו הרב יש לעשות

אותה בימים אלה. כך שההמלצה היא לאשר הקמת ישוב במקום ללא השתתפות ממלכתית, כשהקמת הישוב כמובן כפופה להחלטות המועצה הארצית לתכנון ובניה, כמקובל בתחומי הקו הירוק.

השר א. שרון : אני רוצה כאן להוסיף. מדובר כאן

בשכונה. לא מדובר בהקמת משקים,

אלא בהקמת שכונת מגורים, בשטח גיבעי, שהוא בעצם גובל באזור הכרמים שבני רחובות נטעו שם ב-20 השנים האחרונות. כדאי להדגיש כאן שהשטח הזה היום מיושב באוכלוסיה בדואית שהתיישבותה שם הולכת והופכת לקבע. כאשר דיברתי עם רענן בנושא הזה, המחשבה שלנו היתה, מאחר ואנחנו איננו רואים את המקום הזה כמקום בעדיפות להתיישבות, ומאחר, ומצד שני, יש בכל זאת הגיון שהאנשים האלה יתיישבו ליד הנחלות שלהם, ומדובר בשטח שבמילא כולו מיושב בערבים, יש לאשר זאת, כאשר ההשתתפות של המדינה תהיה בנושא הזה קטנה ביותר. במה צריכה להתבטא השתתפות המדינה : בכביש אל המקום, חשמל אל המקום (אל קצה הישוב) ומים אל המקום. כלומר, הנושא של הפיתוח וכו' צריך להיות מוטל על אותם אנשים. (זה באזור שהיה פעם ביר-מוחייזה. אם אנחנו נוסעים היום לכביש שמוביל לקיבוץ נחשון או לכיוון לטרון מצומת נחשון, זה רכש הגבעות הגבוהות שנמצא מצד שמאל של הכביש שמוביל מאזור בית-החרושת למלט ברמלה אל הצומת.

על כמה משפחות מדובר.

מר א. דולצין :

הם היו רוצים למצב של ישוב קהילתי

מר ש. רביד :

שנושא את עצמו, וזה בערך בין 200-300

משפחות.

אם אנחנו מחליטים, מתי בערך הם מדברים

מר מ. ריבלין :

על התחלת בניה.

מר ח. צבן :

אם אנחנו מחליטים, אנחנו נוכל לגשת לתכנון. זה דבר שבזה צריך לעזור להם.

ואז אני מניח שזה ענין של 4-5 שנים עד שזה יהיה מעשי.

השר ג. פת :

על איזה שטח מדובר, בכמה דונמים מדוברא.

השר א. שרון :

המדובר פה בחלקות קטנות, דתם ומשהו למשפחה, סה"כ מדובר על 400 - 500 דונם.

השר ג. פת :

עכשיו אני רוצה לשאול : מדוע אנחנו צריכים ללכת לתכנון. תנו להם את הקרקע,

ושהם יציעו לכם תכנון. מדוע הממשלה צריכה להיות מעורבת ? תכנון

זה כסף, אח"כ אנחנו נכנסים לאחריות, אנחנו מציעים כך ולא אחרת.

שהם יציעו ואתה תאשר זאת. למה לך להתערב. אלה אנשים בעלי

אפשרויות.

השר א. שרון :

לפי דעתי, לנו יש ענין כמדינה,

שבכל זאת, התכנון הבסיסי הראשוני

יהיה מכוון. שלא יקימח שם פתאום איזה גורד שחקים. אנחנו

עוד לא קבענו באיזה מחיר נמכור להם את הקרקע ודברים נוספים שעליהם

צריך להחליט, כי יש כאן בעיה של אשור עקרוני, על-מנת שאפשר יהיה

להזיז את הנושא. המדובר כאן ביישוב של 250 משפחות, שדרך אגב, לא

כולם בעלי כרמים. בתוכם ישנם בעלי כרמים. הם תושבי האזור.

המקום הוא מקום של אדמת-טרשים, שעדיין נשארה לא מעובדת מהאזור

כולו. כאשר מדובר בהשקעה מינימאלית ממשלתית, כלומר, הבאת הכביש,

החשמל והמים אל קצה הישוב; כאשר, לפי דעתי, על-מנת שזה יתאים

לתכניות של מדינת - ישראל צריך להיות איזה שהוא תכנון גג. לא

הייתי עושה זאת אחרת. רק תכנון גג.

השר ג. פת:

רק תכנון גג.

מר אבני :

תכנון חשוב גם מבחינת קביעת הקריטריונים
של מי יהיה רשאי לגור שם.

השר א. שרון :

אסיש הסכמה לנושא העקרוני הזה, אני מציע
שהוא יועבר לועדת המשנה.

מ ח ל י ט י ס :

- א. (1) לאשר עקרונית הקמתו של ישוב בתל-גזר.
 - (2) הקמתו של הישוב עצמו תהיה ללא השתתפות ממלכתית והיא כפופה להחלטות המועצה הארצית לתכנון ולבניה;
 - (3) המדינה תדאג לתכנון אב של הישוב מטעם הגורמים הממלכתיים ולהבאת מים, חשמל וכביש מחבר - עד האתר.
- ב. להטיל על מטה ההתיישבות שפועל ליד יו"ר הועדה להתיישבות לטפל בנושא הנ"ל.

מסירת אינפורמציה באשר לעמקא ב'מר ש. רביד:

בזמנו, בעקבות לחץ הבנים הנמצאים
החליטה ועדת השרים
במושבים שבגליל, למצוא פתרון לבני

המערבי בסמיכות מקום לעמקא.

ואני רוצה כאן לומר שההחלטה שהתקבלה
ועכשיו מתחילה להתבצע של הכפלת מושבי הגליל עד 100 יחידות, איננה
שייכת לישובי הגליל המערבי, שהם כבר מעבר לזה.

לאינפורמציה, בעמקא עצמה יש 80 משקים

כאשר יש 200 בנים אחרי שרות צבא שמוכנים להשתקע באזור. כלומר,
התפוצצות האוכלוסין היא שם רבה. אנחנו הצענו בזמנו איזה שהוא
פתרון שלא בא בחשבון מבחינת עלותו. אנחנו די מוגבלים בשל בעיות
בעלות באזור הזה. לכן, בזמנו, פניתי לשר החקלאות כיו"ר הועדה
ואמרתי כי אנו נאלצים להרים ידיים כי האיתור שמצאנו בבעלות באזור
הזה של הגליל, ליד כפר יאסיף וכל האזור הזה, עלותו היא עצומה.
ביקשתי לבוא לוועדה ולהגיד כי אנחנו לא מסוגלים למלא את השליחות

מר ש. רביד

שהוטלה עלינו. לשמחתי הרבה, בשבועיים האחרונים, חלה איזו שהיא חפנית ויכול להיות שצליח כן למצוא איתור שהוא בעלות נמוכה, כי אחד הישובים יתור על קרקעות ציבוריות שאין להן עתיד חקלאי באזור הגליל המערבי, לא רחוק מהכפרים הערביים פה, ואז כן נוכל להקים את הישוב עם זיקה לישובי ההורים וגם לתרום לתוספת הבנים האלה לאזור. לישיבה הבאה אני אביא פרטים על הנושא.

העברת סכום של 6 מליון לירות לעופרה ואלון מורה

השר א. שרון :

אני רוצה להעלות נקודה מסויימת :

לפני כמה זמן אנחנו אישחנו את נושא עופרה ואלון-מורה כישובים לכל דבר. אך הטיפול בהם הוא בעצלתיים. אני כבר דיברתי על הנושא הזה עם שמעון רביד. הנקודה היא, שהאוצר עדיין לא העביר אף נקודה אחת. אנחנו מוכרחים לגשת לנושא הזה. מתקרב החורף. כספי ההסתדרות הציונית כנראה הגיעו פה לקצה האפשרויות שלהם ומוכרחים לעשות משהו בעניין הזה.

השר ג. פת :

אישחנו זאת במסגרת של 6 מליון לירות.

מר ש. רביד :

6 מליון הלירות שאתה מדבר עליהם מיועדים לפחיונות של חובות שלחנו עליהם. אנחנו

מדברים על 26 מליון לירות שכוללים גם שיכון זמני שהעברנו אליך וגם לסגן שר האוצר.

השר ג. פת :

על שיכון לא קיבלנו שום פניה, שום דרישה ושם בקשה.

מר א. דולצין : אני רוצה למסור אינפורמציה היות והייתי

קצת מעורב. אחרי ההחלטה שלנו באו אלי

אנשי קדום ועופרה (כי זה בתחום ההסתדרות הציונית) וביקשו להפעיל את העניין הזה. אמרתי להם כי הכספים הם כספים מטעם הממשלה. הם הגישו תקציב מלא על 26 מליון לירות. דיברתי עם שר האוצר. דיברתי עם חנן פורת וסיכמנו שעד ששר האוצר יחזור יקצו להם 5-6 מליון לירות. בחוץ ה-5-6 מליון יש 2 רק 2 מליון לירות לחובות ולא כל הסכום הזה.

השר א. שרון : החובות שם הרבה יותר גבוהים.

מר א. דולצין : היו להם חובות לפרעון באופן מיידי.

סוכם עם שר האוצר.

השר ג. פת : אנחנו קיבלנו את הפניה ביום שני לביצוע,

לגבי ה-6 מליון.

מר א. דולצין : כלומר, זה הסכום שהועמד לרשותם בינתיים,

לכשיחזור שר האוצר, הוא יתחייב לדון

על כך.

מר ש. רביד : אני יכול להבין שעומדים לרשותנו בהסתדרות

הציונית, היום, 6 מליון לירות.

השר ג. פת : לצרכים האלו שלהם קיבלנו רשימה מפורטת

מאנשי גוש אמונים, העברנו מיד לביצוע

6 מליון לירות. ישנן בעיות אחרות כמו למשל בעית ביה"ס באלון-מורה,

אבל אנו צריכים להחליט, רבותי, מאיפה בא התקציב. אנחנו זקוקים

עכשיו למליון לירות להכנת ביה"ס באלון מורה, ואנו כבר עובדים שם,

כשאינני יודע מאיפה יבוא הכסף.

מר ש. דולצין :

גדעון, את 6 מליון הלירות האלה מעמידים
לרשות המחלקה להתיישבות של ההסתדרות

הציונית?

מר ש. רביד :

זה הולך לפדיון השקעות. זה לא עומד
לרשותנו.

השר א. שרון :

יש פה אי הבנה, למי שטיפל ב-6 המליונים
האלה, 6 המליונים האלה נועדו לכיסוי
הוצאו שהיו ולפדיון השקעות שהיו, שחלק מהן היו מיידנות, אבל גם
היו אחרות לוחצות. אבל אין הדבר הזה נוגע לעצם הענין שלפנינו.
זה לא רק זה. יש ישובים נוספים, קיבלנו החלטה בזמנו על חורון ד',
וכו', שורה שלמה של ישובים, שבאיזה שהיא צורה כולם זזים בשטח,
כולם מתקדמים וכולם צריכים כסף. בנייר הזה שהוגש על-ידי המחלקה
להתיישבות, מדובר ב-26 מליון לירות.

השר ג. פת :

אני מדבר פה כממלא מקום שר האוצר ואני
מציע שאנחנו נקבל את כל הנושא הזה של
ה-26 מליון לירות. אנחנו לא קיבלנו זאת. אצלנו זה לא מצוי.

מר א. דולצין :

זה לא ענין לוועדה.

השר א. שרון :

אני מציע שלא נמשיך בכך. חבל שאנו
נעסוק בנושא הזה כרגע.

הח/3. ישובי קטיף - שדות שינוי החלטה מס. 580 (הח/9) ב' 3 של הממשלה
מיום י"ג באייר תשל"ז (1.5.77)

השר א. שרון : אני רוצה פה למסור על עוד דבר אחד,

כשלפני כן ברצוני להדגיש כי מדובר

פה בדברים שקורים בשטח ושיש עליהן החלטות מזמן. מצד אחד, אני
לא יכול לעקוב את הנושא הזה, אך מצד שני, אני מאוד חושש להוציא את
הדברים. אבל אין פה שום דבר שלא הוחלט עליו.

מר ש. רביד : בזמנו, כאשר עוד באפריל אצא משהוחלט

על הישובים באזור פתחת-רפיח, הוחלט

להקים 4 תשתיות ישובים : שתיים באזור קטיף ושתיים באזור שדות.
המחשבה היתה שיתיישב באן גרעין עולים וכאן גרעין של בני המושבים,
כאשר קטיף הצפונית היא גוש דתי ויש לכאן עוד 2 גרעיני עולים.
מתברר עתה שכנראה כל אזור קטיף יהיה אזור דתי, לכן איננו מעוניינים
להכניס לפה שני גרעינים של חילוניים. נושא הקטיפים הצפוניים שהם
עכשיו בבינוי והם עדיין לא מאוכלסים. לכן אנו מבקשים (והנושא
מקובל על כל התנועות שמשתתפות בדבר) לחזור לפרוטוקול של ה-19
לאפריל, ובמקום "קטיף ד' וה'" להחליט על "שדות ט' ו-י'" כאשר
להכנת תשתית. המדובר באותו אזור, אלא רק שיש בעיה של ארגון
תנועתי מבחינת בתי ספר וכו'. על-מנת שנוכל להתקדם בעבודה, היות
ואנו עומדים בפני ביצוע התשתיות האלה, חשוב לנו שנדע שזה מתייחס
לשדות ט' ו-י' ולא לקטיף ד' וה', כאשר לקטיף ד' וה' נחזור כנראה
בשנה הבאה, או לאחר שיאוכלסו הישובים הדתיים, על-מנת ליצור פה
גוש הומוגני.

מר מ. קרונה : היתה פנייה מהישובים הדתיים?

מר ש. רביד : כן, זה מוסכם על דעת תנועת הישובים

הדתיים ועל דעת כל שאר התנועות.

מר אבני : הואיל ומדובר פה עלתקציב משר הבינוי, יש לי הערה בנושא מנהל תקין. אני חושב שמן הדין היה שתהיה הדברות מוקדמת בין מחלקת ההתיישבות ובין המשרד.

מר ש. רביד : זה הועלה בוועדת המשנה שם היה נציג משרד השיכון, שהסכים לכך.

מר אבני : זה לא היה בסדר היום ואני לא ידעתי על כך.

השר א. שרון : ישנה כאן החלטה של ועדת המשנה האומרת : כי מוצע שבשנת התקציב הנוכחית יוחלפו ההקצבות לתשתית לישובים קטיף ד' ו-ה' בהקצבות לישובים שדות ט' ו-י'.

מר אבני : זה לא היה בסדר היום. בסדר היום היתה "עיר ורדים", שלחתי לנושא זה נציג וזה מכוסה. על עניין זה לא ידעתי. ולכך גם לא צריך את מליאת הועדה. היתה החלטה על הקמת 25 ישובים השנה עם תקצוב למינהו לישובי קבע, גרעין א' ותשתית, ונאמר שאם יהיה צורך בשינוי, מוסמכים לכך 3 שרים : היו"ר - שאז היה השר גלילי, שר החקלאות ושר הבינוי והשב"כ. אני רוצה שנטפל בכך בצורה מסודרת. אנו נשב עם שמעון רביד, נלמד זאת ונציע לשר החקלאות ולגדעון פת פתרון.

מר קרונה : מה הסיבה שלא מיישבים את הישובים האלה, זו לא סיבה פוליטית.

יש לי הצעה. אם הדבר הזה מקובל,

שלמה לבין חיים

שלמה לבין חיים צבן. אתם תשבו על הדבר, תגמרו זאת כדי שלא נצטרך
שוב פעם לכנס את הועדה ולדון על זה.

לכנס שוב לא הצעתי. למען הסדר התקין.

זאת על דעת הועדה.

אני מציע לסכם זאת כך : ההצעה של המחלקה

לפני כניסה לביצוע, בין שלמה אבני כראש האגף לבניה...

אם הועדה מקבלת, אין מה לעשות. יש

השר א. שרון :

אמרחי : בכפוף.

או שאתה מסמיך את שנינו לבדוק ולהחליט.

או שאתה שומר לעצמך...

אני מסמך את שניכם לבדוק א ולהחליט.

אני מסמיך את ראה המנהל לבניה כפרית

ואת שמעון רביד אלשבת ולסכם את הנושא הזה ביניהם.

דרך אגב אני רוצה לומר לכם : אני לא

מתכוון להוציא הודעה בנושא זה. אני לא סתם אומר זאת. אני רוצה

שחדעו. אני הייתי מוכרח להעלות זאת כדי שהענין הזה יזוז, כי

הגרעינים מחכים.

מר מ. קרונה :

אני רוצה לשאול שוב - אמרת קודם שיש הסכמה של משרד השיכון והתברר כי זה לא נכון. באשר להודעה השניה שלך, כשאתה מודיע שזה על דעת הישובים, האם אפשר לקחת בחשבון שזה באמת על דעת הישובים.

מר ש. רביד :

אני רוצה לתקן מר קרונה, אני אמרתי שזה על דעת כל התנועות ונציג משרד השיכון בועדה המכינה. ואני חוזר ומסביר שכל מה שבכוונתנו לעשות הוא שאת שני הגרעינים שהיו מיועדים לשני הכתמים הירוקים האלה אנו מעבירים מהאזור הזה לאזור הזה, על מנת לשמור פה על קיום גוש דתי.

מ ח ל י ט י ם : בשינוי להחלטה מס. 580 (הח/9) ב' 3 של הממשלה מיום י"ג באייר תשל"ז (1.5.77),

להסמיך את ראש המינהל לבניה כפרית ולישובים חדשים במשרד הבינוי והשיכון ואת המנהל הכללי של המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית לסכם, על דעת הועדה להתיישבות, את דבר החלפת ההקצבות לתשתית לישובים קטיף ד' וה' בהקצבות לישובים שדות ט' וי' ".

מר א. דולצין :

מה באשר לגרעינים בחו"ל.

השר א. שרון :

אני מציע לא לגעת בנושא זה היום, ואני אסביר לך מדוע. העניין הוא פשוט.

כשאתה לוקח את הגרעינים מחו"ל, המדובר הרי בנושא קטיף, בכוכב השחר, ואם אנחנו נשלח מפה הודעה לחו"ל, שהגרעינים נקראים, זה לא הזמן. בואו נחכה שבוע ימים בסבלנות בדברים האלה. אני נורא מתנצל, אני מצטער, אני מבקש לא לדון בזה כרגע ולחכות עם זה שבוע ימים.

אני מציע שנוציא היום את ההודעה בעניין

עיר הורדים ועל הנושא של תל-גזר. עמקא- זה לא נושא שיש להוציא לגביו הודעה. רק על שני הנושאים הראשונים. אני מודה לכם. גמר חתימה טובה.

מזכירות הממשלה

סגנון

ע"מ 1 ת"ז 2

סודי

עיתק מס. 38 מתוך 50 עותקים

פרוטוקול
ישיבת הועדה לעניני התישבות המשותפת
לממשלה ולהסתדרות הציונית
ג' באלול תשל"ז - 17.8.77

נכחו : חברי הועדה - השרים : א. שרון - יו"ר, ג. פת.
נציגי ההסתדרות הציונית: ר. וייץ, מ. קרונה, מ. ריבלין.

נעדרו : חברי הועדה - השרים : ש. ארליך, מ. דיין
י. הורביץ, ז. המר, ע. ויצמן.

נציגי ההסתדרות הציונית: א.ל. דולצין, ח. פינקלשטיין,
י. קלארמן, א. שנקר.

א. נאור	-	מזכיר הממשלה
ש. אבני	-	משרד השיכון
א. בידץ'	-	מינהל מקרקעי ישראל
ע. גדור	-	משרד הבטחון
אלוף א. טמיר	-	צבא-הגנה-לישראל
מ. מלר	-	קבוצת יוזמי עיר הורדים
ח. צבן	-	משרד החקלאות
ד. צ'רנוברודה	-	קבוצת יוזמי עיר הורדים
מ. שמיר	-	הקרן הקימת לישראל
ש. רביד	-	הסוכנות היהודית

א. לישנסקי - מזכיר הועדה

סדר היום :	הת/25	עיר הורדים
	הת/26	ש ו נ ו ת
	הת/27	ש ו נ ו ת
	הת/28	יתיר - מאחז
	הת/29	חורון ד' - ביצוע החלטה מס. 580 (הת/9) של הממשלה מיום י"ג באייר תשל"ז (1.5.77)
	הת/30	צור נתן ב' - זרוז התהליכים המינהלתיים
	הת/31	מעמדו של הישוב אלון-מורה

עיר/

בפרוטוקול זה 3 דפים.

רשמה: חברת תמ.

הה/25 - עיר הורדיםהיו"ר השר א. שרון:

הנושא הראשון שנעלה היום הוא נושא
עיר הורדים. אני מציע שנשמע את משה

מלר, שהוא מהוגי הרעיון.

מר מ. מלר:

לפני כחודשיים, עלו לאיזור זה בגליל
המערבי (מצביע על המפה) 1,500 איש.
אנשים אלה נענו למודעה בגודל של 2x5 ס"מ בעתון ו-3-2 כתבות רקע.
אותם אנשים, שאף אחד לא אירגן אותם, מהווים קצה קרחון של פוטנציאל
עצום לרצון לצאת מהנורמה המקובלת בצורת החיים שקיימת באוכלוסיה
הישראלית במרכז הארץ. הרעיון של עיר הורדים הוא רעיונו של סטף.

הרעיון הוא לנסות למצוא צורת התישבות

חדשה, שכמעט לא היתה קיימת עד היום מאז תחילת ההתישבות הציונית בארץ,
כשהדגש מושם על עיר בעלת אכות חיים ותכנון ברמה מתקדמת, עם תשתית
כלכלית, בעיקר תעשייתית, שתתחיל עם הקמת העיר. התכנית אומרת לא לבנות
מקומות דיור ולהביא אנשים שחייבים לבוא לשם ולאחר שנים להתחיל לחשוב
איך להעביר לשם תעשיות. זה צריך להיות חלק בלתי נפרד מהקמת עיר זו.

מקורות כוח האדם שיכולים להגיע לעיר

זו הם שלשה, והם אינם תיאורטיים, כי יש לנו כבר שלש קבוצות ראשונות.
מקור ראשון: תושבים ממרכז הארץ, בעיקר מהערים הגדולות: חיפה, ירושלים,
תל-אביב, כשהאיזון פחות או יותר שווה. מקור שני: תושבים חוזרים,
שרוצים לחזור ארצה או כבר חזרו ומתלבטים אם להשאר בארץ או לחזור
לאר"ב. מקור שלישי: עולים חדשים. מכל אחד ממקורות אלה יש פניות
חזקות וקיים פוטנציאל של כוח אדם.

מר מ. מלר:

אקרא קטע קצר ממכתב של אדם הרוצה

להצטרף לעיר זו, שהוא מכתב מאפיין:

"רעיון עיר הורדים נראה לי כחלום

מרענן במציאות הישראלית. לאחר שהיה של 8 שנים בארה"ב באיזורים היפים ביותר של מדינת קליפורניה, אינני יכול ואינני רוצה להתרגל לאיכות החיים הירודה בה אני נחל בארץ. כמו כן אהנני מאוכזב ממקום עבודתי, אשר בו יחסי אנוש מעוררים וסובל מחסר חזון וחוסר תנופה. לאחר שנתיים בארץ, אני מוצא את עצמי מתגעגע לארה"ב. כאיש משפחה הנני חסר את איכות החיים וטיב הסביבה להם הורגלתי בארה"ב וכאיש מקצוע בתעשייה הנני חסר את העשייה והתנופה להם אג הייתי רגיל בארה"ב".

אנו מקבלים עשרות מכתבים ועם פעולת

פרסום, אנו יכולים להגיע למספר של יותר מ-10,000 איש, שיהווה פוטנציאל ראשוני שממנו תקום עיר זו.

רעיון זה עונה על שלש מטרות לאומיות

ממדרגה ראשונה: (1) מנוף לפיזור האוכלוסיה; (2) ישוב הגליל; (3) אפשרות להניע תעשיות לאיזור זה, בעיקר תעשיות עתירות ידע ועתירות יצוא.

שלש מטרות אלה, בנוסף לפוטנציאל האנושי,

יכולות להשתלב למודל חדש, שיתן פריצת דרך בכל הנושא של הוצאת אנשים ממרכז הארץ ויצירת מוקדי התישבות חדשים באיזורים שונים של הארץ.

על מנת לתאר את האיזור, אני מבקש שדב

יסביר בכמה מלים.

מר ד. צ'רנוברודה:

מדובר על גבעה שצופה על פני שמורת

הטבע של נחל יחיעם, שיש לה מבט טוב

על מישור חוף הים והיא מסתבכת במערכת דרכים בצורה זו: הכביש המסומן באדום (מצביע על המפה) הוא כביש ארצי עורקי, מקביל על גב ההר, מוצע בתכנית הארצית. זהו הכביש הקיים היום מנהריה למעלות ויקבל פיתוח של כביש ארצי. קיים כאן כביש איזורי פנימי, שמשרת מספר איזורים: געתון, עין יעקב, מעונה, תרשיחא ומעלות. אנו רוצים להסתמך על כביש זה באמצעות סלילה כביש קצר של 2 ק"מ.

העיה המוצעת קרובה מאד למעלות ולתרשיחא.

המקום כאן הוא מרכז משותף, מיועד למעלות ולתרשיחא, כאשר האדמות שאנו נמצאים עליהן הן אדמות בבעלות מלאה של מינהל מקרקעי ישראל. אנו סמוכים מאד לאיזור התעשייה תפן, שנמצא כבר בבניה, רחוקים מרבסייה, איזור תעשייה מוצע שעדיין לא בבניה וסמוכים לכפ"תים מוצעים, שלפי האינפורמציה צריכים להיות מוקמים על שלש גבעות אלה (מצביע על המפה).

מר מ. מלר:

אנו מבקשים הקצאת האיזור של הר אשכנז.

מדובר כרגע על 2,500 דונם, עם אפשרות

להתרחבות לאיזור שמסומן ב' או לאיזור שמסומן ג'. אנו מבקשים סלילה קטע הכביש של 2 ק"מ ותשתית של קו חשמל ומים לאיזור. מנקודה זו נוכל להמשיך להריץ רעיון זה בעזרה ובמימון של האנשים שיבואו להתישב כאן.

היו"ר השר א. שרון:

מה בדיוק המרחק ממעלות?

מר מ. מלר:

שלשה קילומטר ממעלות.

היו"ר השר א. שרון:

מה אתם מבקשים בעצמ?

מר מ. מלר:

אנו מבקשים את הקצאת השטח שבבעלות
מינהל מקרקעי ישראל וסלילת כביש של

א 2 ק"מ.

היו"ר השר א. שרון:

הקצאה המודת השלום? האם אתם באים
ואומרים לנו: תאחרו לנו שטח קרקע ואנו

עומדים לבנות עיר מכספי המשתכנים או משקיעים?

מר מ. מלר:

אנו מבקשים את שטח הקרקע הדרוש.

יש כמה רמות של השקעה שהממשלה מסקיעה

למתישב בגליל. לעומת זאת, יש צורות התישבות אחרות. אני חושב, שזו

בהחלט צריכה להיות צורת התישבות, מבחינת הממשלה, זולה יותר מכל

צורות ההתישבות הקיימות בגליל. נושא התעשייה הוא נושא נפרד. לדעתי,

התעשייה כאן צריכה לקבל אותו עידוד, לפי קריטריונים של יצוא וקריטריונים

של איזורי פיתוח. אנו מדברים על כמה שלבים: שלב אחד, שהתעשייה שתוקם

כאן תסתמך על מפעלי האם בנהריה ועל המפעלים באיזור המפרץ. המפעלים

שצריכים לקום בעיר הורדים יושחתו על מכניקה ואלקטרוניקה ברמה גבוהה

והמקורות שלהם יהיו אותם מפעלים שנמצאים בנהריה ואותם מפעלים שנמצאים

באיזור המפרץ.

היו"ר השר א. שרון:

אל למה שלא תקומו כחלק ממעלות? מדוע

לא תקימו שכונה בחוף מעלות, תחת הראשות

של עיר זו? הרי אתם נוגעים ממש בגבול השיפוט של מעלות. האם יהיו

לנו שתי עיריות ומערכת חינוך כפולה? מה הנימוק לדבר זה? אני בטוח

שאפשר לקבל מקום במעלות ותהיו חלק מעיר זו, כשאפשר לשמור על כל מה

שאתם רוצים.

מר מ. מלר:

מעלות היא עיר עם הרבה בעיות. עובדה,

שבמשך 25 שנה לא הצליחה להגדיל את

האוכלוסיה שלה ולא הצליחה למשוך אליה תעשייה רצינית. הפוטנציאל האנושי שמוכן לבוא לנסיון ההתישבותי החדש הזה לא יבוא למעלות בשלב זה. אם יקום מודל של עיר חדשה, אני מעריך שמעלות לא תסבול מהתחרות חיובית זו, אלא להיפך, תצא נשכרת. אני יודע, שאותם אנשים המוכנים לבוא לנסיון התישבותי חדש זה לא יסכימו להתנתק ממקומותיהם ובאותה הזדמנות שהם רוצים להתישב בגליל לבוא ולפתור את הבעיה של מעלות.

היו"ר השר א. שרון:

לנוכח כל מה שמתרחש מסביב לנושא זה,

אולי אפשר להקים שכונה במעלות?

מר מ. מלר:

שכונה של מעלות זה אומר שצריך להסתגל

ולהשלים עם רמת השרותים ורמת המינהל

הציבורי והעירוני שמעלות מספקת. אותם אנשים המחפשים נסיון חדש

להתישבות לא יבואו למעלות, גם לא לשכונה נפרדת במעלות.

מר ר. וייץ:

לפני כשלוש שנים, באחת מישיבות ועדת

התיאום בין הסוכנות והממשלה, נדונו

בדיוק הבעיות שכאן התעוררו, שהן בעיות יסוד של הפיתוח העירוני בישראל,

בעית קליטת עולים, פיזור אוכלוסיה ובעית ישוב הגליל. אין ספק,

שהפתרון האמיתי של בעיה זו הוא בעיר ולא בכפר. הכפרים תופסים מרחב,

אך מבחינת גודל האוכלוסיה הפתרון הוא בעיר.

הצעתי אז לוועדת התיאום מספר רעיונות

מאד דומים - ואפילו שווים - לרעיונות שהועלו כאן ואמרתי, שאי אפשר

יהיה לפתור בעיות אלה בדרכים הרגילות של תכנון הערים בישראל, אלא

צריך למצוא מודל חדש. אז נתבקשתי ע"י ראש הממשלה ויו"ר הנהלת הסוכנות,

לא בתפקידי כראש המחלקה להתישבות, אלא כמתכנן, להקים צוות מקצועי

מר ר. וייץ:

ולהציע הצעה קונקרטית. הקימותי צוות כזה של כלכלן, מתכנן ערים ידוע ומתכנן התישבותי. צוות זה צא עבד למעלה משנתיים וסיים בהצעה, שבעקרונותיה כולל גם את ההצעה שהובאה כאן. אני חייב לומר, שתוך עיבוד ההצעה נפגשתי עם סטף ואמרתי לו: בוא נשלב את הדברים. אנו עושים זאת בצורה שיטתית ואני חושב, שלרעיון זה יש מקום. אני רוצה שיהיה ברור, שמה שאני מציע זה לא כנגד רעיון זה, אלא להכניס את הענין למסגרות, שאפשר יהיה לבצע אותן ולא ליצור קונפליקט נוראי בין מקום חדש זה לבין מעלות.

הצעת הצוות מסתכמת בהקמת רובע, שאני קראתי לו "מעלות החדשה" והיא מבוססת על שלש תפיסות יסוד: קודם כל, חכנון כולל של העיר: חכנון כלכלי-חברתי-פיזי-ארגוני באופן סימולטני, בעת ובעונה אחת. הצענו מבנה חברתי מסוים לעיר, שדומה מאד למה שאתם מציעים, מבנה חברתי-קבוצתי, כלומר עיר שתעמוד על קהילות ושכונות שיהוו רובע שיהיה משולב במעלות. כי בלי זה לא נפתור בעיה יסודית של גודל והרכב האוכלוסיה ואי אפשר להתעלם מבעיות אלה. אך יחד עם זאת, זה מאפשר לאלה שרוצים אורח חיים אחר ליצור צורת חיים ארגונית מבלי ליצור קונפליקט עם מעלות, לא קונפליקטים אוכלוסייתיים ולא קונפליקטים חכנוניים.

גמרנו את ההצעה קצת לפני הבחירות והגשתי אותה במקביל לסוכנות היהודית ולממשלה, אך אי אפשר היה כבר לדון בהצעה מסוג זה. היו לי מספר פגישות עם נשיא המדינה, שבאופן מיוחד התעניין בפרויקט זה. היכיתי להזדמנות מתאימה להציג את הדבר בצורה שיטתית בועדה החדשה. היוזמה של סטף קדמה אך אני מציע את הצעתי לא כנגד הצעתו. אני בעד הרעיון שלו, אך יש צורך במיסוד העניין.

מר ר. וייץ:

אנו גם נתנו להצעה שלנו עוד מימד חדש,

שהוא חשוב ביותר. כולכם בודאי יודעים, שיש ויכוח גדול על דרכי הקליטה בישראל. בכך דנה ועדת חורב. ההצעה שלנו אומרת, שבטרם נבוא לעשות מהפכה גדולה בשיטות הקליטה, נבחן מהפכה זו של הקמת רשות סוכנותית-ממשלתית לא בכל הארץ, אלא במקום אחד ומהלקחים שלו נלמד ונעביר על כל הארץ.

תכנית זו הוצעה לעצרת הסוכנות למחשבה,

גם על שיטות קליטת העולים בארץ ומכאן לאמצעים להסיק על המבנה הארגוני הדרוש לשיטת קליטת העולים. על כן גם הצענו בהצעה שלנו הצעה ארגונית ושתוף פעולה בין הסוכנות, הממשלה והמתישבים.

החבורת המוגשת לכם היא תמצית של עבודה

מרובה ביותר. שלחתי חוברת זו לסטף. הייתי רוצה לאחד את הכוחות. אני שוב אומר, שביסודו של דבר אני בעד הרעיון, כי אני חושב שזה רעיון טוב וחשוב. יש בנושא זה לישוב שני הדורים חשובים: (א) המיקום, גם המיקום המוצע כאן עוד לא גמור. אני חושב שצריך למצוא מיקום שיחאים למעלות מצד אחד, לרעיון מצד שני ולמערך האיזורי-כפרי מצד שלישי. וזה ניתן ללא קושי אם כל הצדדים ישבו יחד. (ב) אני מציע מיסוד של רעיון זה עם פתיחת פתח ליוזמה הפרטית, שהיא צריכה להיות הפניע העיקרי של כל הרעיון, אך יחד עם זאת עם מיסוד של כל הגורמים הנוגעים בדבר: הממשלה מצד אחד והסוכנות מצד שני.

על כן אני מציע שרעיון זה, שהוא רעיון

חשוב ביותר, יבחן ע"י ועדה, הן מבחינת מיקומו, הן מבחינת מבנהו ובעיקר מבחינת מיסודו. אני אז אמרתי, שכפי שיש מחלקה להתישבות כפרית צריך להקים מחלקה להתישבות עירונית, אך לא יצא מזה דבר.

מר ר. וייץ:

אני מציע, עקרונית, להתיחס בחיוב
לרעיון ומעשית, להקים ועדה תיאום, שתוך מספר שבועות תביא בפנינו
הצעה מוסכמת מכל הצדדים.

היו"ר השר א. שרון: אני רוצה לשאול: מה דעתך שבאה קבוצת

אנשים ואומרת אנו רוצים לבנות עיר
ביוזמתנו ובכספנו ואנו רק רוצים שהממשלה תאתר לנו את השטח. האם
למישהו יש התנגדות לדבר זה?

מר ר. וייץ: לא, להיפך. אם הכוונה להקים עיר עצמאית,

שיש לה כוח צמיחה, שתהיה חי הנושא את
עצמו בטווח מתקבל על הדעת, נניח 10 שנים, אז זה צעד גדול ואפשר
להגיע למשהו בסביבות 20,000 נפש לפחות. כי אם יתחילו ולא יגמרו,
זה יפול למעמסה נוראית על הציבור בישראל. אינני חושב שבגליל יש
מקום לעוד עיר עצמאית אחת וכל פתרון בגליל צריך להיות צמוד לערים
הקיימות ועל כן לא הצענו עיר חדשה, אלא בסמוך למעלות. אך הצענו
אינה נוגדת את היוזמה הזאת. התכנית, כפי שהיא מתוכננת כאן, היא
כזאת שאפשר לבוא ולומר: הנה לכם איזור שיש לו עצמאות מסוימת, שאתם
רוצים אותה. קחו איזור ותקימו מקום לאלף משפחות. אך זה לא יהיה
משהו נפרד, זה לא יהיה משהו שאם לא יגיע עד הסוף יפול למעמסה, אלא
זה יהיה חלק מתאגיד עירוני, שהוא בר זכות קיימא, מבלי לבלום את
היוזמה הפרטית. זו ההצעה שלי.

היו"ר השר א. שרון: ההצעה שלך יכולה להתבצע במקום שהם

מציעים?

מר ר. וייץ: לא. גם להם אינני מציע עכשו לאתר מקום.

אני מציע להקים ועדה, שתתאם זאת עם מעלות

מר ר. וייץ:

מצד אחד ועם התישבות הכפרית מצד שני. גם ההצעה שאני מציע אינה מתואמת מספיק. אך אם נקים ועדת תיאום מתאימה, היא תציע, בלי קשיים, הצעה שלא תעורר את חמתם של חושבי מעלות ותוכל, בכללי התכנון המקובלים, לתת אפשרות לנסיון של קבוצה יוזמת.

היו"ר השר א. שרון: מי צריך להיות בועדה כזאת?

מר ר. וייץ:

נציגי משרד השיכון, המחלקה להתישבות, משרד הפנים, משרד המסחר והתעשיה, משרד הבטחון ובא כח היוזמים. ועדה כזאת, אם תציב לה זמן, תוכל למצוא מוצא. אני שוב חוזר ואומר, אני בפרוש בעד הרעיון, כי הוא טוב וחיובי, אך הוא צריך להיות מתוכנן וממוסד.

מר מ. קרונה:

מה הסמכות של ועדה זו לגבי בנית ערים? זו הפעם הראשונה שאני שומע על התישבות

עירונית.

היו"ר השר א. שרון:

קודמי, השר גלילי, דאג לסמכויות מאד רחבות לוועדה זו ועוד בעבר נקבע, שכל

ישוב חדש יובא לדיון בועדה זו. כתוב: "הועדה תקבע הקמת ישובים חדשים, כפריים ועירוניים, כולל האחזויות נח"ל בארץ ישראל (משני עברי הקו הירוק)"; כך שאנו פועלים עוד בתוקף הסמכויות שהעניקה הממשלה הקודמת.

מר מ. קרונה:

מי הם אלה המציעים להקים את עיר הורדים?

היו"ר השר א. שרון:

דינם בנושא זה כדין כל גרעין התישבותי. אנו עומדים היום בלחץ של עשרות גרעיני

התישבות שונים, לפעמים אפילו משונים, וזה דבר לגמרי טבעי.

מר ר. וייץ:

מתמיד שיתפנו את המתישבים במלאכת
ההתישבות. זהו כלל שהוכיח את עליונותו

ויעילותו.

השר ג. פת:

נושא עיר הורדים הגיע גם אלי ואני
מברך על היוזמה. אנו צריכים למשוך
יהודים לגליל ואם רעיון זה ימשוך עוד 500 משפחות לגליל - יבורכו
על כך. הבעיה היא אחרת לגמרי. האם הקרקע הועמדה לרשות פרויקט
זה ע"י מינהל מקרקעי ישראל?

היו"ר השר א. שרון:

לא, אנו עוד בשלב מוקדם. החלטת כאן
יכולה לקבוע אם הקרקע תועמד או לא.

השר ג. פת:

ההחלטה לא תיבט להתיחס דוקא לשטח זה.
אם אנו מחליטים עקרונית ללכת ליוזמה
כזאת, יכול להיות שצריך לאתר שטח במקום אחר. אמרתי ליוזמים, שבמדה
ומדובר בשטח זה, אנו רואים זאת בחיוב, אך ורק אם יהיה על גבול שטח
השיפוט של מעלות, על מנת שבבוא היום זה יכול להיות מסופח לשטח השיפוט
של מעלות. אני לא מציע להקים שתי ערים, האחת על יד השניה, ואחר כך
נעטוד בפני הבעיה איך לאחד את שתי הערים, כמו רמת-גן ות"א למשל.
אמרתי לסטף, שאני לא מציע ליצור תדמית לא מדויקת - אך היא נוצרת -
של מדיניות "אפרטהייד" בגליל. אני מקבל את התגובות של אלה שבאים
ואומרים לי אל תתמוך ברעיון זה. אינני אומר שזה מוצדק, אך נוצרת
תדמית כזאת, שתושבי עיר זו אינם רוצים להיות מעורבים עם תושבי מעלות,
שעד היום נמצאים בתחתית שכבת האוכלוסיה הישראלית. אינני מצדיק טענה
זו, אך נוצרת תדמית לא רצויה של "מדיניות של פערים". לכן, לא הייתי
חומך בהקמה עיר כזאת על שטח השיפוט של מעלות, עם תעשייה נפרדת ובתי
ספר נפרדים. אני מדבר היום על עיר ורדים מבחוץ, שיכולה בבוא היום

השר ג. פת:

לאחר שתקום ותתפתח, ליהפך להיות חלק ממעלות. היזמים מבקשים תשתית שונה לחלוטין - תשתית של עיר נפרדת, עם בתי ספר נפרדים ועם תעשייה נפרדת. הם לא מתכוונים להקים מין פרבר. השאלה היא מה יהיה בעתיד.

לפיכך, אני חושב שמן הראוי למנות ועדה

ואני מציע שועדה זו לא תהיה כל כך רחבה. צריכה לקום ועדה של לא יותר מ-4 חברים, אשר קשורה לעבודת ועדה זו והייתי מציע כחברים בוועדה את צבן, אורי, אבני ורביד. ועדה זו תלמד את הנושא באופן יסודי ותציע לנו הצעות.

מר ש. רביד:

אני רק רוצה לומר לגבי תכנית המחלקה

להתישבות בתפן. אנו עוסקים יותר משנתיים

עם המינהל בבעיות ריכוז קרקע באיזור זה והבעיות הן קשות מאד. האיתור המוצע כאן הוא אחד האיתורים היחידים שנמצאים בבעלות המדינה ולמעשה, מתוכנן עליו כיום ישוב כפרי, שעבודות ההכשרה של הקרקע נעשות כבר. התפיסה שלנו אומרת, שבאיזור זה יש מקום או לישובים כפריים או לעיר, אך עיר אחת.

אנו בהחלט גורסים, שיוזמה זו צריכה

לשמש מנוף לביטוי פרטי ולאפשר צמיחת מעלות. מעלות ותרשיחא מהוות עיר אחת ומעלות ועיר הורדים יהיו שתי ערים נפרדות. זה לא ילך. תהיינה התנגשויות על רקע מה שאמר שר הבינוי וגם אם הרצון הוא מוצדק, קשה להסביר לתושבי מעלות מדוע הוקמה עיר הורדים. אחרת הדבר כאשר מדובר על ישובים כפריים סגורים, שמתכונת החיים שלהם לגמרי שונה. בסמיכות כזאת למעלות, נראה לנו שאין מקום לעיר נוספת, אלא צריך לקדם את הערים הקיימות ואת המרחב לתפוס ע"י כפרים הרבה יותר מצומצמים, שבהם בעיות הבעלות על הקרקע, בגלל היקף הישוב, הן הרבה יותר קטנות.

מר ח. צבן:

היוזמה החיובית של היוזמים צריכה

להתקבל בברכה ושומא למצוא את הדרך

איך, לטווח הארוך, זה יהיה לתועלת כולם.

יש ועדה שמכינה את הדיונים, שבה חברים

נציגי כל המשרדים הנוגעים בדבר. אני מציע שלועדה זו נצרך את נציגי

היוזמים ונגיש הצעה.

השר ג. פת:

אני מציע לקבל אצא הצעה זו.

מר ר. וייץ:

אני מצטרף להצעה זו.

האלוף א. טמיר:

אני מצטרף להצעת שר הבינוי ואני חושב

שצריך להיות גם נציג שלנו.

היו"ר השר א. שרון:

אתם מיוצגים בוועדה זו.

ברור לי, שהצעת החברים בוועדה לא באה

לדחיה, אלא לנסות לממש תכנית זו. אני עצמי מוצא כאן בעיה קשה. מצד

אחד, אנו מכירים את המציאות. אינני מאמין היום, לצערי, שאפשר למשוך

ציבור רחב למגורים במעלות. יתכן שהחששות של הציבור מוגזמים, אך זהו

המצב העובדתי. אנו לא מצליחים למשוך מתישבים לא למעלות ולא לשלומי.

ויש לנו בהחלט עניין ליהד את הגליל - צריך לדבר בנושא זה באופן ברור

לחלוטין. הבעיה בגליל היא בעיה חמורה ביותר. מצד אחד יש בעיה

שיהודים אינם רוצים לבוא לגיל ומצד שני, קיימת הבעיה של ישוב הגליל

בכל חומרתה. אני מאמין שאפשר היה לתת תנופה לעניין זה בדרך חדשה של

התישבות - ועמדה בנושא זה ידועה לכם. דיברתי על כך בארה"ב וגם

היו"ר השר א. שרון:

בארץ ואמרת: לישראל יש ענין להקים עיר חדשה במקום מסוים בגליל. זהו השטח הנתון וזה גודל האוכלוסיה שאנו רוצים להגיע אליו תוך כמה שנים. קחו תבנו עיר זו ביוזמתכם ובכספיכם. אינני מאמין שאפשר היום לתת דחיפה רחבה, אלא אם נלך בדרך זו. כאן נוצר קונפליקט בין גישה זו שלי לבין הרצון להקים כאן מין עיר חדשה, אשר מרוחקת שני ק"מ מישוב קיים. אני כבר אומר, שלי זה יראה קשה מאד. אינני רוצה כבר לקבוע לוועדה שתשב מה עמדתי, אך שיהיה ברור. אינני מאמין שאפשר יהיה לבנות עיר חדשה במרחק 2-3 ק"מ מעיר נוכחית ולהגביל אותה לציבור מסוים. זה בלתי אפשרי ולא יעמוד במבחן של החיים בארץ. יחד עם זאת, אני מאמין שבדרך זו אפשר להביא להקמת ישובים חדשים.

לכן, הפתרון בעיני יכול להיות באחת מהדרכים הבאות: או ללכת בכלל למקום אחר, או ללכת בדרך האומרת שכאן תוקם קהילה, או רובע, שנהנה מאוטונומיה מסוימת בתוך התחום הזה, אך הוא קיים בתוך העיר עצמה.

מר ד. צ'רנוברודה: אני חושב שיש ברעיון זה תופעה חיובית, ואילו אתם מסתכלים על הצד השלילי. התופעה החיובית היא שקבוצה וולונטרית יוזמת מעוניינת לגור בגליל.

מר מ. קרונה: מי הקבוצה?

היו"ר השר א. שרון: קבוצת אזרחים שנושמה.

השר ג. פת: מדוע היא פחותה בחשיבותה מקבוצה מפלגתית שקמה?

מר מ. קרונה:

לא אמרתי זאת, אך אני רוצה לדעת אם
קבוצה זו היא חברה, שותפות, אגודה,

קבוצה מפלגתית?

מר מ. מלר:

הקבוצה היוזמת היא אלף משפחות, אשר
התלכדו סביב הרעיון, שסטף יזם אותו
לפני מספר שנים. השמות והכתובות של משפחות אלה נמצאים אצלנו וכל
מי שירצה נוכל להעביר לו רשימות אלה. אי אפשר לתלות על קבוצה זו
שום כותרת מפלגתית ושום זרם התישבותי קיים. אלה אלף משפחות שמוכנות
היום לצאת ממרכז הארץ ולבוא לגליל.

רענן חזר ואמר ארבע פעמים, שהוא הומך

ברעיון, אך בדרך שלו. מההיכרות שלי עם אנשים ששותפים בקבוצה זו,
אם נלך לפי הצעת רענן, מעלות תשאר באותו גודל כפי שהיא היום ואנשי
הקבוצה ישארו באותו מקום שהם נמצאים בו היום.

מר ר. וייץ:

אני מקבל על עצמי להפגש אתכם ולשכנע
אתכם.

מר מ. מלר:

יש כאן שני דברים עקרוניים. אם בשביל
לישב את הגליל יש מקום אצא לעיר בגליל -
ורענן אמר לא. זו החלטה עקרונית שצריכה ליפול. דבר שני הוא איתור
השטח ועל כך אפשר לדון. מדובר במשפחות שרוצות לעשות מבצע התישבותי,
ביוזמה פרטית. יש מטרה לאומית ויש שטח ריק שצריך למלא אותו. התישבות
כפת"ית לא תהיה הדרך שתמלא מקום זה ביהודים.

מר ד. צ'רנוברודה:

אני רוצה שתשימו לב לנקודה זו, שאותה

חבורה יוזמת בס"ה מתקרב למעלות. זו

אינה קבוצה שמתנכרת לבעיותיה של מעלות. אך היא רוצה לשמור על

אוטונומיה קהילתית ואין סגירות כלפי מעלות.

מר א. ביידן:

אני רוצה להסב את השומת לב יו"ר הועדה,

שאיזור זה היה, בחצי השנה האחרונה, נושא

להכניות התישבותיות מגוונות, בין היתר גם למרכז עירוני דרוזי והתישבות

כפרית. סמכויותיה של הועדה הן ברורות וכתובות, אך צריך להיות ברור,

שהחלטה שמתקבלת כאן היא נושא לוועדה לתכנון ובניה וכל עוד לא אושרה

התכנית שם, בל יעשו מעשים בשטח, כי בינתיים נוצרות עובדות.

היו"ר השר א. שרון:

אני רוצה שהועדה המכינה - שמתוכה יש

לקבוע איזה שהוא הרכב - תתישב מיד ותקבל,

ראשית כל, החלטה עקרונית אם יש בכלל מקום לעיר נוספת בגליל ואם כן,

היכן. נושא שני צריך להיות: אם אין מקום לעיר נוספת, איך ניתן בכל

זאת לממש את משאלת קבוצה זו, שבעיני היא משאלה מאד חיובית, בצורה

כזאת שאפשר יהיה לבצע אותה מבחינה ציבורית מצד אחד, ומצד שני תאפשר

את היתרונות עליה מדברים.

אני מבקש להזמין את נציגי הקבוצה

ואני מציע, שבעוד שתי ישיבות תבואו עם ההצעה המלאה. אני פונה

ליזמים, מאחר ויש לנו עניין רב ברעיון, שינסו גם א הם לחפש דרך של

פתרון. מאחר ווייץ עצמו אינו יושב בוועדה, אני מציע לממש את בקשתו

ולקיים פגישה אישית אתו, כדי שאפשר יהיה להגיע למצב כזה, שהכל יהיה

מוסכם על דעת כולם.

מ ח ל י ט י ם:

- א. להטיל על המטה שפועל על יד יושב ראש הועדה להתישבות לבחון את ההצעה להקים עיר ורדים בגליל; הועדה חשקול עקרונית אם יש מקום להקמתה של עיר נוספת בגליל - ואם כן, היכן.
- אם הועדה הגיע למסקנה כי אין מקום לעיר נוספת, כאמור לעיל - חשקול, כיצד לממש את משאלתה של קבוצת יוזמי עיר הורדים.
- הועדה תביא בהקדם את הצעותיה לוועדה להתישבות.
- ב. ראש חטיבת ההתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית יפגש עם יוזמי עיר הורדים בענין הצעתם להקמת העיר.

הח/26 - קדש בתע - מאחז

היו"ר השר א. שרון:

ישנם כמה נושאים, שצריך לקבל עליהם
החלטה. אני מבקש מראש הרשות לתכנון,
המשתתפת להסתדרות הציונית ולמשרד החקלאות, להציג את הנושאים.

מר ח. צבן:

אני עומד להציג סיכומים, לאחר הדיונים
של הועדה המכינה, בהשתתפות כל נציגי
המשרדים הנוגעים בדבר. נתחיל בקדש ברנע.

ועדת השרים הקודמת קיבלה החלטה, להקים
בקדש ברנע מחנה עבודה, על התוואי הצפוי מימית לאילת, כאשר נעשות כבר
פעולות חשתית, עם קידוח מים ופעולות נוספות, על מנת לאפשר פיתוח
והתישבות במקום. הוחלט להקים מחנה עובדים וכמו"כ הוחלט להקים מאחז
צבאי, שכבר קיים במקום. ישנו גרעין של חנועת המושבים שהתארגן
לצורך זה. אלה בחורים יוצאי סיירות צנחנים ומטכ"ל, שמחכים כבר קרוב
לשנה להקים אותו מחנה עובדים.

אנו מציעים לבצע את ההחלטה להקמת מחנה

עובדים, בתנאים הבאים: הצמדות ללחית הקיימת של מאחז צה"ל, העסוקה
במחנות צה"ל וביצוע הוראה של חפיסת שטחים, על מנת למנוע השתלטות של
הבדואים מסביב ותוך העמדת בחינת הנושא התקציבי, שאפשר יהיה לבצע את
העניין.

מר מ. ריבלין:

אם היתה כבר החלטה, מדוע מביאים זאת שוב?

היו"ר השר א. שרון:

אם יש נקודות רגישות, אני מציע להביא
זאת שוב לוועדה.

מר ר. וייץ:

אני חומך בהקמת מחנה העובדים.

מר ש. אבני:

אני רוצה לדעת מה המחשבה העתידית למקום

זה. בדרך כלל, למחנה עבודה ישבציבור

חדמית שלילית, כמו במעלה אדומים, שהבקורת היא איומה. יכול להיות,

שהפרטים נבדקו ואני אומר זאת מתוך חוסר ידיעה, אך הייתי רוצה לשמוע

מה המחשבה העתידית - האם זה ישוב כפרי או גרעין לישוב עירוני?

היו"ר השר א. שרון:

אנו נמצאים שם כרגע בההליך של קידוח.

יש לנו בהחלט סיכויים למצוא כמויות

מים. יכול להיות שנגיע למצב, שנמצא כמויות מים גדולות מאד באיכות

טובה. כל זה נמצא כרגע בביצוע.

מר ש. רביד:

מוצע שהמקום יקרא מחנה עבודה, כי הכוונה

היא שבשלב הקרוב, שבודאי ישתרע על פני

שנתיים, תעסוקת האנשים תהיה במחנות צה"ל בסביב, ולא ביצירה עצמית.

התשובה לגבי פרוגרמה חקלאית תוכל להנתן אם אך ורק לאחר שנדע כמה

מים יוותרו לנו מהקידוח ליעוד חקלאי. לכן, קשרנו את היכולת שלנו

לטפל במאחז זה בהבטחה של צה"ל לתעסוקה. היות וקיימת הבטחת לתעסוקה

וקיימים אנשים שרוצים לשבת במקום, אנו רואים במחנה העבודה שלב זמני.

מר ע. גדור:

יש סיכוי שיהיה שם ישוב חקלאי, אם

הקידוח יתן את המים והנתונים יראו שיש

מקום לישוב. יכול להיות שלא ימצאו שם מים, אך יש במקום פיתוח צה"לי

כזה, שיאפשר הקמת מרכז אזרחי. נושא זה לא ברור בינתיים, אך מכיון

שגרעין אזרחי מחכה כשנה, אמרנו שיהיה מעין מצב ביניים, שנקרא לו

"מחנה עובדים".

מר ר. וייץ:

נקרא לזה "מאחז".

מר ח. צבן:

אם נסתכל על מה שקורה כאן: שדה בוקר,

מצפה רמון וישוב זה, הרי חזונו של

בן-גוריון על ישוב הנגב מתחיל לקרום לא רק עור, אלא גם גידים.

מר ש. אבני:

אני בהחלט תומך ברעיון זה, אך אני

חושב שחיוני, כמקביל לבדיקות החקלאיות,

להשקיע מחשבה על איזו שהיא ריקמה עירונית ופה לצה"ל יש תפקיד מרכזי.

אינני מאמין, שלאורך זמן אפשר להחזיק את הגרעין הזה במחנה עובדים.

לכן אני מציע, שבמקביל לבדיקות החקלאיות, תהיה גם בדיקה של אפשרות

העברת מפעלים צה"ליים.

האלוף א. טמיר:

מתוכנן במקום בסיס צבאי ענק.

מר ר. וייץ:

אולי אפשר לבקש מהרשות לנסות לבדוק

רעיון של תכנית עירונית.

מ ח ל י ט י מ:

לאשר מאחז בקדש ברנע; בשלב ראשון יתישב הטאחז במחנה הנח"ל בקדש

ברנע - וזאת לפי החלטת היושב ראש הקודם של הועדה להתישבות.

הח/27 - דהריה - מאחז של הנח"ל

מר ח. צבן:

לגבי דהריה-יתיר - ירושלים, באר-שבע,

ערד - זה הרקע ודרך חברון, קרית ארבע

גוש עציון, האיזור שנמצא בין אמציה ולהב, במרחק של 35 ק"מ על גבול

הקו הירוק, נמצא מזה שנים במצב פתוח ותנודות של עדרים משני צידי

הקו הירוק, שמתנחלים ומסתובבים כרצונם. יוסף וייץ ז"ל יזם את

הקמת יתיר, מצפה יערוה ואלפי דונמים מיוערים בתחומי הקו הירוק עד

1967 ולאחר 1967 הוספת שטחים מסביב משני עברי הקו הירוק. אך אין

כאן יהודים והאיזור כולו נמצא בהתנחלות פראית עד כדי כך, שהושבים

מיאטס וסמוע, מעבר לקו הירוק, מעבדים שטחים בתוך הקו הירוק, בתחומי

מדינת ישראל, ולא בכדי הזכרתי את הקו: ירושלים-קרית ארבע-באר שבע-ערד.

לכן אנו ממליצים לפני הועדה לאשר הקמת

מאז צבאי במשטרת דהריה, אשר נמצאת בין חברון לבאר שבע, ע"י גרעין

של תנועת השומר הצעיר, אשר בעתיד הרחוק יותר יהווה ישוב, אשר ישלים

את משבצת הקיבוצים להב ודביר. משמעות החלטה על מאחז צבאי, שאנו

מתחילים בתכנון על מנת לאפשר ישוב קבע באותו איזור מעבר לקו הירוק

ועיבוד שטחים משני הצדדים של הקו.

מר ש. אבני:

למה מאחז ולא היאחזות?

מר מ. ריבלין:

זה כמו היאחזות.

היו"ר השר א. שרון:

לקיבוץ הארצי יש היום שם את בית קמה

ואת שובל, להב ודביר. על מנת שאפשר

יהיה להעמיד גוש, צריך שיהיו שם עוד שני ישובים. הקרקעות מרביתן

בודאי יהיו מעבר מזה שלנו של הקו הירוק והכוונה היא לשים שם סכר

להשתלטות על עשרות אלפי דונמים של קרקע, אשר נמצאים מצד זה שלנו

של הקו הירוק, ע"י תושבים של דרום הר חברון.

מר ע. גדור:

מה שהקיבוץ הארצי רוצה זה היאחזות
נח"ל. אך היות ותהליך ההקמה מצריך

לפחות שנה, הם הביעו נכונות להשתכן זמנית במשטרת דהריה, שעוברת
מיד לרשות צה"ל. בתוך המשטרה אי אפשר להקים היאחזות, אלא מאחז
זמני, עד שתהיה היאחזות; או שיקימו את ההיאחזות, או שיקימו מיד
את ישוב הקבע.

מר ר. וייץ:

אני מציע שמהמאחז יעברו ישר לישוב
קבע.

מר ח. צבן:

כלכלית, כשהישוב יתפתח, הוא יאומץ
ע"י קיבוץ להב.

מ ח ל י ט י מ:

א. להקים מאחז זמני של הנח"ל במשטרת דהריה;

ב. במקביל לנ"ל, לחטיל על חטיבת ההתישבות של ההסתדרות הציונית
העולמית לחכנן את ההתישבות באיזור: להב-יתיר-דהריה.

הח/28 - יתיר - מאחזמר ח. צבן:

כפי שציינתי, קיים מצפה יערות ושטחים שמיוערים בקנה מדה רחב ובוסתנים שנטעו ע"י הקרן הקיימת. בקיצור, ארץ חמדה יוצא מן הכלל יפה, שבעתיד תשמש גם לתיירות.

לגוש אמונים יש גרעין של 15-20 משפחות, אשר רוצה להתישב במצפה היערות ולהתחיל להקים שם חיים אזרחיים, לעבוד בקרן הקיימת בעבודות יעור ולהעלות עדרי בקר וצאן ובצורה איטית ומסודרת להתפתח למצב שבו תחזור השליטה היהודית למקום. את מקום ישוב הקבע שלהם, היו רוצים לראות מעבר לקו הירוק, כי מצפה היערות הוא בתחום הקו הירוק.

הגרעין קיים והוא דרוך ליציאה. בועדה

המכינה, קצת חששנו מהעניין, כי מבחינת בתי הספר, המקום מרוחק מאד. יש אמנם כביש, אך מכאן להגיע לבאר שבע או לקרית ארבע זה דבר מסובך. יש בעיות שנצטרך לעמוד בפניהן. אך הגרעין נחוש בדעתו והוא יודע את התנאים. פרטים נוספים נמצאים בידי מאיר שמיר.

היו"ר השר א. שרון:

באיזור היערות עצמו אין חדירה לתחומנו אך לעומת זאת, בשטחים של חל-קריות, הנמצאת מזרחה ליערות, האיזור פרוץ ויש 20,000 דונם קרקע, שמתוכם כ-5,000 דונם היא אדמה חקלאית, השאר אדמות טרשים ומרעה, שעליהם השתלטו ערבים מיאטא. צריך להיות לגרעין ברור לחלוטין, שהם צריכים להכנס לעיבוד השטחים האלה.

מר מ. קרונה:

האם זה קיבוץ או מושב?

מר ח. צבן:

הם לא מושב ולא קיבוץ, אלא ישוב
קהילתי. המחלקה להתישבות החלם בבדיקה

העניין ובדרכי הטיפול. זהו נוסח חדש של התישבות.

היו"ר השר א. שרון:

לדעתי, אנו נעמוד הוך זמן קצר במצב,
שגוש אמונים יופיע כחנועה התישבותית.

לנו גם קשה לעסוק עם כל גרעין בנפרד.

מר מ. ריבלין:

לגבי יתיר - עמדתנו חיובית.

מ ח ל י ט י מ:

בהתאם להחלטה מס' 362 (הת/6) של הממשלה מיום י"א בשבט תשל"ז
(30.1.77) לאשר הקמתו של מאחז ביתיר, שיעסוק בשלב ראשון בעבודות
ייעור ביוזמת הקרן הקימת לישראל.

הח/29 - חורון ד' - ביצוע החלטה מס' 589 (הח/9) של הממשלה מיום י"ג
באייר תשל"ז (1.5.77)

מר ח. צבן:

חורון ד' נמצאת בין ת"א לירושלים,

בכביש המוליך לרמאללה. מבוא חורון,

כפר רות ובאר טל כבר אושרו ונמצאים בהקמה. בח' אפריל אושר בוועדת

השרים הישוב חורון ד'. היתה הערה של משרד הבטחון לשקול אולי אפשרות

שלא להקים את חורון ד', אלא לחשוב על התקדמות לשטח בישוב עירוני

גדול יותר.

חורון ד' הוא כפר תעשייתי של תנועת

פועלי אגודת ישראל. אנו רואים חשיבות בכך, שמבוא חורון, שעלבים,

מבוא מודיעין וחורון ד' יצרו גוש של תנועה התישבותית של פאג"י, עם

כל התשתית שהם זקוקים לה, ביחוד מהבחינה החינוכית.

הגרעין קיים והוא צריך לעלות על השטח

בשבועיים הקרובים. אנו מביאים להחלטת הועדה המלצה לבחון את העניין

בחיוב, כלומר לא לעשות חשיבה מחדש בעניין, כדי שאפשר יהיה להקים את

הכפר התעשייתי לאחר.

היו"ר השר א. שרון:

פאג"י היא תנועה קטנה, שיש לה 11 ישובים.

יש להם ריכוז של מספר ישובים באזור זה:

שעלבים, מבוא מודיעין ומבוא חורון. הם פנו בעבר בבקשה להקים שם ישוב

ויש החלטה קודמת לכך. הפניה היחידה שלא בוצעה היתה שלהם. מאחר וזו

תנועה קטנה, שמתלבטת הרבה וחשוב במיוחד שיהיה לה ריכוז ישובים בנושא

החינוכי, ההרגשה שלי היא מאד חיובית ללכת לזה. אני יודע שיש תכנית

להקמת עיר בסביבה. עלי זה לא מקובל. יש לפאג"י גרעין, שגמר את

שרותו הצבאי ואנו יודעים שכאשר אנשים מתפזרים, אנו מאבדים אותם. הם

מוכנים להתישב אפילו באוהלים.

מר א. ביידץ:

אני לא נגד הקמת מבוא חורון ד', אך

שזה לא יסגור את האפשרות להקמת מרכז

עירוני באיזור בית חרון. כשם שקיימת החבורה של סטף, הפנינו בזמנו,

לראש הממשלה הקודם, פניות של משקיעים יהודים מחו"ל, שהיו במקום

ומוכנים להתישב שם בכספם וביוזמתם. למרות שזה מעבר לקו הירוק,

יהודים אלה מוכנים להתישב שם, כי זה על ציר ירושלים - ת"א. אך

הבירוקרטיה והסחבת שנמשכים שנים אינם תורמים לעידוד תופעה זו של

עליה להתישבות של יהודים בעלי אמצעים מחו"ל.

לפיכך, אני מציע שיקוים דיון. יש גם

פניות של התעשייה האירית ועובדי "אל-על" וזה יתן פתרון להקטין את

הלחץ מאיזור גוש דן. אני מציע, לכן, שאיתור המקום לא יסגור את

האופציה לישוב עירוני זה.

מר ר. וייץ:

אני חומך תמיכה מלאה בהצעת היו"ר, מכל

הנימוקים שהעלה. אני שמח למסור לכם,

שראיתי את הגרעין והוא עושה רושם מצוין. עלה בידי להתגבר על התנגדות

קשה של קבוצת עולים מיוחדת בטינה, אשר יושבת במאור מודיעין. זוהי

קבוצה מארה"ב, שקשה לדעת אם תחזיק מעמד במקום, אך היא קבוצה מוזרה,

מתלמידיו של הרב המרקד, שלמה קרליבך, אשר חומך בהם תמיכה מלאה.

בראשם עומד פרופסור, רופא ידוע, שעזב כל דבר ויושב אתם. קשה לי

לשפוט, אך הם איתנים בדעתם להשאר במקום ויש להם מספר די ניכר של

עולים שיצטרפו אליהם. רצינו לקבל במבוא מודיעין מספר צא בתים עבור

הגרעין שיעלה, על מנת שלא נצטרך להוציא כסף על דברי ביניים ולהתחיל

לתכנן הכנון קבע, אך הקבוצה התנגדה לכך. אתמול היתה ליא ישיבה

ארוכה אתם ובסופה סיכמנו, שהם כן מפרישים את הבתים וגם ההנועה וגם

הגרעין יצאו בסיפוק רב.

מר ר. וייץ:

למה שאמר אורי, אני מציע שהענין ידון
בועדה המכינה. אני חושב, שאיתרנו את
המקום ולדעתי אין כל התנגשות. לא צריך לעכב את התכנון והביצוע של
חורון ד', אלא צריך להתחיל בכך מיד.

מר ש. רביד:

הנושא הובא הנה מפני שמתאם הפעולות
בשטחים דרש מאתנו, כשביקשנו להעמיד
לרשותנו את השטח, החלטה מפורשת של ועדת השרים, על מנת להורות לו
לתפוס את השטח. מדובר ב-300-400 דונם טרשים, שהם בבעלות נוכחים
ונפקדים. נציג המתאם בועדה אמר שאולי תקום סערה, אך היא תהיה על
עצם הקמת הישוב ולא על הנושא הקרקעי. צריך לתת הוראה למתאם לתפוס
את השטח. הישוב מתקצב כישוב לביצוע תשתית השנה וצריך לגשת לביצוע.

מר ש. אבני:

למעשה, יש החלטה, תוקצבו 8 מיליון ל"י
לתשתית ואינני חושב שיכולה להיות תופעה
של עיכוב בביצוע ע"י שיקולים אחרים.

היו"ר השר א. שרון:

מצאתי לנחוץ להביא זאת הנה שוב, בגלל
רגישות מיוחדת של הענין.

השר ג. פת:

אני, כמובן, תומך בהצעה. אני רק מבקש
שבנושא העיר בין ומאללה לירושלים, שיקחו
בחשבון גם את התכנון של גבעון.

נושא שני, שאני מבקש שהועדה התיחס אליו,
הוא הנושא התקציבי. אנו מדברים על תשתית ועל מבנים וצריך להתיחס גם
לנושא התקציבי.

היו"ר השר א. שרון:

נקיים דיון מיוחד, בו נציג את כל
הבעיה הכספית.

אנו חוזרים ומאשרים את ההלטה ועדת

השרים מיום 19.4.77 ומטילים על משרד הבטחון לדאוג לתפיסת השטחים,
כפי שסוכם עוד ע"י הממשלה הקודמת.

מ ח ל י ט י מ:

בהתאם להחלטה מס' 580 (הת/9) של הממשלה מיום י"ג באייר תשל"ז
(1.5.77), בדבר חורון ד' - להטיל על משרד הבטחון לדאוג לתפיסת
השטחים לשם ביצוע ההחלטה הנ"ל.

הת/30 - צור נתן ב' - זרוע התהליכים המנהלתיים

הת/31 - מעמדו של הישוב אלון-מורה

מר ח. צבן:

אנו עולים צפונה, לאיזור אלון מורה
וצור נתן ב'. בישיבה האחרונה של ועדה

השרים, הוחלט להטיל על הרשות לתכנון להמליץ בפני הועדה מי יטפל
בישוב אלון מורה. ההצעה שלנו היא, שהחטיבה להתישבות של ההסתדרות
הציונית תקבל על עצמה את ריכוז הטיפול הקשור באלון מורה, במיקומו
הנוכחי.

מר ר. וייץ:

יש הסכמה מלאה. קיבלנו על עצמנו את
הטיפול.

מר ח. צבן:

צור נתן ב' - זו היאחזות נח"ל מתוכננת

שהקמתה אושרה ע"י ועדת השרים הקודמת.

אין המחלקה להתישבות יכולה לבצע את מה שהיא צריכה, מאחר וחייבים

לתפוס קרקעות וצריך לחזור ולהטיל על משרד הבטחון לעשות זאת.

מר ר. וייץ:

אנן תומך בהצעה. זהו איזור רגיש ויש

שם חדירה מסוכנת וצריך בהחלט לצופף את

המקום. הייתי מבקש לעשות מאמצים מיוחדים לעשות זאת.

מר ש. רביד:

צור נתן ב' מיועדת להיאחזות נח"ל

והעיכובים הם עיכובים של ניירת ולא

עיכובים עקרוניים של החלטה.

היו"ר השר א. שרון:

יושב כאן האיש המוסמך מטעם מערכת הבטחון

ובידך הסמכויות להורות לכל הנוגעים בדבר.

מר ש. אבני:

לצור נתן ב' יש תקצוב לתשתית ולמעשה,

יכולנו כבר להיות בשלבים מתקדמים ביותר

ורק עניין הקרקעות מעכב.

יש לי שאלה לגבי אלון מורה. הבינותי

את ההחלטה ואני מברך עליה. אני גם מברך על נכונות המחלקה להתישבות

לטפל בזה.

מר ר. וייץ:

החסיבה להתישבות, ולא המחלקה להתישבות.

האויב שלנו יושב בווינגטון ואורב לאפשרות

להביא עלינו את אנשי מס ההכנסה האמריקאיים. אני נהוץ בין הפטיש והסדן

ומקפיד תכלית הקפדה. יש לנו שני ארגונים נפרדים ומערכת חשבונות נפרדת.

אנא, זה דבר קטן, אך הקפידו עליו. לא יכול ללכת כסף מהמגבית, מנוכה ממס הכנסה, מעבר לקו הירוק.

מר ש. אבני:

לא ברור לי אם פרוש ההחלטה שהישוב
נשאר במקומו הנוכחי, או שזה עדיין

פתוח לבדיקה.

מר ח. צבן:

החלטת ועדת השרים היתה, שכרגע הישוב
נשאר במקומו.

מר ש. אבני:

אין לראות בכך את מקום הקבע שלו?

היו"ר השר א. שרון:

באלון מורה יהיה ישוב קבע. יש בעיה
עם אנשי הישוב, אשר טוענים שהם יושבים
שם באופן זמני ופניהם צפונה-מזרחה ממקום זה. הם בהחלט מקבלים שמקום
זה יהיה ישוב קבע, אך שהוא יושב ע"י אחרים. המלצתי להם להתישב
במקום ולבנות שם את ביתם.

נגענו היום בשורה ארוכה של נושאים,

שצריך לגשת ולטפל בהם.

מר ש. רביד:

פועל יוצא של כל ההחלטות האלה הוא,
שמה שהוטל עלינו היום יעשה. הוך שבועיים
נביא אומדן ראשוני של התקציב הדרוש, על מנת לפעול. כל זה מסתכם
במיליוני לירות.

מר ר. וייץ:

צריך להקדיש לכך דיון עם שר האוצר.

היו"ר השר א. שרון:

יש בעיה אחת מה אנו מודיעים לכלי

התקשורת בעקבות ישיבה זו. אני בעד

זה להנמיך את הפרופיל לגבי כל הנושאים.

אני מציע, שבנושא עיר הורדים נאמר,

שהעניין הועבר לוועדה, אשר תבחן את הנושא, חוץ בדיקת עמדת היוזמים
ועמדת הישובים בגליל, כשהמגמה היא להגביר את ההתישבות היהודית בגליל,
חוץ המנעות מפגיעה בהתישבות הקיימת.

לגבי הנושאים האחרים, אני לא מציע

לתת להם שום פרסום.

מר ר. וייץ:

אני מברך מחדש על מה שהחלטנו, שהודעות

באות רק מהיו"ר. עמדתי בלחץ וכבר

התיאשו ממני.

היו"ר השר א. שרון:

נודיע שנוסף לעיר הורדים דנו בישום

החלטות שנתקבלו כבר ע"י ממשלה קודמת.

מ ח ל י ט י מ:

צור נתן ב' - בהתאם להחלטה מס' 580 (הח/9) של הממשלה מיום י"ג
באייר השל"ז (1.5.77), בדבר צור נתן ב' - לבקש ממשרד הבטחון להנחות
את מתאם הפעולה בשטחים לזרז את התהליכים המינהלתיים לשם ביצוע
ההחלטה הנ"ל.

אלון מורה - בהתאם להחלטות הממשלה מס' 835 (הח/20) מיום כ"ג באב

השל"ז (7.8.77) ומס' 857 (הח/23) מיום ל' באב השל"ז (14.8.77):

א. להכיר באלון מורה כישוב כפרי;

ב. החטיבה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית תטפל באלון מורה

כישוב לכל דבר.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת